SUMMARIUM.

1 EPiscopus Clericum ordinans sine titulo, ei in necessariis providere tenetur & num. 3.
2 Allegatio generalis admittitur.
3 Clericos non debere sine titulo ordinari, quibus ex causis constitutum fuerit & num. 9.
4 Alimoniæ quid importent.
5 Episcopus promovens aliquem sine titulo ad minores Ordines, an teneatur ei vitæ necessaria ministrare & num. seqq. usque in finem.
6 Clericorum appellatione veniunt etiam constituti in minoribus Ordinibus.
7 Intellectus, cap. Neminem 70. dist. & num. 12.
8 Intellectus, cap. Cùm secundum infra eodem & num. 11.
10 Ordinum minorum functiones exercentibus stipendia assignari debent ex redditibus Beneficiorum vel Fabricæ Ecclesiæ & num. 14.
13 Clericis minorum Ordinum, cur Episcopus non cogatur titulum assignare, sicut Constitutis in Sacris.

NOn liceat. Episcopus Clericum ordinans sine titulo, ei in necessariis providere tenetur. Hoc dicit. Breve est & ideò non dividitur.

Nota primò suprascriptionem pro generali allegatione; nam satis est dicere: hoc habetur in corpore Canonum vel in corpore Juris Civilis, secundum Antonium de Butrio *num.* 2. & Joannem de Imola *num.* 1.

Secundò nota, nulli Episcopo licere quemquam ordinare sine titulo: quod multiplicem habet rationem, secundum Turrecrem. *in c. Neminem num.* 1. vers. *Respondeo dicendum 70. dist.* Prima ratio desumitur ex *c. Cùm secundum Apostolum infra eodem.* Justum enim est, ut qui obligantur ad inveniendum Altari seu Ecclesiæ: ex proventibus Ecclesiæ alantur, dicente Apostolo 1. ad Corinth. 9. *Qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt edunt; & qui Altari deserviunt, cum Altari participant.* Sed Clerici in sua Ordinatione obligantur ad inserviendum Ecclesiæ, *cap. Cleros* 21. *dist. cap. Duo sunt genera* 12. *quæst.* 1. & hodiè est expressum in Decreto Concilii Trid. *cap.* 16. *sess.* 23. Ergò convenienter eis in Ordinatione assignatur titulus ex quo vitæ necessaria percipiant. Et confirmatur, quia Clericus in Ordinatione sua recipit Officium in Ecclesia, *d. c. Duo sunt & cap. Perlectis* 25. *dist.* Ergò rationabiliter assignandum est ei Beneficium in Ecclesia, *cap. Dilectus* 1. *& 2. infra eodem & cap. Præposuit suprà de filiis Presbit.* nam propter Officium datur Beneficium, *cap. fin. de rescript. lib.* 6. Ideòque privatus Officio & Beneficio privatus intelligitur; cùm sit ejus sequela, *cap. Eos & cap. Si quis Sacerdotum* 81. *dist. & cap. Præter hoc* 32. *dist.* glossa *in d. c. fin.* in verbo *Datur.* Undè cùm Officium & Beneficium sint connexa, uno collato sine reliquo: esset dividere unitatem & individuum: quod esse non debet, ut formaliter inquit Petrus de Anchar. *in* 1. *notab.* Præterea rationabiliter hoc statutum est, ne aliàs Clerici cum decore Ordinis Clericalis mendicare cogantur, *cap. Diaconi sunt* 93. *dist.* & probatur *in cap. Postulasti suprà de rescript.* ad hæc conveniens fuit sic statuere, ut ordinatus ligetur ex titulo ne incertis vagetur sedibus & locum deferat inconsulto Episcopo, *cap. Non oportet & cap. Si quis verò* 7. *quæst.* 1. & patet ex *d. c.* 16. *sess.* 23. Concil. Trid. quibus consequitur alia ratio secundum Abbatem *hic in* 2. *notab.* videlicet ne numerus Clericorum nimiùm excresceret; nam turba facit eos contemptibiles, ut *cap. Legimus*, vers. *Diaconus* 93. *dist.* & propterea Concil. Trident. *ubi suprà*, inhærendo vestigiis, 6. *Canon.* Concil. Calcedonense decrevit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ aut pio loco pro cujus necessitate vel utilitate assumitur: non ascribatur; ac demùm secundum Petrum de Ancharo *num.* 1. non debet quis ordinari sine titulo, sicut nec fundari Ecclesia sine dote, *cap. Nemo de consecr. dist.* 1. Spiritualia enim sine temporalibus diù esse non possunt, *c. Si quis objecerit* 1. *quæst.* 3.

Tertiò, nota pœnam Episcopi ordinantis Clericum sine certo titulo: nem tenetur ei vitæ necessaria ministrare, donec Beneficium Ecclesiasticum sit consecutus: de quo dic, ut scripsi latissimè *in dicto capite Cùm secundum Apostolum.*

Ultimò, nota verbum illud *alimonias* quod importat vitæ necessaria, ut colligitur hìc in fine & concordant, *capite Aurum & cap. Hæc hujus, cap. Ecclesiarum servos* 12. *quæst.* 2. *cap. Inter cætera* 12. *quæst.* 4. & lege *Necare, ff. de liber. agnosc.* quæ autem dicantur vitæ necessaria & quid veniat illorum appellatione, dixi *in c. Episcopus in* 2. *notab. infra eodem.*

Quæro, an Episcopus promovens aliquem sine titulo: ad minores Ordines teneatur ei vitæ necessaria administrare.

Doctores non conveniunt, gloss. 1. & Innoc. *hic in princ.* tenent etiam Clericis in minoribus Ordinibus constitutis, debere Ordinatorem providere, arg. *cap. De iis* 28. *dist. & cap. Proposuit suprà de filiis Presbiterorum*; & sequitur Abbas *num.* 2. ubi concludit Episcopum à principio servare debere quod hìc statuitur in omnibus Ordinibus. Idem tenet Hugo & glossa *in cap. Neminem* 70. *dist.* dicens etiam in minoribus Ordinibus non debere quem sine titulo ordinari, arg. *cap. Videntes* 12. *quæst.* 1. *& cap. Si qui verò* 32. *dist.* glossa 1. *in cap. Episcopus infra eodem.* Turrecrem. *in d. cap. Neminem, num.* 2. vers. *Respondeo sub duabus conclusionibus*; & idem firmant *in cap. Cùm secundum Apostolum infra eodem*, Host. *n.* 11. in verbo *Ordinat.* & Joan. And. *n.* 3. in eod. ver. & ex recentioribus Navar. *cons.* 14. *n.* 1. *de tempor. Ordinat.*

Pro hac opinione inducitur primò hæc Decretalis, quæ dicit *Non liceat ulli Episcopo Clericos ordinare & nullos ei alimonias præstare*; & sic loquitur de Clericis generaliter & indefinitè. Clericorum autem appellatione, præsertim in materia favorabili: qualis est hæc; veniunt etiam Constituti in minoribus Ordinibus, ut patet *in c. Cleros* 12. *dist. & in c. Duo sunt* 12. *quæst.* 1. & expressiùs in Auth. *de Sanctissimo Episcopo*, §. *Presbiteros*: quæ est canonizata *in c. de persona* 11. *quæst.* 1. notatur *in cap. Cùm non ab homine de Jud. & in c. de foro competenti*; & in proposito notant hìc glossa, Host. Joannes Andreas & Abbas *loc. cit.* & Decius post eos *num.* 17. & ita ex hoc textu colligunt Doctores & in specie Antonius de Butrio *num.* 4. *Nota*, inquit arg. *quòd obligatio quæ surgit contra Episcopum ordinantem aliquem sine titulo: habet locum in quocumque Ordine promoveat Clericos.* Et sequitur totidem verbis Imol. *num.* 1. *in* 2. *notab.* & Anchar. *num.* 3.

Secundò ad idem inducitur, *c. Sanctorum* 70. *dist.* ubi generaliter decernitur, ut sine titulo facta Ordinatio irrita habeatur; sub nomine autem Ordinationis dubitandum non est quin etiam minores Ordines comprehendantur, *c. Acolitus cum tribus sequentibus* 23. *dist. & c.* 3. *suprà de tempor. Ordinat.* Concil. Trident. *de Sacramento Ordin. sess.* 13. *c.* 2. & *Can.* 2. *&* 3. & ita illum textum ponderat Hugo *in c. Neminem*, *eâdem distinctione*: dicens *Ego credo quòd generaliter intelligatur de Ordine quolibet*; nam generaliter & indistinctè prohibetur in sequentibus capitibus, ut refert ibi Turrecremat. *numero secundo*, versiculo *Hoc idem dicit Hugo.*

Tertiò pro eadem opinione videtur textus apertus *in d. c. Neminem* 70. *dist.* ubi Conc. Calcedonen. decrevit neminem absolutè (id est sine titulo, ut exponit glossa & Archidiac.) ordinari Presbiterum vel Diaconum, vel quemlibet in Ecclesiastica Ordinatione constitutum. Hæc enim posteriora verba tanquam universalia non videntur posse restringi ad solos Subdiaconos, absque eo quòd vis inferatur litteræ, arg. *cap. Solitæ*, vers. *Quodcumque ligaveris suprà de majorit. & obed.* nec refragatur quod dictum, *c. Neminem & c. Sanctorum* fuerint correcta per *c. Cùm secundum infra eodem*, quoniam hoc verum est quoad pœnam Ordinati sine titulo; non autem quoad prohibitionem Ordinationis, argum. legis *Præcipimus in fine, codice de appellationibus* & lege *Sancimus, codice de testamentis.* Expedit enim Jura Juribus concordare, *codice Cùm expediat de electionibus, libro sexto.*

Quartò, pro hac parte ponderandus est textus *in d. c. Cùm secundum Apostolum*, inducendo eum dupliciter; & primò ille textus in priori parte loquitur de Clericis in sortem seu hæreditatem Domini assumptis. Hi autem propriè dicuntur, non tantùm in Sacris; sed etiam in minoribus Ordinibus constituti, ut probat textus *in cap. Cleros* 21. *dist. & in cap. Duo sunt* 12. *quæst.* 1. & de his ponit decisionem in genere: videlicet ut Ordinatis sine titulo, vitæ necessaria ministrentur per Ordinatores vel Successores eorum. Ergò hæsitandum non est, quin huic pœnæ subjiciantur etiam Episcopi qui ad minores Ordines promovent titulum non habentes Nec refert quòd in versiculo *Indè est* postmodùm textus agat in specie de quodam Subdiacono; quoniam id fecit, quia in facto sic contingit; sed per hoc non videtur restrinxisse generalitatem decisionis præcedentis; nam genus non restringitur ad id quod per speciem specialiter providetur, *c. denique* 4. *dist. cum concordantibus*: de quibus per petrum Brixienn. in Repertorio, in verbo *Genus.* Deindè textus *in d. c. cùm secundum Apostolum*, commemorat pœnam antiquorum Canonum: videlicet, *c. Neminem & c. Sanctorum* 70. *dist.* secundum quam Ordinati sine titulo erant suspensi ab Ordinum executione, ut

dixi *in d. c. Cùm secundum in* 5. *notab. num.* 1. & illam pœnam abrogat & ejus loco aliam imponit: videlicet ut Ordinatores & Successores eorum teneantur sic Ordinaris in necessariis providere. Sed pœna antiquorum Canonum habebat locum etiam in promotis ad minores Ordines, ut dictum est suprà in tertio & quarto argumento. Ergò eodem modo in promotis ad minores habet locum pœna Ordinatoris: quæ in locum primæ suffecta est, arg. *c. Is qui in jus de regulis Juris, lib.* 6. & lege *Is qui jus, ff. eod.* lege *Si Judex* & lege *Mortuo, ff. de Judic. cum suis concordantibus.*

Quintò, pro eadem opinione multùm urget præcipua ratio quam Sacri Canones præ oculis habuerunt, dum instituerunt neminem debere sine certo titulo ordinari: videlicet ne Clerici cogerentur mendicare in opprobrium Ordinis Clericalis; nam & legitur *in cap. Diaconi sunt* 93. *distinct.* Mendicat infelix Clericus in plateis & civili operi mancipatus publicam à quolibet deposcit alimoniam; & in hac ratione paupertatis Clericorum fundari hanc provisionem declarat textus expressus *in c. Postulasti suprà de rescript.* qui est glossa *in c. cùm secundum Apostolum infra eodem*, ut dicit ibi Host. *num.* 17. in verbo *Ecclesiasticum.* Hujusmodi autem ratio, sicut & aliæ quarum superiùs meminimus *in primo notabili.* Vigent etiam in Clericis inferiorum graduum: ergò in illis quoad hoc, idem jus servari debet vulgatis juribus.

Ultimò his accedit quòd cuilibet Ordini suum peculiare officium in Ecclesia est assignatum, *c. Acolitus cum tribus cap. seqq.* 23. *dist. & c. Praelectis* 25. *dist.* Cuilibet autem in Ecclesia laboranti debetur stipendium, ut *c. Charitatem* 12. *quæst.* 2. Et propterea Concil. Trid. *in cap.* 17. *sess.* 23. præcipit Episcopis, ut functiones Minorum Ordinum pluribus in locis, aliquando intermissas curent restituendas & ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ stipendia assignent eas functiones exercentibus.

Contrariam sententiam amplectuntur hìc Host. & Joan. Andr. ambo *n.* 3. Butr. *n.* 6. dicens hoc tenere DD. Card. *n.* 1. *in* 2. *opposit.* Anchar. *n.* 3. & Imol. *n.* 4. ubi ait, hoc communiter teneri, ut Episcopus non sit compellendus ad præstandum alimenta Clericis promotis sine titulo, nisi quando sunt promoti ad Sacros, seu ad aliquem Sacrorum Ordinum. Idem firmant *in d. cap. Cùm secundum infra eod.* Butr. *n.* 4. & Card. *n.* 6. *in* 10. *notab.*

Et pro hac opinione facit primò, quòd etsi hæc Decretalis loquatur de Clericis indefinitè, tamen text. *in c. Episcopus infra eod.* adstringens Ordinatorem ad præstanda alimenta ordinato titulum non habendi, quasi hanc declarando restringit se ad Clericos in Sacris Ordinibus constitutos, ut patet ibi, *in Diaconum vel Presbiterum ordinaverit* & eodem modo text. *in c. Cùm secundum Apostolum*, quamvis in principio loquatur de Clericis in sortem Domini assumptis; tamen postea in vers. *Indè est*, agit de Subdiacono, quem sine titulo ordinavit Episcopus Zamorensis, quasi sentiat decisionem præcedentem non habere locum, nisi in promotis ad sacros, ut ibi advertit Card. *loc. cit.* Undè sive hoc cap. fuerit correctum, sive declaratum per posteriores Canones hodiè pœna Ordinantis sine titulo non afficit, nisi promoventem ad Sacros Ordines. Et hoc intendit Host. *hic num.* 5. qui expo- 12 nit verbum, *Clericos*, id est in Subdiaconatu, ut supra constitutos & apertiùs Ant. de Butr. *in d. c. Cùm secundum n.* 4. dicens. *Nota hodiè promoventem quem ad sacros sine titulo teneri administranda necessaria ordinato, donec sibi sit provisum de beneficio*; & nota quòd ista jura habent locum in ordinato ad sacros. Et eodem modo responderi potest ad jura antiqua, nempe ad *c. Neminem & c. Sanctorum* 30. *dist.* nam illorum generalitas ut cumque sit apta comprehendere etiam Clericos minorum Ordinum, tamen restringitur, seu declaratur per Canones posteriores de Ordinibus sacris specialiter loquentes, arg. *c. Generi, de reg. jur. lib.* 6. *& l. In toto, ff. eod. cum simul.*

Deindè facit pro hac parte, quia multùm interest inter Clericos in minoribus & in Sacris Ordinibus constitutos, nam 13 illis licitum est retro cedere ab habitu Clericali, ut *c. Cùm ex eo circa fin. de elect. lib.* 6. & propter ea secundum Abb. *hìc num.* 6. Ecclesia non tantùm eis subvenit, quantùm constitutis in sacris. Et hanc rationem considerat Host. *eod. n.* 3. cui cæteri subscripserunt, ait enim, *Et ratio quare Clericis inferiorum Ordinum non cogitur Episcopus assignare titulum, quia adhuc non sunt in Ecclesia radicati, imò quotidie avelluntur*, ut notatur *in c.* 1. *& c. Joan. supra de Cler. conjug. & ideò cùm tales beneficiati sunt in Ecclesia, magis videtur in de Ecclesia confundi & sperni*, arg. *lib. Litigatores* 1. *respons. ff. De arbitr. c. Preterea* 51. *dist. & c. unico de supra de obligat. ad rationem.* Hæc ille. Et ex hoc patet etiam responsio ad quintum argumentum contrarium: nam ratio mendicitatis & aliæ ibi consideratæ multò magis vigent in promotis ad Ordines sacros, quàm ad minores; & propterea text. *in d. c. Diaconi sunt* 93. *dist.* post illa verba, *Mendicat. in felix Clericus &c.* statim subjungit, *Et quidem ex eo despicitur cunctis Sacerdotale officium, dum misericordia desolatus justè putatur ad hanc ignominiam devenisse.* Et sic ille Canon loquitur de Sacerdotibus, pro ut etiam loquitur *c. Legitimus*, qui immediatè subsequitur, ibi *Diaconos paucitas honorabiles, Presbiteros turba contemptibiles facit.*

Ad ultimum respondetur ex eo quòd Clerici cujuscumque Ordinis habeant suum peculiare officium in Ecclesia; hoc 14 tantùm inferri, ut subsidium sit eis assignandum pro obsequio, quod impendunt, ne cogantur militare propriis stipendiis, ut *in d. c. Charitatem & c. Quicumque* 12. *q.* 1. Sed hinc non sequitur, ut in ipsa ordinatione sit eis assignandus titulus, adeò ut Ordinator aliàs teneretur de suo providere, ut clarè colligitur ex Decreto Concil. Trid. *d. c. sess.* 23. ubi exercentibus functiones minorum Ordinum jubetur assignari aliqua portio ex redditibus beneficiorum simplicium, vel fabricæ Ecclesiæ. Ex quibus patet hanc posteriorem sententiam esse non tantùm communem, sed etiam de jure veriorem, quæ etiam servatur de consuetudine non Ecclesia Romana non consuevit cogere Ordinatores ad providendum ordinatis sine titulo, nisi constitutis in Sacris, ita demum si Ecclesiæ inserviant & aliundè non habeant undè sustententur, ut testantur Autores utriusque sententiæ supracitati *num.* 5. *& n.* 10. *vers. Contrariam sententiam.*

Hodiè cessat difficultas ex Decreto Concil. Trid. *cap.* 2. *sess.* 21. ubi quamvis præmittatur ratio illa generalis ad quoscumque Clericos, videlicet cùm non deceat eos, qui Divino ministerio adscripti sunt, cùm Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, tamen decisio restringitur ad Clericos Sacrorum Ordinum & statuitur, ne quis deinceps Clericus sæcularis ad S. Ordines promoveatur nisi priùs legitimè constet eum beneficium sufficiens pacificè possidere. Et quoad hos innovantur pœnæ antiquorum Canonum. Quod & Navarrus observat in prælegat. *cons.* 14. *de tempor. ordinat.* & intellectu hujus Decreti. Vide quod scripsi *in capit. Episcopus numer.* 25. *& seqq. infrà eodem.*

cedunt in locum præbendæ; & ideò debentur absentibus ex justa causa.

30 *Privilegium debet latè interpretari ut aliquid conferat.*

31 *Canonia non datur sine præbenda.*

32 *Canonicis pro servitio Episcopi vel studiorum causa absentibus de jure communi debentur integrè distributiones quotidianæ, in quibus universi redditus consistunt.*

33 *Idem si fructus præbendæ sint admodum tenues.*

34 *Sed post Concilium Tridentinum debentur tantùm duæ tertiæ illarum partes, amissa alia tertia quæ inservientibus accrescit.*

1 QUia *in tantùm*. Non debent Episcopi permittere quem plures Ecclesias vel præbendas obtinere. Hoc dicit sunt duæ partes. In prima ponitur excessus. In secunda provisio ibi, *Per fratres*. Vel secundum Host. & Joan. And. Ambitionem Clericorum diversa beneficia usurpantium præcipit corrigi; & pauperum inopiam sublevari. Secunda ibi, *& de multitudine*.

2 Nota ex hac Decretali pluralitatem beneficiorum & præbendarum improbari tanquam Canonibus inimicam ut hic *&* *in c. Presbitero 16. quæst. 1. 21. quæst. 1. per totam*, *cap. Sanctorum 70. dist. c. de multa*, *infra eod.* cum multis si-
3 milibus. Et colligit ex littera plures causas cur hujusmodi pluralitas reprobetur. Prima est, quia procedit ex radice ambitionis. Est enim ambitio propriè aspiratio ad dignitatem procedens ad actum, *c. Cùm jamdudum infra eod. l. Quisquis, ff. si cert. pet.* secundum Host. *hic num. 1. in verò. Ambitio*, Joan. Andr. *in eod. ver.* Card. & Abb. *in 1. notab.* licet S. Thom. *in 2. 2. qu. 131. art. 2.* dicat ambitionem esse inordinatum appetitum honoris; nam ambitiosus non respicit undè venerit, sed quò tendit, nec sibi tam jucundum est multos post se videre, quàm grave aliquem ante se, ut ait Seneca, relatus ab Anton. de Butr. *hic n.*
4 3. Et quemadmodùm talis tenetur pœna simoniacæ pravitatis in spiritualibus, *c. 1. infra de Simon.* ita *l. Julia de ambitu in temporalibus*, ut *eod. ad l. Jul. de ambitu*, *per totum*, secundum Host. & alios præalleg. Et quamvis Abb. dicat contra pluralem esse præsumptionem ambitionis, pro quo facit littera ibi, *quorumdam*, tamen Hostiens. exponens illud verbum, *quorumdam*, meliùs, inquit, dixisset *Omnium*. Et recitat illud B. Bernardi, videlicet: *O ambitio ambientium! Crux quomodò omnes torques, omnibus places!*

Secunda causa est, quia præbet dissolutionis materiam, videlicet in vestibus & moribus, ut explicant Hostiens. & Joan. Andr. *in ver. dissolutionis*, & Card. *in 4. notab.* Nam *ex adipe prodit iniquitas*, ut dicitur in Psalm. 72. Et rursùs in Cantico Moysis Deuteron, 32. 15. *Incrassatus est dilectus & recalcitravit, impinguatus, incrassatus, dilatatus.*

Tertia causa est, quia præbet materiam vagationis, ut *in 1. 2. suprà de Offic. Archipresb.* nam ut Abb. inquit *n. 2.* Quò magis homo exuberat, eò faciliùs efficitur vagus.

Quarta causa est impotentia pluribus serviendi, ut patet ibi, *Cùm nec duobus possint debitam provisionem impendere.* Ad idem *c. Quia nonnulli, de Cler. non resid.* Rationem habes *in cap. Diversis, suprà de Cler. conjug.* secundum Hostiensem.

5 Quinta demùm causa est, quia talis pluralitas certum
6 periculum continet animarum ut dicitur in littera. Et hinc apertè deducunt Host. & Joan. Andr. Card. Abb. & alii peccatum esse plures præbendas obtinere. Et quamvis multi præsertim ex recentioribus, affirment in hoc articulo extare utrinque opiniones probabiles ac proindè esse tutum in conscientia, qui ejusmodi opinionibus innixus, plures Ecclesias vel beneficia obtinet, verè tamen, ut singulariter inquit Host. hic si quæratur à te, utrum tenere multas Ecclesias peccatum sit, nota quod dicitur hic, nec ubi certum te reddit littera, dicas te dubitare, *c. Cùm contingat, §. pen. suprà de rescr.* subdens hic esse expressum jus, *& in cap. Quia nonnulli, supra tit. prox.* contra id, quod notat Innoc. *in c. Cùm Ecclesiasticæ, de exception.* Quamobrem cùm lex sit certa, quamvis qui sequitur opiniones Magistrorum non faciat contra conscientiam; tamen tenendo plures præbendas facit contra legem & ideò peccat, ut egregiè probat D. Thom. *Quolib. 8. n. 13.* De certitudine autem legis ambigi non potest, quia est textus clarus hic, *in d. cap. Sanctorum 70. dist. & in c. 1. 21. qu. 1.* quod est septimæ Sinodi *c. 15.* ubi habetur: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis; negotiationis enim hoc est & turpis lucri commodum & ab Ecclesiastica consuetudine penitus alienum.* Ad idem decretum Concilii Tridentini *c. 17. sess. 24.* ubi expressum est, *Ecclesiasticum Ordinem perverti, cùm unus plurium officia occupat Clericorum; & multos qui improbæ cupiditatis affectu ea quæ benè constituta sunt variis artibus eludere & plura simul beneficia obtinere non*
7 *erubescunt seipsos, non Deum decipere.* S. Thomas *Quodlib. 9. art. 15.* disputat hanc quæstionem. Utrum habere plures præbendas sine cura animarum sit peccatum mortale? Et ex priùs dictis eliciuntur sex conclusiones.

(Prima conclusio est, Jure Divino hæc quæstio non invenitur determinata expresse cùm in sacra Scriptura expressa mentio de eo non fiat.

8 Secunda conclusio, quod pertinet ad jus naturale, plures præbendas obtinere non est actus habens deformitatem inseparabiliter annexam, sicuti est fornicatio; aliàs in nullo casu dispensationem recipere posset. Item non est actus ex se indifferens ad bonum & malum, non enim licitum est habere plures præbendas, sicut plura poma, ut nonnulli perperam dixerunt, sed tèt actus continens in se plurimas inordinationes. Primò enim non est possibile aliquem in pluribus 9
Ecclesiis deservire, in quibus est præbendatus, cùm præbendæ videantur esse ordinatæ quasi quædam stipendia Deo ibidem ministrantium. Secundò, hinc sequitur diminutio cultûs divini, dùm unus loco plurium instituitur. Tertiò, fraudantur voluntates testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerunt, ut certus numerus Deo deservientium ibi esset. Quartò, hinc sequitur inæqualitas, dùm unus pluribus beneficiis abundat & alius nec unum habere potest & multa alia hujusmodi, quæ de facili patent. Undè ejusmodi actus habendi plures præbendas non potest contineri inter indifferentes actiones & multò minùs inter eas quæ sunt secundùm se bonæ.

Tertia conclusio, quamvis idem actus sit ex genere illo-10
rum qui absolutè considerati deformitatem, vel inordinationem quamdam important; tamen hæc deformitas cùm non sit intrinseca seu inseparabilis, cessare potest ab quibus circumstantiis advenientibus, nam sicut occidere hominem vel percutere, in se deformitatem quamdam importat; sed si adiatur occidere malefactorem propter justitiam vel percutere delinquentem causa disciplinæ non erit peccatum, sed virtuosum; Ita quamvis plures præbendas obtinere aliquæ inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire ita honestantes actum, ut prædictæ inordinationes totaliter evacuentur, ut puta, si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequii & possit plus servire Ecclesiæ, vel tantùmdem ablens, quàm alius præsens & si quæ alia sunt hujusmodi.

Quarta conclusio, his conditionibus seu circumstantiis su- 11
pervenientibus obtinere plures præbendas cum recta intentione non erit peccatum, etiam nulla dispensatione interveniente, si consideretur tantùm secundum jus naturale; quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad positivum. Si verò aliquis ea intentione plura beneficia habeat, ut sit ditior ut lautiùs vivat & ut faciliùs ad Episcopatum perveniat in aliqua Ecclesiarum ubi est præbendatus; non tolluntur prædictæ deformitates, sed augentur, quia cum tali intentione & unum beneficium habere, quod nullam inordinationem importat esset illicitum.

Quinta conclusio, jure Ecclesiastico prohibitum est plures 12
præbendas obtinere absque dispensatione etiam illis circumstantiis supervenientibus, quæ deformitatem, seu inordinationem tollunt.

Ultima conclusio, cessantibus ejusmodi circumstantiis li- 13
citum non est plures præbendas obtinere etiam cum dispensatione, eò quòd dispensatio non auferat ligamen juris naturalis, sed solùm ligamen juris positivi.) Hæc ex D. Thoma. Et in hoc tandem resident hic Canonistæ nostri: nam Hostiens. in fine, dicit pluralitatem præbendarum cer- 14
tum periculum animæ continere, id est peccatum esse, nisi rationabiliter fuerit dispensatum: alioquin, inquit, si sine causa sit, te talis dispensatio dissipabit; quia secundum D. Bernardum, talis non dispensatio, sed dissipatio debet dici. Sequuntur Joan. Andr. *in fine*, Cardin. *num. 5.* Anchar. *n. 3.* & Abb. *n. 2. vers. Nec valebit dispensatio*, ubi testatur de communi opinione. Et idem fusius prosequitur *in cap. Extirpandæ, §. Qui verò de præb.* post Joann. de Lign. quem citat in Clem. *Gratiæ de rescr.* Dixi latissimè *in c. fin. de fil. Presbit. & in c. Dudum, il. 2. elect.* Nec dissentit 15
Dec. *hic*: nam etsi *n. 6.* dicat doctrinam Host. procedere in Episcopo tantùm, cujus dispensatio super pluralitate beneficiorum non valet sine causa, non autem in Summo Pontifice, quia de factis ejus judicare non licet, *c. Nemini. 17.* 16
qu. 4. Et in ejus dispensationibus sola voluntas est pro ratione: & allegat Innoc. *in d. c. Dudum*, tamen inferiùs *n. 9.* declarat hoc procedere quoad Ecclesiam militantem secùs quoad Deum. Et ita etiam dictum Innocentii declarat Abb. *in c. De multa, col. 3. vers. Ex prædictis infero, infrà eod. & in d. §. Qui verò, n. 44.* Dixi *in c. Ex parte, à n. 56. usque ad num. 66. supra tit. prox.* Undè concludendum cum B. Bernardo relato à D. Thoma *d. quodlib. 9. art 15.* Qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures erit in suppliciis.

Ex his infert Anton. de Butr. *n. 2. vers. & propter hoc ultimum*, ut non valeat consuetudo nutriens pluralitatem be- 17

neficiorum; quia cùm inducat periculum animarum, & sit causa tantorum malorum, est irrationabilis, *c. Ex parte, & c. fin. de consuet.* & sequitur Abb. *hic n. 2.* Et fusiùs *in d. c. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 36. de præb.* ubi optimis rationibus concludit consuetudinem obtinendi plura beneficia simplicia, etiam personalem residentiam non requirentia, si unum
18 sit sufficiens, esse corruptelam, & ideò imprescriptibilem. Et videtur ex mente S. Thom. *d. quodlib. 9. art. 15.* dum dicit, jura antiqua prohibentia pluralitatem præbendarum continere jus naturale; & ideò non posse per contrariam con-
19 suetudinem abrogari. Hodiè Decreto Concilii Tridentini *c. 17. sess. 24.* statutum est, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Et circa hoc decretum vide quod scripsi *in c. Cùm non ignores, infra eod.*

20 In Gl. 1. ibi, *In omnibus accessoriis*, nota dispensationem extendi ad consecutiva, seu accessoria, & dependentia, quod numquam tradas oblivioni ad limitationem eorum, quæ not. Host. *in c. Postulasti, n. 12. de rescr.* ubi singulariter ait in dispensationibus non valere argumentum; Dispensatum est in majori, ergò & in simili, vel minori. Quod dictum valdè extollit hic Decius *n. 10.* Ratio est, quia dispensationes sunt odiosæ, & strictè intelligendæ, *c. 1. in fine de fil. Presbit. in 6. & c. Quod dilectio, infra de consang. & affin.* præsertim
21 super pluralitate beneficiorum, ut hic, *& in c. fin. de transl.* secundum Host. *ubi sup.* Undè si dispensetur cum Monacho ad beneficium Curatum non censetur dispensatum ad simplex, ut notabiliter scripsit Jo. Andr. *in reg. quæ à jure,*
22 *de regul. jur. in 6. in Mercurial.* quem sequitur Dec. *hic n. 14.* Et dispensatio ut quis transire possit ad Archiepiscopatum, non extenditur ad Episcopatum, ut est text. *in d. c. fin. de transl.* & notat Gemin. *in c. Quamvis de præb. in 6.* per text. *in c. Cui de non Sacerdotali, eod. tit. & lib.* Hæc, in-
23 quam, doctrina Hostiensis cum suis illationibus, quas cumulant D D. *in d. c. Postulasti*, non procedit in accessoriis, vel connexis, seu consecutivis & dependentibus; quia ad illa extenditur dispensatio, quantumvis odiosa, & stricti juris, ut in gl. nostra, quam sequuntur Anton. de Butr. *n. 5. & 6.* Abb. *n. 3.* & communiter D D. Mandos. *ad regul. 20. Cancell. q. 7. n. 3.*

24 Hinc fit, ut si dispensetur super pluralitate beneficiorum, censeatur etiam dispensatum super residentia alterius, ut dicam *infra n. 27.* Et dispensatus ad duo beneficia, censeatur
25 etiam dispensatus super fructibus alterius in absentia percipiendis, cùm hoc sit consecutivum, & accessorium ad principalem dispensationem, secundum Archid. & alios inferiùs citandos *n. 28.* argum. *c. Licet, infra eod. c. De cætero, & c. Cùm dilectus, supra tit. prox. & c. Olim. de verb. significat.* Et hodie est expressum in Constitutione Pii V. quæ incipit, *Cupientes*, edita 8. idus Julii 1568. *in Bullar. tom. 2. pag. 262.* ubi obtinentes ex dispensatione Apostolica Parochialem cum dignitate, vel canonicatu tenentur residere in Parochiali; & nihilominus sic residentes lucrantur in absentia omnes, & singulos fructus, & proventus Canonicatûs sui, vel Dignitatis, exceptis duntaxat quotidianis distributionibus, & aliis, quæ ex justa causa absentes percipere non solent.

26 Quæro de quæstione facti. Posita dispensatione, Joannis Baptistæ de Angelis à Sede Apostolica concessa ad obtinendum Canonicatum Cathedralis, & Parochialem intra mœnia ejusdem civitatis, ita tamen ut in Parochiali residere, & in Cathedrali post impletum Parochialis servitium horis Canonicis interesse teneatur, amittatque distributiones quotidianas illarum horarum, quibus ipse Parochialis servitio occupatus, choro Cathedralis non potuerit deservire: Quæsitum est, An idem Joannes Baptista obtinens vigore dictæ dispensationis tam Parochialem, quàm Canonicatum, cujus fructus omnes quotidianis distributionibus conflant, illis horis, quibus præpeditus Parochialis servitio chori nequiverit interesse, percipere debeat distributiones quotidianas, vel aliquam earum partem.

Juxta usitatam hujus dispensationis tenorem obtinens tam Parochialem, quàm Canonicatum, illis horis, quibus ob servitium Parochialis non potest interesse choro Ecclesiæ, in qua est Canonicatus, percipit fructus præbendæ, sed amittit distributiones quotidianas, ut in Constitutione Pii V. superius relata *n. 25.* Ratio autem perceptionis fructuum ea est,
27 quia dispensatus ad duo incompatibilia, est dispensatus etiam super residentia alterius, & ex consequenti etiam ad percipiendos fructus, ut de primo tradit gl. 2. *in c. Si quis in Clero, q. 1.* quàm hic sequuntur Card. *n. 6.* Anchar. & Abb. ambo *n. 3.* Idem notat Specul. *in tit. de dispens. §. Dicendum vers. Quod si habens*, Host. & Jo. Andr. *in c. Dudum,*
28 *il 2. de elect.* Et de 2. tradit Archid. *in c. 1. de quibusdam,* 37. *dist.* Feder. de Sen. *cons. 246. de jure communi*, Lap. Gemin. & alii *in c. 2. de privil. in 6.* Et in summa taliter dispensatus veluti privilegiatus quoad residentiam debet haberi pro residente quoad percipiendos fructus, sed non pro interessente ad percipiendas distributiones quotidianas, ut docent Gemin. & Franc. *in c. unico, §. Statuimus, super gl. in ver. affuerint de Cler. non resid. in 6.* Cùm igitur in casu hujusmodi dispensationis, Joan. Baptista, dum Parochiali inservit, & non potest Canonicatui deservire, sit habendus pro residente quoad fructus, sed non pro interessente quoad distributiones; quæritur nunc in dubio, cùm omnes redditus Canonicatus sint distributiones quotidianæ, nec alii fructus ex Canonicatu percipiantur; an dispensatus dum Parochialis servitio occupatur, debeat earum horarum distributiones percipere. Et certè sive spectemus jus commune Sacrorum Ca- 29
nonum, sive Sac. Congregationis morem, decisionesque in casibus huic affinibus sæpiùs editas, videtur respondendum debere hunc dispensatum prædicto tempore hujusmodi distributiones percipere, nam ex recepta conclusione quoties fructus omnes Canonicatûs conflant distributionibus tantum; qui studiorum vel alia de causa habentur pro residentibus, sed non pro interessentibus; & ideò aliàs perciperè deberent in absentia fructus præbendæ amissis distributionibus; eo casu lucrifaciunt distributiones ipsas perindè ac si divinis interessent, textus est notabilis *in c. Olim, infra de verb. signif.* secundum intellectum Host. verum, & communiter approbatum, ut ibi dixi *in 5. notab.* Et est sententia gl. *in c. Licet, de præb. in ver. distributiones*, quam ibi Butr. Imol. & cæteri omnes sequuntur. Guillel. de Monte Laud. & alii, quos refert, & sequitur Rebuff. *in tract. de privil. Scholar. privil. 31. n. 12.* Horat. Lut. Callien. *eod. tract. de privil. Scholar. privil. 100. in prima limitat.*

Hujus autem determinationis duæ sunt rationes, Altera
est, quam reddit gloss. *in d. c. Licet*, quia nisi privilegiati 30
ad fructus percipiendos perciperent distributiones, cum ex Canonicatu nulli alii redditus percipiantur, privilegium eis nihil prodesset, contra textum *in cap. In his de privileg.* Al-
tera est ratio magis ex juris Canonici propriis terminis de- 31
sumpta, quia ubi omnes redditus Canonicatûs conflant distributionibus, si tunc tales distributiones non haberent rationem præbendæ, esset dare Canoniam sine præbenda, quod juxta sacros Canones absurdum esset. Hanc rationem assignat gl. *in c. unic. de Cler. non resid. in 6. in ver. Receperit*, dicens hunc esse verum intellectum, *d. cap. Olim, de verbor.*
signif. Cùm igitur hic dispensatus percipere deberet fructus, 32
& amittere distributiones ubi illæ essent à fructibus distinctæ, percipiet hoc casu loco fructuum distributiones ipsas, quæ solæ ex Canonicatu colliguntur, quamvis non inserviat Choro illis horis, quibus vacat servitio Parochialis. Et ita in simili sæpiùs respondit Sac. Congregatio, quæ tam scholaribus in publica Universitate, vel Theologiæ, vel juri Canonico operam dantibus, quàm Canonicis Episcopo inservientibus præstari jubet distributiones quotidianas, cùm præter eas nihil percipitur ex Canonicatu; quamvis ubi præbendæ sunt distinctæ à distributionibus supra dictis, concedat solos fructus præbendarum, amissis distributionibus. Imò in causa Cameri- 33
nen. respondit absentes studiorum causa, qui percipere debent distributiones quotidianas, in quibus omnes redditus Canonicatûs consistunt, debere etiam easdem distributiones percipere, cùm fructus præbendæ sint adeò tenues, ut puta trium, vel quatuor ducatorum, ut perindè haberi debeant ac si nulli essent fructus. Et nonnumquam ad hunc effectum arbitrata est fructus præbendæ censeri tenues, ita ut illorum ratio habenda non sit, cùm ad quartam distributionum partem non ascendunt. Semper tamen has decisiones ita temperavit, ut tales privilegiati cùm percipiunt distributiones,
eò quod in illis universi fructus Canonicatus consistant, amit- 34
tant tamen earum tertiam partem. Idque post Concilium optima ratione: nam cùm decretum *c. 3. sess. 21.* mandaverit ubi nullæ sunt distributiones, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, præbendarum tertiam partem separari, & in distributiones quotidianas converti, non debent hi privilegiati volentes acquirere distributiones, eò quòd in eis solis consistant universi redditus Capituli, essent hoc casu melioris conditionis, quàm si omnes essent fructus præbendæ absque distributionibus. Sed si essent omnes fructus præbendæ, tertia pars in distributiones convertenda esset, ac proindè ab eis, amitteretur. Ergò idem juris esse debet cùm omnes sunt distributiones, ne sequatur inconveniens, ut faciliùs acquirantur distributiones, quàm fructus præbendæ, ut plenius probavi *in c. De cætero, à n. 29. usque in fin. supra tit. prox. & in c. Licet, n. 124. & seq. infra eod.* Posset itaque etiam hoc casu resolutio ita temperari, ut dispensatus hujusmodi dicto tempore amittat tertiam partem quotidianarum distributionum, quæ reliquis inservientibus accrescat.

undè vivant, licitè possunt ad Sacros Ordines promoveri; & per consequens Ordinator ex facto à Jure permisso non est puniendus, ut dictum est suprà *in 1. notab. num.* 4. & tenet expressè Innoc. hic *num.* 1. dicens: Nota non cogi Ordinatorem Ordinato providere per Decretalem *Cùm secundum, infra eodem*; si patrimonio sustentari valeat, *arg. c. Pastor & c. Clericos*, 1. *quæst.* 2. idem firmat Host. *num.* 1. in verbo *Nisi*: ubi ait ex hoc capite evidenter colligi, ut Ordinato qualitercumque divini & qui sibi potest sufficere, non cogatur Episcopus providere: undè & talis potest ordinari nullo titulo assignato, *ut in dicto capite Tuis, infra eodem* & sequuntur Doctores infrà citandi, *numero sequenti*, versiculo *Sed oppositum*.

28 Sed hic incidit quæstio, an ad hoc ut Episcopus sit solutus obligatione suppeditandi alimenta Clerico ad Sacros Ordines promoto sine certo titulo, sufficiat ut Ordinatus habeat ex bonis patrimonialibus undè vivere possit; an verò requiratur ut fuerit expressè ordinatus ad titulum patrimonii. Joannes & Goffredus hic tenuerunt hoc non sufficere; sed oportere ut ad titulum patrimonii fuerit expressè ordinatus. Idemque insinuat Innoc. *num.* 2. dum ait, necessarium esse ut Ordinator & Ordinatus expressè consentiant ut de patrimonialibus vivat, alioquin posse Ordinatum petere Beneficium ab Ordinatore: licèt propter hoc patrimonium ejus non fiat Ecclesiasticum.

Sed oppositum censuerunt Tancred. & glossa finalis, existimantes satis esse ut promotus habeat ex bonis patrimonialibus undè sustentari valeat, quia intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii; & hanc partem amplectitur Host. *num.* 2. dicens opinionem Joannis & Goffredi esse contra hunc textum *& c. Cùm secundum* 1. *respons.* vers. *Cùm enim à Cleros & c. Tuis infra eodem*. Idem tenet glossa 3. *in c. Si Episcopus infra eodem lib.* 6. & consentiunt hic Joannes Andreas *num.* 2. in verbo *Nisi talis*, Antonius de Butrio *in* 2. *notab.* dicens: Nota quòd ad hoc ut cesset obligatio ista: sufficit Clericum habere patrimonium undè sustentari possit, licèt non assignetur in titulum, Petrus de Anchar. *in* 3. *notabili*, Abbas *numero secundo in ultimo notabili* & Decius *num.* 6.

29 Verùm Cardinal. *num.* 7. *in* 7. *quæst.* dicit utramque opinionem esse veram; nam Clericus intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii quoad excludendam actionem per conditionem hujus Capituli & concordantium, id est quamvis non fuerit expressè ordinatus ad titulum patrimonii: tamen si verè patrimonium habeat undè vivere possit, non habet actionem ad alimenta contra Ordinatorem; & hoc respectu intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii; & ita procedit opinio glossæ, Tancred. & Host. sed non censetur ad titulum patrimonii ordinatus quoad hoc ut patrimonium fuerit effectus titulus Beneficii Ecclesiastici; & sic procedit secunda opinio Joannis Goffred. & Innoc. Eamdem distinctionem ante Cardinalem posuit glossa Joan. Andr. *in c. Si Episcopus* in verbo *titulum infra eodem lib.* 6. *in additione* ubi ait: *Licèt ad obligationem de qua hic loquimur, sequar Tancred. & Host. non tamen dico patrimonium esse titulum, nisi expressè fuerit sit actum*. Et pro primo hujus distinctionis membro videtur textum *in c. Postulasti suprà de præscr.* qui est gloss. Capituli *Cùm secundum Apostolum*, ubi habetur Sedem Apostolicam per illam formam voluisse succurrere necessitatibus pauperum Clericorum. Ergò si ex bonis patrimonialibus habeant undè commodè vivere possint, non intendit cogere Ordinatorem ad alimenta eis præstanda.

20 Ex his infert Decius *hic num.* 7. ut si Ordinatus tempore
21 promotionis haberet patrem divitem vel alium conjunctum à quo posset exigere alimenta: non obligaretur Episcopus; & dicit hoc sentire Imolam *hic col.* 2. vers. *Ultimò potes notare*: ad quod facit, quia pauper non dicitur qui patrem habet divitem, ut *in c.* 1. *infrà de Magistr. ibi, ne pauperibus qui parentum opibus juvari non possint, subtrahatur*; *& quia æstimum patris filii reputatur*, ut notat glossa in lege 2. in
22 verbo *potestate*, lege *qui ætate lib.* 10. qua de re plura scribit Alex. in lege 1. *in suis, ff. de liber. & posthum.* ad idem confert text. *in c. Clericos*, 1. *quæst.* 2. *ibi*: *quibus parentum & propinquorum, nulla suffragantur bona*
23 *& c. ult. ad finem* 16. *quæst.* 1. quod tamen limitat Decius *num.* 10. ut procedat, dummodò pater teneatur alimenta filio præstare, fortè quia filius propter Dignitatem non potest sibi propriis manibus victum quærere, secundum ea quæ notantur per Bart. in lege *Si quis*, §. *secundò* in verbo *sed filius* post glossam in verbo *Ut operis*, *ff. de libert. agnosc.* aliàs secùs, ut hic latius per eum.

Tu adverte; nam suprà scriptas Doctorum opiniones,
24 hodiè non obscurè sustulit Sacra Tridentina Sinodus *in c.* 2. *sess.* 21.

Primò enim dum statuit, ne quis Clericus sæcularis deinceps ad Sacros Ordines promoveatur, nisi priùs legitimè constet eum Beneficium Ecclesiasticum pacificè possidere; patrimonium verò vel pensionem obtinentes, ordinari post hac non possint, nisi illi quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum, apertè sustulit dispositionem, *c. Tuis infra eodem*; secundum quam Clerici non Beneficiati licitè poterant ad Sacros Ordines promoveri ad titulum patrimonii: quod etiam licebat in vim hujus Decretalis, secundum intellectum Joannis Andreæ & Doctorum exponentium verba illa *certo titulo*: scilicet Beneficii vel patrimonii; nam hodiè solum Beneficium est titulus legitimus ad Sacros Ordines; patrimonium verò nonnisi dispensativè, quemadmodùm etiam aliàs declaravit Sacra Congregatio ejusdem Concilii Interpres; & propterea Concilium utitur illis verbis, *statuit ne deinceps*: quæ ostendunt hanc provisionem esse jus novum, ut notat glossa in Clem. *Eos* in verbo *Deinceps de Regular.* ideòque colligitur ex dictione illa *posthac*, quæ idem importat quòd *deinceps* seu *de cætero*, ut lege *Si quis posthac, cod. de bon. proscriptor.* Rursùs Concilium ibidem correxit opinionem glossæ, Tancréd. & Host. de qua suprà in 18. vers. *sed oppositum*: qui dixerunt Clericum, si patrimonium habeat, ordinari posse, etiam nullo titulo assignato & tacitè ad titulum patrimonii ordinatum censeri; sam post Concilium, non sufficit ut habeat patrimonium; sed exigitur ut expressè ad patrimonii titulum ordinetur dispensativè ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ. Ad hæc dum Concilium in vers. *Eo quoque*, disposuit ut priusquàm Clerici ordinentur ad titulum patrimonii, constare debet patrimonium illud verè ab eis obtinendum: satis clarè improbavit opinionem Imolæ & Decii, existimantium Clericum posse ad Sacros Ordines jure promoveri; si patrem habeat divitem, ut dictum est suprà *num.* 20. quandoquidem patrimonium patris non est patrimonium filii: verè, sed interpretativè seu per quamdam Juris fictionem, secundum quam pater & filius censentur una & eadem persona, *c. contradicimus*, §. *Hæc autoritate*, 35. *quæst.* 3. ut notat glossa prælegata in lege 2. in verbo *potestate, cod. de his qui ætate se excusant lib.* 10. at ex Concilio, hujusmodi præsumptio seu fictio non sufficit: quemadmodùm nec sufficit ut pater teneatur filio ad alimenta; sed exigitur ut promovendus patrimonium illud verè obtineat. Obtinere autem, non dicitur qui actionem habet vel jus ad rem; sed qui habet
25 26
27
jus in re & legitimè possidet, ut notat Archid. *in cap. Si gratiosè num.* 1. vers. *Nam cùm non habeat jus in re de reser. lib.* 6. *& Alberic. in Dictionario* in verbo *obtinere* sicut habere, est cum effectu habere, ut lege *Nomen filiarum*, §. *habere de verborum signif.* & verbum illud *verè* fuit appositum à Concilio, ad hujusmodi fictiones excludendas; nam veritas & fictio opponuntur, ut lege *Qui*
28 *in utero, ff. de statu hom.* & lege *Si paterfamilias*, §. *Qui duos, ff. de adop.* & aliud est esse tale; aliud haberi pro tali: quod pluribus exornat Oldrad. *cons.* 67. *Quæstio talis est num.* 4. vers. *Hæc autem multùm refert*; præsertim verò, quia Concilium paulò post adjecit, ut patrimonium illud deinceps sine licentia Episcopi alienari non possit, quæ verba non conveniunt, nisi bonis verè assignatis in titulum; non autem bonis paternis quorum pater liberam habet dispositionem, lege *Cùm oportet* & lege *Cùm non solùm, cod. de bonis quæ liberis*. Ac demùm dum Concilium *in d. c.* 2. *sess.* 21. in extremis verbis innovavit pœnas antiquorum Canonum, *cod. id est hujus, c. & c. Cùm secundum* 29
infra eodem; non autem *c. Neminem & c. Sanctorum* 70. *distinct.* ut Sacra Congregatio declaravit, videtur sustulisse opinionem Host. Joan. Andr. Butr. & aliorum de quibus suprà *num.* 18. vers. *sed oppositum* qui dixerunt ad hoc ut Episcopus eximatur à pœna seu obligatione præstandi alimenta: sufficere ut Clericus habeat patrimonium undè sustentari possit, licèt ad illius titulum non fuerit ordinatus. Hodiè enim hoc videtur corrigi, quia cùm patrimonium non sit titulus ad Sacros Ordines, nisi dispensativè ex eo quòd Clericus habeat undè vivat: non videtur satisfactum Concilio quod voluit peninem ordinari, nisi ad titulum Beneficii, exceptà causâ necessitatis vel utilitatis Ecclesiarum; & consequenter Episcopus non servaverit formam sibi præscriptam: videtur incidisse in pœnam de qua hic *& in d. c. Cùm secundum* à Concilio innovatam; & sic obligari ad providendum Ordinato de competenti Beneficio Ecclesiastico, ne alioquin inveniatur Clericus ad Sacros Ordines promotus sine titulo Beneficii, nulla sub sistente causâ necessitatis vel commoditatis Ecclesiæ, tutius tamen esset super hoc dubio, Sacram Congregationem consulere.

In glossa finali nota diligenter hanc glossam & ex ea 30
collige, bona patrimonialia ad quorum titulum Clericus est ordinatus; gaudere privilegiis bonorum Ecclesiæ, prout hanc glossam ad hoc ponderat Felinus *in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ numero* 10. *de Constit.* & Decius *hic numero* 20. rationem assignat glossæ, quia talis de foro Ecclesiæ factus est licèt non habeat Ecclesiam; & allegat Jura *in c. Ecclesiarum*

31 *servos* 12. *quæst.* 2. *& cap. Sunt* 16. *quæst.* 1. Sed hæc ratio & Jura allegata includunt quoad privilegium in persona, non autem in rebus. Abbas verò hic *num.* 4. dicit hoc ideò esse, quia bona sunt accessoria ad personam & propter prærogativam personæ sæpè privilegiantur bona, ut lege 3. *cod. de Episcop. & Cler.* melior textus est *in c. Similiter*, 16. *quæst.* 1. Verùm hæc ratio Abbatis, generalis est ad omnia bona patrimonialia Clericorum, quæ tamen non gaudent privilegiis rerum Ecclesiasticarum, nisi in casibus expressis in Jure, ut dicam infrà *à num.* 35. *& seqq.* & è contra nimis stricta est alia ratio quam reddit glossa *in c. Ex litteris* in verbo *Obligata infrà de pignor.* ait enim res Clericorum propterea gaudere eodem privilegio quo res Ecclesiæ, juxta textum *in d. c. Similiter* 16. *quæst.* 1. quia sunt obligatæ Ecclesiæ, si malè administraverint. Hanc enim rationem meritò refellunt hic Butr.
32 *num.* 8. & Abbas *num.* 4. nam si ratio glossæ procederet, sequeretur ut Clericus non habens Beneficium, non gauderet illo privilegio. Dic ergò verùm rationem esse, quia patrimonium ad cujus titulum Clericus est promotus, subrogatur in locum Beneficii & ideò sapit illius naturam, §. *Fuerat institut. de action.* cum similibus, ut latiùs dicam infrà *num.* 43.

33 Ad unum tamen adverte, quia dum glossa nostra dicit patrimonium Clerici ordinati sine titulo Beneficii, gaudere privilegio bonorum Ecclesiæ, etiamsi patrimonium illud non fuerit ei expressè assignatum in titulum, hoc à Doctoribus non admittitur, quia ad hoc ut patrimonium Clerici gaudeat generaliter & indistinctè privilegiis bonorum Ecclesiasticorum, requiritur ut Clericus ad illius titulum fuerit expressè ordinatus, secundum opinionem Joan. Goffred. & Innoc. hic & gloss. *in cap. Si Episcopus* in verbo *Titulum infra eodem lib.* 6. quæ à Doctoribus communiter recipitur, ut patet ex dictis *suprà num.* 19. & fusiùs patebit ex his quæ dicentur infrà in præludiis quæstionum subsequentium.

34 S. Congregatio super Bono Regimine consuluit S. Congregationem Concilii super dubiis infra scriptis.

Primò, Clericus ordinatus ad titulum, beneficii resignavit illud non constituto sibi autoritate Principis, vel Ordinarii certo Patrimonio, sed solùm narrato in resignatione quod habebat Patrimonium sufficiens ad vitam.

Quæritur, an hoc Patrimonium in totum, vel pro aliqua parte & pro qua consequatur immunitates concessas Patrimonio, ad cujus titulum Clericus ordinatur.

Secundò, Clericus ordinatus ad titulum Patrimonii consequitur beneficium sufficiens ad vitam.

Quæritur an dictum Patrimonium amittat immunitates ei concessas in ordinatione.

Tertiò, Clerico ordinato ad titulum Patrimonii fuit concessum privilegium particulare reale ob oneribus cameralibus, donec consequatur beneficium, obtinuit beneficium & posteà illud dimisit.

Quæritur, an dictum privilegium, quod cessavit per assecutionem beneficii redeat ad primævam ejus naturam per ejusdem beneficii dimissionem.

35 Pro clariori solutione harum dubitationum præmittendum est bona Patrimonialia Clericorum in hoc differre à bonis, ad quorum titulum Clerici ordinantur, quòd illa non gaudeant privilegiis bonorum Ecclesiæ, nisi in casibus à jure expressis & hoc pro regula constituunt, Anton. de Butr. Imol. & Abbas *in c. Si diligenti, de præscr.* Rom. *in l. Usucaptionem, ff. de usucap.* Felin. post alios *in c. Ecclesia S. Mariæ, sub n.* 8. *vers. Sed nihilominus, de const.* Andr.
36 Barbat. *ibid. num.* 50. & Dec. *hic num.* 18. qui testatur hanc esse opinionem, ideòque bona Patrimonialia Clericorum, præscribuntur sicut bona laicorum, ut notat gl. 1. *in c. Possessiones*, 16. *quæst.* 4. Roman. *singul.* 465. Butr. & Abbas *in d. c. Si diligenti*. Rursùs in his bonis non
37 competit Clerico restitutio in integrum, sicut competit in bonis Ecclesiæ, ut notat Specul. *in tit. de restit. in integr.* §. *Qualiter, vers. Sed nunquid* & gl. 2. in Clem. 1. *eod.*
38 *tit.* Item potest Clericus de his propria autoritate compromittere etiam in laicum, quod non potest de Ecclesiasticis, gl. 2. *in d. c. Si diligenti*, ac plura alia exempla congerunt Abb. & Felin. *loc. cit.*

39 At verò bona, ad quorum titulum Clerici ordinantur, habent indistinctè omnia privilegia & exemptiones, quæ competunt bonis Ecclesiæ, in quorum locum sunt subrogata, gl. *fin. hic*, Felin. *in d. c. Ecclesia S. Mariæ num.* 10. ubi asserit hæc bona gaudere privilegiis bonorum Ecclesiæ, etiam in casibus à jure non expressis; quia cùm subrogentur loco beneficii, non videtur deinceps esse simplex Patrimonium temporale & profanum, sed quædam quasi spiritualis merces & præmium pro servitiis altari exhibendis, quod latiùs prosequitur & ab objectis tuetur Anton. Burgos. *in repetitione ejusdem can. num.* 130. *& seq. vers. Limitant moderni.*

40 Atque inde fit, ut bona Patrimonialia licet possit Clericus alienare, etiam inconsulto Ordinario, aliud tamen sic si ad eorum titulum fuerit ordinatus, quia tunc censentur effecta quasi dotalia, atque alienari non possunt absque solemnitatibus &c. ut docuit Host. *in cap. Tuis, num.* 1. *infr. eodem*, quem ibi secuti sunt Joan. Andr. *n.* 6. *vers. Hostien. dicit*, Cardin. Zabarel. *num.* 3. *vers. Septimò quæro*, Butr. & Anchar. *in fin.* & Imol. *n.* 11. ubi testatur de communi, Joan. de Anania *num.* 6. *vers. An autem iste Clericus*, Anton. Burgos. post alios *in d. c. Ecclesia, S. Mariæ, n.* 44. *de Constit.* Quod clarius hodiè est sancitum decreto Concilii Trid. *c.* 2. *sess.* 21.

Casus autem à jure expressi, in quibus bona Patrimo- 41
nialia Clericorum bonis Ecclesiasticis æquiparantur, sunt immunitas à collectis, atque à jurisdictione sæculari, privilegium fori & alii plures, quos cumulat Felinus *in d. cap. Ecclesia S. Mariæ, num.* 7. *& seq.*

Cæterum quoad immunitatem à collectis, etsi inspecta 42
Juris communis dispositione nulla sit differentia inter alia bona Patrimonialia Clericorum & bona, ad quorum titulum Clerici sunt ordinati, sed omnia indistinctè sint immunia ab illarum exactione, ut proximè dictum est, ut probatur *in c.* 1. *de immunit. Eccles. lib.* 6. *& in c. Quamquam, de censibus, eod. lib.* tamen stantibus Bullis Pauli III. & Pauli IV. Clementis VIII. Pauli V. & aliorum Summorum Pontificum revocatoriis quarumcumque exemptionum, & immunitatum à solutione onerum Cameralium, Sac. Congregatio super Bono Regimine sæpiùs mandavit astringi Ecclesiasticos & alios privilegiatos ad solutionem hujusmodi onerum, nisi libertatem præcripserint, præterquam ex bonis Patrimonialibus, ad quorum titulum Clerici ad Sacros Ordines sunt promoti.

Quòd tamen non modicam patitur difficultatem, quia revocationes hujusmodi non afficiunt exemptiones quæ de jure competunt Ecclesiasticis, prout expressè declaravit Paulus V. in Constitutione sua, quæ incipit, *in maximis*, in Bullar. *to.* 3. *pag.* 118. ibi, *Volumus autem, ac declaramus nostræ intentionis non esse revocare exemptiones & immunitates quibuscumque personis Ecclesiasticis tam sæcularibus, quàm de regularibus de jure competentes.*

Nec tolli obicem, quod ordinationes, ut præfertur, editæ à S. Congregatione referri debeant ad onera quæ copulativè sunt certa, realia & invariabilia, à quorum solutione Ecclesiastici non sunt exempti, ut in decis. Rotæ in causa Brundusina gabellæ coram Penia cum suis concord. quam sæpiùs probavit Sac. Congregatio super controversiis jurisdictionalibus. Quoniam si tales ordinationes ita essent intelligendæ, à solutione prædictorum onerum non fuissent excipienda bona, ad quorum titulum Clerici sunt ordinati; quia solutioni illorum etiam hæc bona sunt obnoxia, perindè ac bona Ecclesiarum, ut in præallegat decis. Verùm quidquid sit in hac disputatione supponenda est differentia inter Patrimonium ad cujus titulum Clericus est ordinatus & alia bona Patrimonialia Clericorum, ut illud quidem sit immune à solutione onerum Cameralium, hæc autem non item.

Atque hoc supposito, ad primam quæstionem videtur 43
respondendum, Patrimonium illud, quod remanet Clerico beneficium resignanti, consequi immunitates concessas Patrimonio, ad quod Clericus ordinatur pro ea tantùm parte, 44
quæ ad congruam Clerici sustentationem sufficiat. Nam etsi Concilium *d. c.* 2. *sess.* 21. tantùm disponat, ut beneficium ad cujus titulum Clericus est promotus, resignari non possit nisi constito, quod ipse aliundè commodè vivere possit, nec ulteriùs procedat, arctando ordinarios ad certum Patrimonium pro titulo resignanti constituendum, tamen bona illa, quæ ex Concilio debet habere Clericus resignans, videntur succedere loco tituli, etiamsi hoc Episcopus non declaraverit; alioquin Concilium minimè prospexisset decori Ordinis Clericalis, quia Clericus dimisso beneficio posset posteà bona illa ad libitum alienare, si loco tituli non succederent secundum opinionem Host. & communem *in d. c. Tuis, infra eod.* atque ita cogeretur aut cùm ordinis dedecore mendicare, aut fordidum aliquem quæstum exercere, contra expressam rationem, *d. c.* 2. Accedit quòd cùm de jure communi bona Clerici simpliciter ordinati non subrogentur loco tituli, nisi quoad hoc, ut Clerico non competat conditio adversus Episcopum ordinantem, ex communi sententia *in d. c. Tuis & in d. c. Ecclesia S. M. de Const.* ut dictum est *supra, num.* 19 supervacaneum esset hac in parte Trid. Conc. decretum, si nihil adderet dispositioni juris communis. Quamobrem ut Clericorum dignitati sic consultum & Concilii provisio in re tam necessaria inanis non videatur, ea bona quæ supersunt Clerico beneficium resignanti, intelligi debent subrogari in locum tituli inalienabilis, licet Episcopus id non expresserit, ad hoc optimus text. *in l. Si donatæ*, §. 1. *ff. de donat. inter virum & uxor. in l. Filiæ*, §. *fin. de condit. & demonstrat.*

Hæc autem subrogatio, cùm fiat juris interpretatione, in- 45

telligenda est fieri pro ea tantùm parte, quam jus requirit; pro ea nimirum, quæ ad vitam Clerici congruè sustentandam sit satis. Neque enim aliud exigit Concilium *in d. c.* 1. Et subrogatio legis censetur fieri cum omnibus qualitatibus & conditionibus ejus, in cujus locum fit, *l.* 1. §. *Hæc actio* & ibi notat Bart. *ff. Si qui testam. lib. ess. juss. fuer.* Jas. *in l. licet imperator*, *n.* 25. *ff. de leg.* 1. Quæ autem dicatur congrua sustentatio, & ad quam rationem taxari debeat, prolixè explicatum est *supra in* 2. *notab. num.* 8.

46 Secundæ quæstionis solutio ex eo videtur pendere, an beneficium, quod consequitur Clericus promotus ad titulum Patrimonii, succedat loco tituli, ita ut ex Concilio resignari non possit. Nam si succedit, Patrimonii titulus extinguitur per acquisitionem alterius tituli Ecclesiastici; sicut dicimus de novatione, quæ priorem obligationem extinguit & in aliam transfundit, *l.* 1. *ff. de novat. & de obligatione Episcopi ordinatis aliquem sine titulo*, quæ extinguitur, eo ipso quòd ordinatus assequitur beneficium, ut hic & *in c. Cùm secundum infra eod.* Sin autem beneficium non succedat loco tituli, tunc Patrimonium, ad cujus titulum Clericus est promotus, retinebit sua jura & privilegia, arg. *leg. Sancimus*, *C. de testam.* Videtur autem dictum beneficium non succedere loco tituli, quia cùm Clericus habeat titulum Patrimonii ex provisione hominis, cessat titulus beneficii ex provisione legis *l. fin. C. de pact. conv. cum fim.* Ac præterea Concilium jussit Clercos ordinari cum titulo sufficienti, ne cogerentur mendicare in opprobrium Ordinis Clericalis. Quæ ratio cessat, ubi Clericus est jam promotus ad titulum Patrimonii inalienabilis, ac proindè nulla ratio suadet, ut beneficium intelligi debeat subrogari in locum Patrimonii, ad cujus titulum Clericus promotus fuerat.

47 Quam interpretationem sæpius videtur secuta S. Congregatio Concilii. Aliquando enim censuit decretum *d. c.* 2. *sess.* 21. dum prohibet resignationem beneficii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, non comprehendere resignationem illius beneficii quod posteà consecutus est Clericus jam promotus ad titulum Patrimonii, sed Patrimonium ipsum remanere inalienabile. Ergò ex sententia S. Congregationis beneficium illud non est loco tituli, neque extinguit antecedentem titulum Patrimonii, & consequenter Patrimonium non amittit propterea immunitates ei concessas in collatione Ordinum. Aliquando etiam respondit Patrimonium alienari non

48 posse sine licentia Episcopi, etiamsi promotus adeptus sit beneficium sufficiens &c. Ergò titulus Patrimonii ex S. Congregatione non extinguitur per assecutionem beneficii; Nam si extingueretur, alienari posset etiam Episcopo inconsulto, ex communi sententia *in d c. tuis*, *infra eod.* ut patet ex dictis *supra num.* 41. Cujus quidem decisionis potissima ratio fuit, quia si Clericus adepto beneficio alienare posset Patrimonium sine licentia Epicopi, posset posteà etiam beneficium illud resignare in fraudem Concilii, quia decretum *d. c.* 2. non arctat Clericum resignantem, nisi ad faciendam mentionem, quòd illius beneficii titulum sit promotus. Hoc autem casu Clericus posset tuto subjicere se fuisse promotum ad titulum beneficii, quod posteà adeptus fuit; quia utcumque succederet in locum tituli, semper tamen verum esset eum non fuisse promotum ad illum titulum, sed ad titulum Patrimonii, atque ita Clericus utroque titulo destitutus cogeretur mendicare in opprobrium Ordinis Clericalis, quod tantopere abhorrent sacri Canones, *ut c. Diaconi sunt* 93. *dist. & c Postulasti*, *supra de reser.* Quare huic interpretationi favet expressa mens Concilii. Verba autem non adversantur, quia illorum sensus non est ut bona, quæ sine licentia Episcopi prohibentur alienari, donec ordinatus beneficium Ecclesiasticum sit adeptus alienari deindè possint sine licentia Episcopi; siquidem verba illa, *sine licentia Episcopi*, posita sunt ad ostendendam differentiam, quæ constituitur inter eadem bona, antequam Clericus sit assecutus illud Beneficium; & postquam illud assecutus est, ut priùs quidem nec de ipsius Episcopi consensu possint alienari, posteà verò possint, sed de consensu, Episcopi tantùm. Alioquin si alius esset dictorum verborum sensus, sequeretur ut dum Concilium prohibet Clerico alienationem Patrimonii sine licentia Episcopi, donec beneficium sit adeptus, censeretur à contrario sensu illum permit-

49 tere de Episcopi licentia. Quod esset maximè absurdum. Neque obstat quòd titulus Patrimonii non sit titulus ad Ordines nisi dispensativè eò quòd non possint Clerici indistinctè ordinari ad ejusmodi titulum, sed illi tantùm, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, ut statuitur, *in dicto c.* 2. Et consequenter per assecutionem beneficii, qui est titulus approbatus à Sacris Canonibus, prior titulus minùs Canonicus & subsidiarius extinctus censeri debeat, argum. §. *Sciendum*, *instit. de satisdat tutor. l.* 1. *& per totum*, *ff. de Magistrat. Convent.* Non objectum tollitur, quia Concilium *d. c.* 3. non constituit differentiam, an Clericus promotus ad titulum Patrimonii assequatur beneficium Ecclesiasticum vel aliud sufficiens habeat undè vivere possit; imò utroque casu permittit Clerico alienationem Patrimonii; loquitur enim alternativè, ut patet ibi, *remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum officiens sint adepti, vel aliundè habeant undè vivere possint* & sic sufficit alterutrum verificari, ut *c. Inter cæteras supra de reser.* & regula *in alternativis de regul. jur. lib.* 6. Ergò quemadmodum per assecutionem aliorum bonorum non extinguitur prior titulus Patrimonii; ita nec 50 per assecutionem beneficii. Neque enim titulus Patrimonii est subsidiarius, nisi cùm agitur de Clerico promovendo eo enim casu ordinari non debet, nisi pro necessitate, vel commoditate Ecclesiæ; at ubi est jam promotus, Concilium non improbat tituli commutationem; quin imò ex Concilio 51 permittitur transitus à titulo beneficii ad titulum Patrimonii, ut ibi, *Neque ea resignatio admittatur, nisi constito quòd aliundè vivere commodè possit.*

Ad tertiam quæstionem videtur respondendum speciale 52 privilegium, quod cessavit per assecutionem beneficii, minimè revivescere per ejusdem beneficii dimissionem. Nam verba illa, *donec consequatur beneficium*, cùm sint collata in 53 incertum eventum, faciunt conditionem, Bart *in l.* 1. *in pr. in* 6. *col. ff. de condit. & demonstr.* Jas. *in l. sufficit*, *n.* 5. *ff. de condit. indeb.* Conditionem verò sufficit aliquo mo- 54 mento temporis impleri, licet implementum non duret, *l. Si quis hæred.* ubi omnes notant *C. de inst. & substit. l. in substitutione*, *ff. de vulgar. & pupillar.* Anton. Gabriel. post alios *lib.* 4. *comm. concil. tit. de fideicomm. conclus.* 7. & 8. Ideòque legatum factum alicui cùm filios habuerit, debetur 55 nato filio, nec quidquam obest si is decedat, text. *in l. Cùm uxor.* Et ibi Bald. & Salicet. *C. quando dies legati cedat.* Vel certè, ut placuit Bald. *cons.* 415. *Quod dicta Contesina*, *lib.* 1. *in pr.* dictio illa *donec*, non conditionem, sed termi- 56 num temporis impotat; ac proindè privilegium Clerico concessum donec beneficium assequatur, non perdurabit, nisi usque ad illius assecutionem. Neque enim est privilegium perpetuum, sed temporale, & limitatum usque ad actum consecutionis beneficii; atque hoc pacto arguit Dec. *cons.* 14. *visa prohibitione sub n.* 11. & Castr. *cons.* 184. *n.* 2. *vers. Colligitur in supra*, *lib.* 2. Ac propterea cùm privilegium fuerit sublatum per beneficii assecutionem, non redibit ad primævam ejus naturam per dimissionem ipsius, quia jus semel 57 extinctum non revivisci, *l. Quires*, §. *Arcum*, *ff. de solut. & c. Quæri*, *de consecrat. dist.* 4. Petr. de Anchar. *cons.* 38. *mortua d. Domina*, *n.* 3. & quia interea est jus quæsitum Cameræ in exigendis oneribus, quod non potest auferri per dimissionem voluntariam beneficii, atque ita cùm jus non modo quoad Clericum sit peremptum, verum etiam ad alios devolutum, numquam revivisci, ut ibidem animadvertit Anchar. Ideoque in simili videmus eum, qui fidejussit judicatum solvi, donec lata fuerit sententia definitiva; lata sententia absolutoria liberari, nec postea obligationem revivisce re per ipsius sententiæ revocationem; quia cùm principalis 58 fuerit semel absolutus, & sic quæsita fuerit liberatio fidejussori; condemnatio postea subsequens non potest jus illi quæsitum auferre. Casus est *in l. fin. ff. de pactis*, ubi ita concludunt Bart. & DD. & fusè consuluit Soccin. *cons.* 91. *Concludo*, *per totum vol.* 4. Neque obstat quod dispositio ita demum verificetur in primo actu, si actus effectum sortitus 59 fuerit secundum gl. quæ communiter recipitur *in l. Qui per saltum*, §. *Hoc sermone*, *ff. de jurejur.* Nam respondetur hoc 60 procedere in dispositione legis, non autem in dispositione hominis, ut in casu præsenti, sufficit enim in isto casu ut dispositio verificetur in primo actu, licet talis actus non duret, vel non sortiatur effectum. Ita declarat Bald. *in l.* 1. *q.* 4. *C. de his qui pœn. nomin.* & Soccin. *d. cons.* 91. *n.* 4. Etenim ad dissolutionem obligationis ex parte Cameræ sufficit primum unicum implementum, assecutionis scilicet beneficii, licet implementum non duret, ut inquit Anchar. *cons.* 404. *Tria dubia*, *n.* 6. Præsertim verò quia cum hoc casu implementum cesset facto ipsius Clerici, qui potuit non dimittere, 61 non datur sibi regressus ad jus semel extinctum, ut in terminis Clerici beneficium sponte dimittentis probat Archid. *in c. Non potest*, *de Præben. in* 6. & confert doctrina Bald. *in l. Si quis hæredem*, *vers. Item facit ad quæstionem*, *C. de instit. & substit.* ubi docet non sufficere conditionem semel extitisse, quando implementum non durat facto, & culpa illius qui implevit. Et Bald. sequitur ibi Salicetus *circa finem.* Et Alex. *col.* 2. *ver. Tangit etiam Bald.* & alii, quos cumulat Gabriel. *comm. conclus. lib.* 4. *tit. de fideicommiss. conclus.* 8. *numer.* 3. Quæ omnia satis etiam comprobantur ex tenore ipsius privilegii, quod cùm supponatur concessum sub his verbis, *do-* 62 *nec Clericus beneficium consequatur*; nulla videtur habita ratio retentionis beneficii, sed assecutionis tantùm, quæ tractum successivum non habet, sed unico momento perficitur, Bal. *in l. fi. col.* 2 *in* 2 *not. C. de ind. jud. tol. Gal. l. cit. n.* 6.

Fateri tamen oportet hanc materiam esse satis dubiam 63 Nam jus semel extinctum ex certa ratione vel causa, revivisci ratione illa vel causa cessante, ut respondit Abbas

cons.

cons. 3. Nitar. *sub. nu.* 8. *col.* 14. *vers. Nec obstat*, *juncto fin. illius qu.* 17. *lib.* 1. In casu autem præsenti privilegium immunitatis ab oneribus Cameralibus donec Clericus assequatur beneficium sufficiens, fuit concessum ea tantùm ratione, quia adepto beneficio ad vitam sufficienti, Clericus habet undè vivere possit, etiamsi ejus patrimonium sit obnoxium impositionibus Cameralibus. Hæc autem ratio cessat dimisso beneficio; quia eo casu Clericus non haberet undè viveret vel cogeretur cum Ordinis dedecore mendicare si ejus patrimonium ab oneribus Cameralibus absorberetur, vel minueretur. Ac proindè cessante hujusmodi causa extinctionis privilegium redibit ad primævam ejus naturam.

64 Et confirmatur, quia non sat est conditionem momento extitisse, ubicumqne constat disponentem voluisse ut perduraret Ang. *cons.* 159. Conradus Albert. *n.* 3. *col.* 4.

65 *vers. Nec etiam obstat.* At hæc ubi factum vel casus positus in conditione requirit effectum juris prout si in conditione est, si testamentum fecerit, si consul fuerit, si Matrimonium contraxerit, si Monasterium intraverit, cujus generis videtur esse etiam hæc, si beneficium assecutus fuerit utique si factum non duret vel effectus juris non sequatur, conditio non est impleta, nec sufficit, ut semel extiterit, nisi perseveret, ut tradit Ang. *d. cons.* 159. *n.* 3. *vers. Quan-*

66 *doque in conditione & num. seq.* ubi plura congerit exempla similia. Quod proculdubio procederet si dimissio beneficii non esset voluntaria, sed coacta, puta ratione infirmitatis perpetuæ, inimicitiarum vel præcepti superioris; ex singulari doctrina Anchar. *cons.* 404. *n.* 8. cujus verba hæc sunt: (Ista multùm differunt, facere actum voluntarium, vel coactum, sive necessarium: iltis enim qui necessariò actum faciunt, semper est à jure succurrendum, ut remaneant sine damno, aliis non ita ut *l. Fidejussor*, §. *Si necessaria*, *ff. Qui satisd. cogan.* Sic ergò huic resignanti videtur à jure subveniendum, ut sic beneficium, quod vigore gratiæ consecutus fuerat facto legis animatæ id est Papæ, amisit ad suam gratiam pristinam etiamsi extincta fuerit, ipso jure redeat, ut servetur illæsus, *cap. Si beneficia de præb. lib.* 6. 67 ubi ad jus etiam per renunciationem extinctum quis revertitur, si illud quod obtinuit, facto Papæ perdidit sive amisit. Pro hoc etiam facit natura rescissorum, quandò enim facto legis vel judicis de novo quæsitum rescinditur semper ad antiquum quis revertitur ipso jure. Et *infr.* si semel beneficio Principis beneficium consecutus sim & illud facto ejus amitto, æquum est me ad meam gratiam ipso jure reintegrari, nam sicut à beneficio Principis receditur, cùm incipit esse iniquum *c. Suggestum de decim.* ita è converso, si revocatio extinguitur, debet beneficium revivisce re.) Hæc Petr. de Anchar. qui hoc modo conciliat opiniones Archid. & Joan. Andr. *in d. c. Non potest de præb. in* 6. Itaque *in hac* 3. *qu.* nihil putarem generaliter respondendum, sed inspiciendas rationes, ac verba cujusque privilegii, an Clericus sponte dimiserit, an coactus, an remaneat pauper, an dives dimisso beneficio; atque ita in singulis casibus rerum ac personarum qualitatibus maturè consideratis deliberandum & ita responsum ad singula superius proposita.

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS

Idem Alexander III. eodem Concilio.

CAPUT V.

QUia in tantùm quorumdam processit ambitio, ut non duas vel tres, sed plures Ecclesias perhibeantur habere, cùm nec duabus possint debitam provisionem impendere: Per fratres & co-Episcopos nostros hoc emendari præcipimus, & de multitudine (præbendarum) Canonibus inimica, quæ dissolutionis materiam & evagationis inducit, certumque continet periculum animarum eorum, qui Ecclesiis deservire valeant, indigentiam volumus sublevari.

SUMMARIUM.

1 *Episcopi permittere non debent quem plures Ecclesias, vel præbendas obtinere.*
2 *Beneficiorum pluralitas quibus ex causis improbetur.*
3 *Ambitio quid sit.*
4 *Ambitiosus quas pœnas incurrat.*
5 *Beneficia plura obtinere absque rationabili dispensatione an sit peccatum mortale, & n. seq. usque ad n.* 20.
6 *Opinionum diversitas circa pluralitatem beneficiorum, an excuset à peccato.*
7 *Præbendas plures obtinere, an sit prohibitum Jure Divino.*
8 *Et an jure naturali.*
9 *Beneficiorum pluralitas quas habeat deformitates, & inordinationes.*
10 *Et quibus ex causis hujusmodi deformitates evacuentur vel augeantur & num. seq.*
11 *Dispensatio ad jus naturale non pertinet.*
12 *Beneficia plura obtinere etiam ex legitima causa jure Ecclesiastico non licet absque dispensatione.*
13 *Dispensatio ad plura beneficia sine rationabili causa non reddit tutum dispensatum quoad Deum.*
14 *Dispensatio irrationabilis dissipatio dicenda est.*
15 *Papæ voluntas in dispensationibus habetur pro ratione.*
16 *Declaratur.*
17 *Consuetudo nutriens pluralitatem beneficiorum non valet.*
18 *Consuetudo obtinendi plura beneficia simplicia, si unum sit sufficiens, est corruptela.*
Fagnan. in III. Lib. Decretal.
19 *Beneficium secundum ex Concilio Tridentino ita demùm uni potest conferri, si primum sit insufficiens, & utrumque personalem residentiam non requirat.*
20 *Dispensationes sunt odiosæ & in eis non valet argumentum de majori ad minus.*
21 *Dispensatio cum Monacho ad beneficium curatum non extenditur ad simplex.*
22 *Dispensatio, ut quis transire possit ad Archiepiscopatum non habet locum in Episcopatu.*
23 *Dispensatio extenditur ad accessoria vel connexa, seu consecutiva & dependentia.*
24 *Dispensatus ad plura beneficia censetur etiam dispensatus super fructibus alterius in absentia recipiendis & n.* 28.
25 *Parochiasem obtinens cum dignitate vel Canonicatu ex dispensatione tenetur residere in Parochiali & tunc lucratur reditus omnes dignitatis vel Canonicatus præter distributiones quotidianas.*
26 *Dispensatus ad Parochialem cum Canonicatu dum residet in Parochiali ut percipere debeat integras distributiones quotidianas, in quibus universi Capituli reditus consistunt vel aliquam earum partem & numer. seq. usque in finem.*
27 *Dispensatus ad duo incompatibilia censetur dispensatus super residentia alterius.*
28 *Et consequenter ad percipiendos fructus in absentia.*
29 *Distributiones quotidianæ, ubi nulli sunt fructus suc-*

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Alexander III. Concilio Lateranenn.

CAPUT IV.

EPiscopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitæ percipiat, in Diaconum; vel Presbiterum ordinaverit: tamdiù ei necessaria subministret, donec in aliqua Ecclesia ei convenientia stipendia militiæ Clericalis assignet. Nisi talis ordinatus de sua vel paterna hæreditate subsidium vitæ possit habere.

SUMMARIUM.

1 *EPiscopus qui ordinavit aliquem ad Sacros Ordines sine titulo, non habentem de suo undè vivat: ei de proprio providere tenetur, donec aliquem titulum fuerit consecutus.*
2 *Licèt talis jam esset in Sacro Ordine constitutus.*
3 *Intellectus hujus Capituli.*
4 *Dispensare non potest Episcopus cum ordinato sine titulo ad aliquem ex sacris Ordinibus, ut sine novo titulo ad altiores Ordines ascendat & refellitur contraria opinio Henriquez.*
5 *Ordinatus ad sacros Ordines sine titulo à pluribus Episcopis potest quem libet in solidum convenire super alimentis.*
6 *Is tamen qui non ordinavit, non tenetur ex facto Ordinatoris.*
7 *Ordinato ad sacros sine titulo beneficii vel patrimonii Ordinator tenetur vitæ necessaria ministrare.*
8 *Alimenta quid comprehendant.*
9 *Et qua ratione taxari debeant.*
10 *Beneficium sufficiens quod dicatur.*
11 *Quid in ordinato ad sacros Ordines sine titulo.*
12 *Et quid in Rectore Parochialis Ecclesiæ.*
13 *Et quid in eo, qui ratione nobilitatis vel scientiæ pluribus indiget beneficiis.*
Nobilis & doctus pinguioria beneficia consequi debet quàm ignobilis & idiota ibidem.
14 *Papa, cùm scribit pro aliquo beneficiando in pluribus Ecclesiis, considerata qualitate personæ quæ sint considerando in beneficiis assignatione.*
15 *Subsidium vitæ & necessaria vitæ idem important.*
Legatum simpliciter factum puellæ pro subsidio vitæ, intelligitur factum pro alimentis ibid.
16 *Ordinatus ad sacros Ordines sine certo titulo, si ex patrimonio sustentari valeat, non potest petere alimenta ab Ordinatore & n. seq.*
Et quid post Concilium Tridentinum n. 29.
17 *Clerici non beneficiati habentes de patrimonio undè vivant licitè possunt ad Sacros Ordines promoveri.*
Et quid Ex Concilio Tridentino n. 24.
18 *Ordinatus ad sacros Ordines, an possit petere alimenta ab Ordinatore, licet habeat patrimonium sufficiens, si ad illius titulum expressè ordinatus non fuerit.*
Et quid post Concilium Tridentinum.
19 *Patrimonium non efficitur titulus Ecclesiasticus, nisi hoc expressè sit actum & n. 33.*
20 *Ordinatus si habeat patrem divitem à quo possit exigere alimenta, non potest illa petere ab Ordinatore & n. 23.*
Secùs post Concilium Trid. n. 26.
21 *Pauper non dicitur qui patrem habet divitem.*
22 *Æstimum patris filii reputatur & num. 26.*
24 *Patrimonium hodiè non est titulus ad sacros Ordines, nisi dispensativè, & n. 49. & n. 50.*
25 *Concilium Tridentinum c. 2. sess. 21. expenditur & num. seqq.*
26 *Patrimonium patris non est patrimonium filii nisi interpretativè, & per juris fictionem.*
27 *Obtinere dicitur qui habet jus in re & legitimè possidet.*
28 *Veritas & fictio opponuntur.*
30 *Patrimonium, ad cujus titulum Clericus est ordinatus gaudet privilegio bonorum Ecclesiæ, & n. 33.*
Etiam in casibus in jure non expressis, n. 40.
Et subrogatur in locum beneficii n. 32. & 39.
31 *Bona sunt accessoria ad personam.*
33 *Patrimonium Clerici ad hoc ut indistinctè gaudeat privilegiis bonorum Ecclesiæ exigitur ut Clericus ad illius titulum fuerit expresè ordinatus.*
34 *Congregatio super bono regimine consuluit Congregationem Concilii de pluribus dubiis spectantibus ad interpretationem c. 2. sess. 21.*
35 *Bona patrimonialia Clericorum non gaudent privilegiis bonorum Ecclesiæ, nisi in casibus à jure expressis.*
Et quid sint hujusmodi casus, n. 41.
36 *Bona patrimonialia Clericorum præscribuntur sicut bona laicorum.*
37 *Restitutio in integrum non competit Clerico in bonis patrimonialibus, sicut competit in bonis Ecclesiæ.*
38 *Compromittere potest Clericus in laicum de bonis patrimonialibus, non autem de bonis Ecclesiasticis.*
40 *Bona patrimonialia, ad quorum titulum Clerici ordinantur, censentur quasi dotalia & alienari non possunt sine licentia Episcopi.*
42 *Bona patrimonialia Clericorum, an & pro qua parte sint obnoxia solutioni onerum Cameralium.*
43 *Patrimonium quod remanet clerico beneficium resignanti, gaudet privilegio bonorum Ecclesiæ, pro ea tantùm parte quæ ad congruam illius sustentationem sufficiat.*
44 *Patrimonium resignantis beneficium succedit loco tituli, tametsi Episcopus hoc non declaraverit.*
45 *Subrogatio quæ fit juris interpretatione, censetur fieri cum omnibus qualitatibus.*
46 *Beneficium, quod consequitur jam ordinatus ad titulum patrimonii, non succedit loco tituli.*
47 *Nec prohibetur resignari à Concilio Tridentino.*
48 *Patrimonium ad cujus titulum Clericus est promotus non potest sine licentia Episcopi alienari, licet postea clericus adeptus sit beneficium sufficiens.*
50 *Patrimonii titulus est subsidiarius in clerico ad Ordines sacros promovendo, non autem in jam promoto.*
51 *Titulus patrimonii de Episcopi licentia potest commutari in titulum beneficii & è converso.*
52 *Privilegium exemptionis ab oneribus Cameralibus concessum patrimonio, donec Clericus assequatur beneficium, extinguitur adepto beneficio nec revivescit per beneficii dimissionem & n. seq. usque ad num. 65.*
Contrarium n. 63. usque in fin. præsertim si dimissio sit coacta, n. 66.
53 *Dictio, donec, collata in incertum importat conditionem. Vel terminum temporis, num. 56.*
54 *Conditio satis est, ut momentum temporis impleatur licet implementum non duret.*
Nisi nonduret facto illius, qui conditionem implevit, n. 61.

Aut nisi aliter constet de mente disponentis, num. 64.
55 *Legatum factum alicui cum filios habuerit, debetur nato filio, licet is postea decedat*
57 *Jus semel extinctum non revivescit.*
58 *Fide jubens judicatum solvi, donec lata fuerit sententia definitiva, liberatur lata sententia absolutoria, licet illa postea revocetur.*
59 *Dispositio in primo actu verificatur, si actus effectum sortitus fuerit.*
60 *Quod procedit in dispositione legis, secùs in dispositione hominis.*
61 *Beneficium sponte dimittenti non datur regressus ad jus semel extinctum.*
62 *Beneficii assecutio tractum successivum non habet, sed unico momento perficitur.*
63 *Jus semel extinctum ex certa ratione vel causa revivescit ratione illa vel causa cessante.*
65 *Conditionem non sufficit semel extitisse, ubi sequitur effectus juris.*
67 *Beneficium consecutus à Principe, si facto Principis illud amittat, debet ad suum gratiam ipso jure redintegrari.*

1 EPiscopus. Qui ordinavit aliquem ad Sacros Ordines sine titulo, non habentem de suo undè vivat, ei de proprio providere tenetur, donec aliquem titulum fuerit consecutus. Hoc dicit. Primò ponit dictum. Secundò exceptionem, ibi, *Nisi.*

2 Nota primò ibi, *Diaconum, vel Presbiterum*, non licere Episcopo ad ullum ex Sacris Ordinibus quemquam promovere sine titulo, licet talis jam fuerit in Sacro Ordine constitutus: nam hic arctatur Ordinator ad præstanda alimenta ordinato in Diaconum, vel Presbiterum & sic ei, qui priùs erat saltem Subdiaconus, hic per Decium *in 1. notab.* Non
3 enim placet expositio Hostiens. quod hoc cap. loquatur secundum antiqua tempora, quando Subdiaconatus pro Sacro Ordine non habebatur, etenim cùm cœperit haberi pro sacro à temporibus Gregorii I. ut *in cap. Ante triennium*, ubi plenè notatur 32. *dist.* & Urbani II. ut refertur *in cap. A multis supra de ætat. & qualit.* & Autor hujus capituli fuerit Alexander III. in Concilio Lateranen. qui sedit multò post memoratos Pontifices, utique ex hoc capite non fuisset prætermissus Subdiaconatus, qui multò ante jam ubique in Ecclesia reputabatur sacer, ut *in d. cap. A multis & c. Miratur de serv. non ordinand.* Sed arbitror propterea hic non fuisse factam mentionem Subdiaconatûs, quia de illo non erat dubium, nam cùm Episcopus per collationem Subdiaconatûs primò ordinatum constituerit in statu à quo non poterat retrocedere & tamen titulum non assignaverit, absque dubio obstrictus erat illi in necessariis providere, ut *in cap. 2. supra eod.* & infra *in cap. Cùm secundum*, Sed de ordinato ad Diaconatum, vel Presbiteratum major erat difficultas; quia cùm esset jam constitutus in Sacro Ordine, non videbatur ei prohibendus ascensus ad superiores Ordines, licet titulum non haberet & hunc casum uti magis dubitabilem voluit hic decidere Concilium Lateranen. statuendo, ut Episcopus teneretur alimenta præstare ordinato etiam ad Diaconatum, vel Presbiteratum, non obstante quòd jam esset in Sacro Ordine constitutus. Sed esto hoc cap. loqueretur secundum tempora primitivæ Ecclesiæ, adhuc tamen cùm adstringat Episcopum ad præstanda alimenta ordinato in Diaconum, vel Presbiterum & sic loquatur alternativè, profectò locum habet etiam in Episcopo, qui ordinavit aliquem in Presbiterum, non obstante quòd talis jam esset constitutus in ordine sacro, id est Diaconatûs, *ad c. Inter cæteras, supra de refer. & reg. in alternativis, de regul. jur. lib. 6.* Undè incautè Henriq. *in summ. lib. 10. de excom. 37. dub. 2. §. Contrarium*, dixit Episcopum posse occultè dispensare cum sic promoto, ut sine novo titulo ad altio-
4 res Ordines ascendat, contra quem est text clarus hic ut supra ponderatus: nam si posset dispensare, utique ordinando, non incideret in pœnam hic statutam quia, quod legitimè factum est, pœnam non meretur, *l. Gracchus, Cod. Ad leg. Jul. de Alterris*; & ita in dispensatione arguit glos. *in cap. Nihil, in ver. Ætatis, supra de elect.* Tene igitur jura prohibere promotionem ad quemlibet ordinem sacrum sine certo titulo & non ad Subdiaconatum tantùm. Sed & Concil. Trid. *in c. 2. sess. 21.* distributivè & in plurali loquitur, videlicet, ne quis Clericus sæcularis ad sacros Ordines pro-
5 moveatur &c. Ex his notabiliter infero, ut si quis sine titulo ad Sacros Ordines promoveatur à pluribus Episcopis, puta ad Subdiaconatum ab Episcopo domicilii, ad Diaconatum ab Episcopo originis & ad Presbiteratum ab Episcopo beneficii juxta textum, *in cap. Cùm nullus, de tempor. ordinat. lib. 6.* Quilibet horum Episcoporum teneretur in solidum ei in necessariis providere & esset in optione ordinati hunc vel illum convenire, aut illius successorem, vel hæredes; ad quod vide quod scripsi *in cap. Cùm secundum Apostolum, in quinta ampliat vers. Sed remanet dubium, n. 39. infra eod.*
6 Cæterum si Sacros Ordines quis suscepisset ab uno tantùm Episcopo, puta Beneficii, Episcopus domicilii, vel ordinis non esset cogendi quia hæc Decretalis & *d. c. Cùm secundum*, hac obligatione non devinciunt nisi ordinatores, vel successores eorum.

7 Secundò nota ibi, *necessaria*. Clericos ad Ordines promotos sine certo titulo, Ordinatorem teneri præstare alimenta: id est cibaria, vestitum & habitationem, ut lege *legatis, ff. de alim. & cib. legat.* Item medicinas, salarium Medici,
8 stratum sive lectum & omnia ad victum necessaria, lege *Sicut impendia, ff. de usufructu*, lege *Verbo victus, ff. de verborum significatione*; & notat Bartolus in lege *Si cùm artem, §. Sin autem num. 9. ff. solut. Matrim.* Jason post alios in lege *Cùm hi, §. Qui transigit, num. 3. ff. de transact.* & hæc taxari 9
debent secundum facultates Episcopi & conditionem Ordinati, lege *Cùm alimenta, ff. de alim. & cib. legat.* lege *Plenum, §. 1. ff. de usu & habit.* & notatur *in c. De multa, infra eodem* cum aliis hic allegatis in glossa 2. atque ita hoc verbum *necessaria* in hac specie exponit Goffred. *in d. c. Cùm secundum Apostolum*; & post eum Host. *numero* 15. Joannes Andreas *num.* 5. in verbo *necessario*, Butrius *num.* 11. Cardin. *num. 9. in* 18. *notab.* & Abbas *num. 9.* Petrus de Anchar. *in c. non liceat in 2. notab. suprà eodem*, glossa 10
2. *hic* Butrius *num.* 7. & alii communiter; & de medicinis vide hic plenius per Ancharum *num.* 5. Observandum est tamen tribus modis quæri posse de Beneficio assignando, secundum Hostiensem *in præd. Decretal. cum secundum num.* 17. quem sequitur ibi Card. *in 4. quæst.* & Joannes Andreas *in c. 1. num.* 3. in verbo *substan. infra eodem lib. 6.* Primò 11
quoad Ordinatum ad Sacros Ordines, qui conqueritur de Ordinatore vel præsentatore; & tunc locum habet quod 12
dictum est suprà de victu & vestitu; & hoc secundum Joannem Andream dici potest Beneficium necessarium. Secundò quoad Curatum Parochialis Ecclesiæ; & tunc requiritur ut Beneficium sit sufficiens, id est quod sibi & ad minus uni Clerico vel pluribus secundum quantitatem & qualitatem Parochiæ sufficiat in victu & vestitu, *cap. ut quisque Presbiter suprà de vita & honestate Clericorum*; & quoad hospitalitatem servandam & Jura Episcopalia persolvenda, ut *in d. c. 1. de Præbend. lib. 6. in c. de Monach. suprà eod. & in c. de supplenda negligentia Prælatorum.* Item quòd providere possit personis conjunctis indigentibus, ut matri, amitæ vel sorori si habeat, *c. 1. suprà de cohabitatione Clericorum & mulierum* cum concordantibus, de quibus ibi in glossa in verbo *Canones* & de tali sufficienter loquitur textus *in c. Extirpandæ infra eodem* & Concil. Trid. *c. 13. sess.* 24. Tertiò quoad dignum
& egentem pluribus Beneficiis ratione nobilitatis vel scientiæ; 13
qui pinguiora Beneficia consequi debet, quàm ignobilis & idiota, ut *c. De multa in fine infra eodem cum concordantibus* de quibus per Hostiensem *in d. c. Cùm secundum num.* 12. in verbo *Qualitate.* Qui tamen *num.* 17. dicit hoc præcipuè 14
locum habere, cùm Papa scribit pro aliquo Beneficiando in pluribus Ecclesiis, considerata qualitate personæ, ut in præallegato *c. de multa* & formam quam tunc dare consuevit Curia, ponit ibidem Joannes Andreas super verbum *Ratio.* Sed & facultates ipsius videntur considerandæ, lege *Cùm plures, §. penult. ff. de administrat. tutor.* Item honesta consuetudo patrisfamilias, argum. leg. *vel universorum, ff. de pignorat. act.* & lege *Qui semisses, ff. de usur.* Rursùs mos Patriæ in his omnibus spectandus est; nam etiam æqualibus personis minus Beneficium sufficeret in Provincia Provinciæ quàm in Anglia, ubi majores expensæ fieri consueverunt: ad hoc *c. Quisque 41. dist. c. Cùm Apostolus, §. fin. infrà de censib. & cap. Cæterùm de donat.* Potissimum habenda est ratio facultatum Ecclesiarum, quæ providere coguntur, ut notatur *in c. Quoniam suprà de vita & honestate Clericorum.* Ac demùm alia attendi debent quæ notantur *in cap. Cùm adeò, suprà de rescript.* in glossa in verbo *Sufficientem.*

Tertiò nota, necessaria vitæ & subsidium vitæ esse sinonima
& idem importantia. Undè infertur ut legatum simpliciter 15
factum puellæ pro subsidio vitæ, intelligatur factum pro alimentis, ut lege *Filia & ibi* Bald. *cod. de Patr. potestate*; & tenet hic Decianus *num.* 11. & 12.

Quartò nota, Episcopum qui ordinavit aliquem ad Sacros 16
Ordines sine titulo, non obligari ad alimenta ei subministranda simpliciter & absolutè; sed in subsidium duntaxat: videlicet cùm ordinatus de patrimonio vivere non potest, ut clarè probant illa verba: *Nisi talie de sua vel paterna hæreditate subsidium vitæ possit habere.* Idem innuit littera *ibi vitæ necessaria.* Ergò si dives est ordinatus, quod petit intùs habet, ut arguunt Host. *in principio*, Joannes Andreas *num.* 1. & ut inquit glossa 1. *in c. Tuis infra eodem.* Judicium sibi mandicant & bibunt qui de suo habent & alienum recipiunt, *c. Quoniam quidquid 26. quæst.* 1. Idemque colligitur *ex d. c. Tuis*, ubi Clerici non Beneficiati habentes ex patrimonialibus 17

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III.

CAPUT VII.

REferente J. Presbitero accepimus, quòd cùm duas haberet Ecclesias Archidiaconus tuus ipsum altera spoliavit, & quidam Presbitero G. nomine assignavit eamdem: prædictus autem J. sentiens se in hac parte gravari, ad Metropolitanum, videlicet Rhemenn. Archiepiscopum appellavit. Cùmque de mandato ejusdem Archiepiscopi, in prædicta Ecclesia restitutus fuisset, præfatus Archidiaconus eumdem J. eò quòd ad præsentiam suam vocatus venire contempsit, vinculo excommunicationis astrinxit. Nos autem ipsum à sententia qua tenebatur, facientes absolvi, tibi mandamus, quatenus præscripto J. de prædictis Ecclesiis, unâ, quam voluerit relictâ, alteram præfato G. si Ecclesiam non habet, non differas assignare, alioquin ipsam alteri personæ idoneæ beneficio Ecclesiastico carenti, incunctanter assignes.

SUMMARIUM

1 *Ecclesias plures habens alteram eligere, & alteram dimittere compellitur.*
2 *Metropolitanus, & Archiepiscopus an & in quo differant.*
3 *Consuetudo appellandi ab Ordinario inferiori ad Metropolitanum, omisso medio, valida est.*
4 *Appellatio, omisso medio, valet parte non excipiente.*
5 *Beneficia duo incompatibilia obtinens absque dispensatione, an, & quando cogi possit unum eligere, & alterum dimittere, & n. seq. usque ad n. 9.*
6 *Tempora quinque considerari debent ad dignoscendum an pluralis in beneficiis habeat optionem, an verò privetur primo, vel secundo, vel utroque, & n. seqq.*
7 *Ordo scripturæ in decretalibus non attenditur quoad hoc, ut illa censeatur priùs edita, quæ in præcedenti titulo reperitur collocata.*
8 *Optio eligendi unum beneficium, & alterum dimittendi hodiè sublata est à Concilio Trid. in quibuscumque beneficiis.*
Pallit, num. 10.
9 *Beneficia duo incompatibilia si alicui ab Episcopo conferantur eodem instanti, an alterum ipsorum, vel utrumque dicatur vacare; an verò liceat unum eligere, & alterum dimittere.*
10 *Et quid post Concilium Tridentinum.*

1 REferente. Habens plures Ecclesias alteram eligere, & alteram dimittere compellitur. Hoc dicit. Et sunt duæ partes. Prima impetrantis conquestio; Secunda ipsius absolutio, & causæ commissio, ibi, *Nos autem.*

2 Nota primò Metropolitanum, & Archiepiscopum esse Sinonima, seu idem importantia, cùm text. dicat, ad Metropolitanum, id est Rhemensem Archiepiscopum. Sed Archid. *in c. Præsenti n. 1. de off. Ordin. lib. 6.* dicit inter Metropolitanum, & Archiepiscopum differentiam esse; nam Archiepiscopus est major, allegat *c. Clericos 21. dist.* ubi Archiepiscopus dicitur præsidere tam Metropolitanis, quàm cæteris Episcopis, & in Auth. *de priv. Archiepiscopis Collat. 9. in pr.* ibi: *Non solùm Metropolitanus, sed etiam Archiepisc. fiat, & habetur illa Rubrica post tit. de santiss. Episc.* quæ non ligitur, nec glossatur, secundum Jo. Andr. *in d. c. Præsenti n. 5.* Verùm Cardinalis post Guillelm. de Monte Laudun. in Clem. 2. n. 27. *de priv.* affirmat Metropolitanum, & Archiepiscopum idem esse; sed Metropolitanum trahere nomen à *metros* quod est mensura, & *polis*, quod est civitas, & sic trahere nomen ab Ecclesiis, & earum numero. Archiepiscopum verò à personis, ab *archos*, quod est Princeps Episcoporum, ut *in d. c. Cleros, & 80. dist. per totam.*

3 Secundò nota argumentum, quod ab Ordinario inferiori viderur posse appellari ad Metropolitanum omisso medio, sicut iste Presbiter appellavit ad Archiepiscopum Rhemensem, posthabito Episcopo, & appellatio fuit valida, cùm illius vigore ab eodem Archiepiscopo obtinuerit restitui ad Ecclesiam qua fuerat spoliatus. Sed hoc intelligit Host. *in ver. Metropolitanum*, & alii post eum, quia Rhemensis Episcopus habet ex consuetudine, ut ad eum omisso medio appellationes interponantur, alioquin gradatim appellandum fuisset, *c. Metropolitanum, 2. q.* Et sic collige validam esse consuetudinem appellandi ad Archiepiscopum omisso medio, ut sentit gl. 2. *hic*, & probatur *in c. Romana, §. 1. de appellat. l. 6.*

Cæterùm adverte, quia etsi Rhemensis Ecclesia talibus utatur consuetudinibus, prout se scire attestatur hic Hostiens. *in v. Metropolitanum, vers. Scimus*, tamen quod spectat ad istum textum hic intellectus divinat. Unde secundum Abbatem *numer.* 4. dici potest hic non fuisse propositam exceptionem quod gradatim esset appellandum. Et ita habes hic casum, quod valet appellatio omisso medio, parte non excipiente. Quod latiùs prosequitur idem Abbas *in cap. Dilecti, il 3. supra de appellat.* post glossam *unicam*, ibi, *vers. Dicas quod gradatim*, Calder. *cons. 1. in tit. de appellation.* quamvis contrarium sentiat Archid. *in c. Si delegatus, de off. deleg. lib. 6.* tamen prima opinio communiter tenetur, ut attestatur Præpositus, *in d. c. Dilecti n. 9.* ubi etiam allegat Rotam *decis.* 287. quæ incipit, *Item si tres.* 4

Ultimò nota textum valdè notabilem, quod habens duas Ecclesias, non potest utraque vel earum altera præcisè privari; sed habet optionem dimittendi unam & retinendi alteram quam maluerit. Sed quia obstat Decretalis *de multa infra eodem*; & Doctores se involvunt circa solutionem contrarii, ideò tu dic plenius ut in quæstione sequenti.

Quæro an & quandò obtineris absque dispensatione duo Beneficia incompatibilia, teneatur unum eligere & alterum dimittere. 5

Pro solutione distinguenda sunt quinque tempora. Primum tempus fuit ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. de quo *in c. quia nonnulli supra de Clericis non resident.* & tunc non privabatur primo nec secundo; sed optionem habebat alterutrum retinendi; & secundum hoc tempus procedit hæc Decretalis *& c. Præterea infra eodem.* Quamquàm enim ordine compilationis sint posita post *d. c. Quia nonnulli*; & omnium Autor fuerit idem Alexander III. ut patet ex illorum suprascriptione, tamen in editione præcesserunt *d. c. Quia nonnulli*, ut ibi adnotavit Alex. de Nævo *in ult. notab.* & communiter Doctores, ut hic testatur Abbas *num.* 3. Et hinc collige ut non sit attendendus ordo scripturæ, videlicet ut illa Decretalis censeatur primò edita, 6 7

quæ

quæ in præcedenti titulo reperitur collocata, ut per Alex. de Nævo *loco citato.* Secundum tempus fuit Concilii Lateranensis in præcitato cap. *quia nonnulli*, secundum quod prima Dignitas vel primum Beneficium curatum non vacabat ipso jure per receptionem alterius similis; sed recipiens secundum erat illo privandus, ut per Card. *cons. 3. num. 4.* Abb. *in d. c. quia nonnulli num. 4. &* Alex. de Nævo *in ult. notab.* vel erat ipso jure privatus secundo, ut ibi dixi *in 4. notab.* post Butr. Anchar. & Imol. qui ita intellexerunt verbum *amittat* ibi positum: scilicet ipso jure. Tertium fuit tempus Concilii Generalis sub Innocentio III. de quo in Decretali *de multa infra eodem*: quà statutum fuit, ut obtinens Beneficium curatum, si secundum tale assequatur: perdat primum ipso jure. Quartum fuit tempus Extravag. *Execrabilis* Joan. XXII. *de præb. in §. Qui verò deinceps*, ubi statuitur & recipiens secundum curatum vel secundam Dignitatem, nisi statim adeptâ pacificâ illius possessione, verbo & facto in manibus Ordinarii sub testimonio publico dimittat primum: privatus sit utròque & inhabilis ad Sacros Ordines & ad Beneficia Ecclesiastica obtinenda; & Beneficium quod fuit ultimò collatum, non possit conferri per aliùm quàm per Papam. Et ita hæc quatuor tempora distinguunt Cardinalis *dicto cons. 3. num.* 4. Abbas & Alex. de Nævo *in d. c. Quia nonnulli*, uterque *in ultimo notab.* Card. & Imol. *hic.* Cassador *decis. 1. in titulo de Constit.* Gammar. *in tractatu de Offic. Legat. lib. 5. rub. an Legatus possit plura Beneficia uni conferre, numero 67.* & Alphons. Hojeda *in tractatu de incompatibilitate Beneficiorum, parte 1. cap. 7. num. 7.* quibus temporibus inspectis, optio de qua in hoc textu non erat funditùs sublata: quandoquidem *cap. Quia nonnulli* & Constitutio *Execrabilis* locum non habent, nisi in obtinentibus plures Dignitates vel plura Beneficia curata; & similiter Decretalis *De multa* inducens vacationem primi per assecutionem secundi, non habet locum nisi utrumque Beneficium sit curatum, ut ibi dixi *in 1. notab.* post Anchar. *num.* 10. & Abb. *in 3. not.* Unde si obtinens Dignitatem recipiebat Beneficium curatum; aut vice versâ, obtinens curatum recipiebat Dignitatem vel aliud Beneficium non curatum personalem residentiam requirens: non erat privandus secundo *ex d. c. Quia nonnulli*; nec erat ipso jure privatus primo ex Decretali *De multa*; nec erat privatus utroque ex Constitutione *Execrabilis.* Sed optionem habebat dimittendi unum & retinendi alterum ex hoc cap. *& c. Præterea infra eodem*, ut hic per Abbatem *num.* 3. alioquin si hæc jura fuissent funditùs sublata per subsequentia: frustratorium fuisset illa inserere in hac compilatione contra ea quæ dicuntur suprà in prœmio: Quamobrem huic juri antiquo standum erat, nisi in quantum ab eo reperiretur recessum per jura posteriora, lege *Præcepimus in fine cod. de appellat.* glossa *in c. Constitutionem* in verbo *Prorogamus de Regular. lib. 6.* Expedit enim Jura Juribus concordare, *cap. Cùm expediat de elect. eod. lib.* Sed posteà supervenit quintum tempus Concilii Tridentini quod *in c. 4. sess. 7.* ampliavit pœnam, *c. De multa* ad obtinentes plura Beneficia ex quovis capite incompatibilia *& in c. 17. sess. 24.* voluit incompatibilia esse duo beneficia simplicia, quandò primum est sufficiens ad honestam Clerici sustentationem, vel quandò utrumque personalem residentiam requirit: quapropter hodiè non habet ampliùs locum optio, *de qua in hoc c.* quia aut beneficia sunt compatibilia: puta quia primum est insufficiens & optio non intrat, quia ex Concilio potest retineri utrumque; aut sunt incompatibilia vel ratione sufficientiæ, vel ratione residentiæ, vel aliàs quomodocumque; & similiter non intrat optio, sed per assecutionem pacificam secundi vacat primum ipso jure & per retentionem cum primo vacat utrumque ex *d. c.* 4. & ita *c. de multa* & Constitutio *Execrabilis* hodiè locum habent in omnibus beneficiis, qualitercumque incompatibilibus, prout hæc omnia plenius explicavi *in dicto capite de multa à numero tertio* & plenius *in capite Cùm jam dudùm: præsertim in tertia quæst. infra eodem.* 8

2. Quæro quid si Episcopus uno & eodem momento ac verbo conferat alicui duas Dignitates vel Ecclesias Parochiales; nec constare possit cujus possessionem priùs sit nactus: an altera ipsarum vel utraque dicatur vacare; an verò sit locus optioni, de qua *in hoc c. & in c. Præterea infra eodem.* 9

Hostiensis format hanc quæstionem *in c. Quia nonnulli n. 6. suprà de Cler. non resid.* Et primò dicit responderi posse: non deficit jus, sed probatio, ut lege *Duo sunt, ff. de testam. tutel.* deindè dicit se non tenere respondere, quia quæstio excogitata & ficta nec Legislatores inspiciunt: quod rarò fit, ut in Auth. *Ut sine prohib. matr. fil. tutel. ger. col.* 8. arg. leg. *Nam ad ea, ff. de Legibus & c. Erit autem lex 4. dist.* Tertiò concludit vacare utrumque; nam de rigore Juris non tenuit collatio, cùm nec duas uxores quis simul possit habere, *c. Gaudemus, §. Quia verò de divort.* Posteà tamen subdit quòd aliqui contrarium judicarent & huic Clerico optionem darent, ut infra sex menses unam dimitteret & alteram retineret, ut sic res magis valeat quàm pereat, *cap. Abbate, §. Contra quod infrà de verborum significatione*: tandem remittit ad notata, *in c. Dudùm, ille 2. de elect. & in c. Omnis de pœnit. & remiss.* Dixit Guillelmus *in speculo in tit. 2. §. Videndum* vers. *sed quære* hanc glossam fuisse factam ab Hostiense ad instantiam suam. Et hæc dicta recitat simpliciter, nihil addens vel detrahens Joannes Andreas *in d. c. Quia nonnulli de Cler. non resid. num. 9.* & Anchar. *eod. num.* Primum dictum Joan. de Ligano dicit esse verius, sed secundum æquius; Cardinalis verò *ibid. in 12. quæst. num.* 17. dat Clerico optionem, quia hic non est incompatibilitas in collatione; sed in consecutione: ergò antequam possessionem adipiscatur, poterit eligere quam maluerit. Hæc ratio est in se vera, sed non solvit quæstionem propositam de illo qui reperitur in possessione utriusque Beneficii; & non constat cujus possessionem priùs sit nactus. Verius videtur huic Clerico competere optionem alterum retinendi & ulterum dimittendi, quia hic casus non potest dici provisus per *c. Quia nonnulli*, nec per Decretalem *de multa*, nec per Extravagantem *Execrabilis*; cùm hæc jura loquantur in eo casu in quo Clericus primò obtinuit unam Dignitatem vel unam Parochialem; & posteà pacificè assecutus est secundam; hic autem quandò eodem instanti assecutus est utramque: ergò hujusmodi casus tanquam omissus remansit in dispositione Juris antiqui & communis quod dat optionem, ut in hoc *cap. & in d. cap. Præterea infra eodem*; & hoc tenet Bart. *in d. c. Quia nonnulli num.* 5. Imol. *num.* 12. vers. *Tangit etiam* & Alex. de Nævo *in ultima quæstione num.* 22. Hoc autem puto verum esse post Concilium Tridentinum, quia dum *in cap. 4. sess. 7.* extendit pœnam Decretalis *de multa, infra eodem* ad omnia Beneficia incompatibilia: hoc intelligi debet retentis iisdem terminis, id est cùm quis primò obtinuit unum Beneficium: deindè adeptus est possessionem secundi & utrumque simul retinere pertexit: quod non contingit, quandò eodem instanti assecutus est primum & secundum; & vult alterum dimittere & alterum retinere; & sic habes casum in quo optio non est sublata.

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III. Præposito & Capitulo insul.

CAPUT XI.

SIgnificatum est nobis, quòd cuidam Sacerdoti præbendam unam in Ecclesia vestra communi voluntate dedistis, ita quòd Missam de sancta Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare: & Ecclesiam vestram, nonnisi communi tam Præpositi, quàm Capituli consensu possit dimittere, vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare. Quamsiquidem institutionem eatenus confirmamus, ut prædictus Sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assiduè debeat obsequium suum impendere Ecclesiæ memoratæ, & quantò frequentiùs potest (salva honestate sua, & debita devotione) Missarum solemnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, sive causâ voluptatis, sive se ad aliam Ecclesiam transferendo.

SUMMARIUM.

1 PRælatus & Capitulum possunt præbendæ vacanti honestum onus imponere ad quod Præbendarius teneatur.
2 Contrarium.
3 Beneficio novum onus Celebrationis Missarum ab Episcopo imponi non potest.
Etiam ex conjecturis verisimilibus, num. 5.
4 Beneficia simplicia obtinentes, non tenentur deservire per se nec per Substitutum.
6 Vicarius Apostolicus cui facultas in litteris Apostolicis tributa non fuit, non potest Beneficium onerare novo onere Celebrationis Missarum.
7 Sacerdos potest locare operas suas Spirituales absque vitio simoniæ, num. 39.
8 Sacerdos non potest obligari pacto vel statuto ad celebrandum quotidiè aut semper de uno Sancto.
9 Beneficii institutio quâ quis astringitur ad celebrandum quotidiè per seipsum, est illicita.
10 Secùs si institutione cautum sit ut celebret per seipsum.
11 Dictiones assiduè, semper, indesinenter & consimiles non sunt amarè intelligendæ; sed civiliter & cum aliquo temperamento.
12 Prælatus inferior cum Capitulo, an possit statuere ut præbendatus non possit præbendæ suæ renunciare, nisi de ipsorum consensu.
13 Papa in confirmatione potest immutare, alterare & interpretari voluntatem statuentium, testantium & paciscentium & num. 25.
14 Missarum onera, an & quandò per Sedem Apostolicam reduci possint aut debeant & num. seq. usque ad n. 37.
Quid si sint imposita ex piis defunctorum relictis, num. 16.
Et quid si ex largitionibus inter vivos, num. 17. & seq. usque ad num. 29.
15 Missarum onera ante Concilium Tridentinum imposita aut in Beneficiis fundatione Episcopi & Generales Ordinum reducere non possunt in vim, cap. 4. sess. 25.
Etiam si legatum sit adeò tenue, ut non sit qui velit onus illi injunctum subire, Ibidem, vers. Quin imò.
18 Laici qui non sunt de temporali jurisdictione Ecclesiæ, non tenentur potestati Ecclesiæ obedire in non concernentibus animam.
19 Papa in actiones laicorum potestatem non habet, nisi prout diriguntur ad beatè vivendum.
20 Pecunia pro Missis celebrandis collata, an sit restituenda si illarum numerus reducatur.
21 Princeps non tam amplam habet potestatem in dispositionibus inter vivos atque in ultima voluntate.
22 Papa potest immutare pias dispositiones, tam mortuorum quàm viventium & num. seq.
Intellectus Clementinæ Quia contingit de Relig. domib. ibidem.
23 Res quæ donantur Ecclesiæ cum onere Celebrationis Missarum, desinunt esse laicales.
24 Ecclesia Romana est Caput universalis Ecclesiæ; & ideò ejus est ad singula membra alimenta transfundere.
26 Pacta si respiciant tantùm Religionem, immutari possunt per Papam: etiamsi sint licita, secùs si respiciant commodum temporale.
27 Pactum inferioris non potest præjudicari Superiori.
28 Papæ autoritas in pactis respicientibus Religionem & juramentis, semper intelligitur excepta.
29 Missarum onera futura, an per Papam reduci possint & num. seq.
30 Ecclesia recipiens rem oblatam cum onere Celebrationis Missarum, facto ipso naturaliter obligatur ad oneris implementum.
31 Pactum quantumcumque simplex, potest appellari fides.
32 Pactum nudum quamvis non pariat actionem, parit tamen exceptionem; & recedens à pacto peccat mortaliter.
33 Inter pactum nudum & vestitum, nec Deus, nec bona conscientiæ distinguit.
34 Missarum onera si Ecclesia non adimpleat: res oblatas non facit suas & ad restitutionem tenetur.
35 Datum ob causam repeti potest, causâ non secutâ.
36 Legibus Humanis non subjunt, quæ ratione naturali nituntur.
37 Leonis X. Indultum Fratribus Minoribus concessum super futuris eleemosinis Missarum, dicitur subreptitiè obtentum.
38 Sacerdos qui tenetur ad solam Missæ Celebrationem; non autem ad illius applicationem, an possit pro applicatione eleemosinam accipere.
39 Simoniacum, an & quandò sit pro Celebratione Missæ pecuniam accipere.
Joannis Wicleffi error, asserentis omnes esse simoniacos qui se obligant ad orandum pro jubvenientibus: damnatur in Concilio Constantiensi.
41 Sacerdos potest accipere eleemosinam pro Missa: etiamsi aliundè habeat justentationem.
42 Intellectus, cap. Clerici 1. quæst. 2.
43 Sustentationis duplex titulus haberi non potest, nisi pro rebus diversis.
44 Eleemosinam dantes pro Missa, communiter intendunt ut Sacrificium sibi applicetur.

1 S*Ignificatum.* Possunt Prælatus & Capitulum præbendæ vacanti honestum onus imponere, ad quod Præbendarius teneatur. Sic summant Abbas Antiquus, Joannes Andreas, Butrius, Cardinalis & reliqui omnes. Dividitur in duas partes. In prima, ponitur Ordinatio tria continens. In secunda, confirmatio cum limitatione, *ibi: Quam siquidem.*

2 Nota primò ibi, *communi voluntate dedistis*, junctâ suprascriptione: Prælatum etiam inferiorem cum Capituli consensu, posse præbendæ vacanti ad suam collationem pertinenti, per viam statuti vel pacti aliquod Spirituale onus perpetuum imponere: dummodò illud sit honestum, prout hic notant Butr. & Card. ambo *in 5. notab.* & Imol. *num.* 4. & colligitur hic intellectus ex glos. ad cujus mentem Doctores communiter summant textum, ut suprà proximè dictum est. Verè tamen præsens littera hoc non probat, quin potiùs innuat oppositum. Nam Papa hic non decidit Ordinationem Præpositi & Capituli esse validam; sed illam confirmat cum modificatione, ut patet ibi: *Institutionem eatenùs confirmamus.* Ergò pactum & onus injunctum non substituisset, nisi accessisset robur confirmationis Apostolicæ, propterea enim fuit petita, arg. *c. Cum pridem, supra de pactis, c. 1. & 2. de confir. util. vel inutil.* & observant hic Joan. Andr. *num. 1. in fine*, Butr. *n.* 6. Card. & Abb. ambo *in 1. notab.* Vel certè secundum Hostien. *in princip.* onus fuit annexum huic præbendæ in limine erectionis, arg. *l. In traditionibus, ff. de pact. cap. Cùm venerabili, infra de censib. & cap. Verùm de condit. oppos.* Sed præbendæ jam erectæ autoritate ordinaria novum onus annecti non potest, quia obstat *cap. Cùm dilectus supra de consuetud.* Concilium Lateranense *in cap. Prohibemus, infra de censib.* & Concilium Tridentinum *cap. 5. sess. 25. de reform.* Undè Sac. Congregatio ejusdem Concilii interpres sæpiùs declaravit Episcopum non posse novum beneficiis onus imponere; sed tantùm curare debere ut quæ illis ex fundatione vel consuetudine incumbunt, exactè adimpleantur, & in specie; alias censuit novum onus Missæ in hebdomada non potuisse Episcopum imponere beneficio habenti onus anniversarii tantùm. Non igitur potuit iste Præpositus cum Capitulo annectere præbendæ vacanti novum onus celebrationis Missarum, vel personalis

4 residentiæ, ut habet communis lectura; & ideò fuit necessaria confirmatio Apostolica. Hinc cùm beatæ mem. Cardinalis Bonaventurus vellet cogere obtinentes simplicia beneficia in Parochialibus, ut per se, vel substitutos deservirent, cùm *cap. 3. sess. 21.* præsupponat omnia beneficia destinata esse ad cultum divinum, & Ecclesiastica munia obeunda juxta *cap. fin. de rejur. l. 6.* S. Congregatio ab eo consulta respondit non esse cogendos ad aliud, quam ad dicendas horas Canonicas, nec teneri, si beneficia simplicia sint, deservire per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cùm non teneatur residere causa studii, non tenetur etiam ad substitutum. Abb. *in c. Licet de præben.* Rursus cùm Episcopus Astulanus imposuisset onus paucæ eleemosinæ cuidam Prioratui, quod est beneficium simplex, pro Missis bis in hebdomada celebrandis in Cathedrali Ecclesia; Idque quia licet dictus Prioratus actu Ecclesiam non haberet, cùm tamen haberet redditus, & adessent vestigia veteris Ecclesiæ, non erat verisimile illam sine onere Missarum celebrandarum erectam fuisse, S. Congregatio consulta an id potuisset Episcopus, respondit nullum onus novum imponendum ex conjecturis

6 verisimilibus Sed nec visitatorem Apostolicum, cui facultas attributa non fuerit in litteris Apostolicis, censuit potuisse onerare beneficium simplex novo onere celebrationis Missarum.

7 Secundò nota ibi, *Ita quod Missam de S. Maria*, Sacerdotem posse locare operas suas spirituales absque vitio Simoniæ, arg. *c. Cum sit, de Simon.* secundum Vincent. Sed hoc latiùs explicabitur infrà in gloss. 1. *n.* 38.

8 Tertiò nota ibi, *debeat quotidie celebrare.* Statutum, vel pactum quo Sacerdos obligatur ad celebrandum unam Missam quotidie, & de uno sancto, non adeo strictè esse intelligendum, ut singulis diebus absque ulla intermissione, vel semper de illo sancto celebrare teneatur; sed hanc interpretationem admittere, ut iliam celebret quanto frequentiùs poterit salva honestate & devotione, prout ejusmodi ordinationem, & pactum hic temperat & moderatur Pontifex in vers. *Quam siquidem institutionem*, & notant Abb. & Dec. ambo *in 3. notab.* & pleniùs idem Abb. *in cons. 99. videtur in 1. dub. lib. 2.* & dixit *salva honestate*, fortè propter pollutionem nocturnam, ut *in c. 1. in fin.* ibi, *propter talem pollutionem à sacro misterio ea die abstinere oportet. 6. distinct.* Vel fortè, quia non decet eum celebrare cum vilibus indumentis, vel in Calice æreo, secundum Innocent. *in ver. Honestate*, & idem de similibus impedimentis, quæ poterunt contingere, ut per Hostien. *n. 9.* & Abb. *n.* 4

9 Declara notabiliter conclusionem proximè firmatam, ut procedat in eo tantùm casu, in quo specialiter cautum est ut Presbiter celebret unam Missam quotidie per seipsum, prout hic autem fuerat, ut patet ex littera ibi, *vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare*, & notat gloss. *antepenult.* Hostien. *n. 5. in ver. Vel cuiquam*, Card. *in 4. opposit.* & Dec. *in 4. notab.* Hujusmodi enim institutio est illicita, secundum Abb. *in 3. notab.* quia multoties præberet materiam peccandi, cùm facilè non contingat Sacerdotem quotidiè devotum existere ad celebrationem; nam satis est felix qui potest dignè unam Missam quotidie celebrare. Undè Augustinus talem celebrantem nec laudat nec vituperat, *in c. Sufficit, de consecrat. dist. 1.* ac proindè talis institutio eam recipit interpretationem ut non obliget ad celebrandum, nisi quanto frequentius poterit salva honestate & devotione, ut dictum est. Secùs verò si simpliciter statutum aut conventum

10 sit, ut Sacerdos celebret quotidiè unam Missam, nec sit adjectum ut celebret per seipsum, quia tunc oneri celebrationis Missarum potest per alium satisfacere, ut tenet Lapus *in suis allegationibus, videlicet alleg. 34. alias 36.* Utrum absque dispensatione *alleg. 116. Philippus n. 3. vers. In contrarium arguitur*, & vers. *Et licet prædicta, & alleg. 117. factum super quo n. 2.* quem sæpiùs & Rota, & S. Congregatio Concilii secuta est, ut scripsi latissimè *in c. 1. supra de ætat. & qualitat. à num. 60. usque ad n. 89.* & præsertim *n. 62.* & consequenter cùm onus non sit personale, nihil impedit quo minùs Missa celebrari debeat quotidiè absque ulla intermissione. Cessat enim ratio honestatis, & devotionis celebrantis hic considerata, cùm onus adimpleri possit per substitutum, argum. *c. Etsi Christus de jurejur. cum simil.* & ita virtualiter hunc textum declarat, Abb. *in d. cons. 99. in 1. dub. n. 4. v.* Et *ex his patet responsio lib. 2.*

Quartò nota, ibi, *Assiduè debeat obsequium suum impendere*, hoc verbum *Assiduè*, non esse amarè intelligendum, & 11
absque ullo temporis intervalo, sed civiliter, & cum aliquo temperamento & moderamine, ut hic patet in vers. *Quam siquidem institutionem*, concordat, *cap. 1. supra de offic. Archipresb.* ibi, *& assiduè in Ecclesia stare*, id est horis congruis, ut ibi per Hostien. *n. 3. in ver. Assiduè, & c. Sacrosancta, 22. dist.* ibi, *assidua effundatur oratio.* Idem dicitur de verbo *continuè*, ut *in c. fin. de frigid. & malefic. & de verbo indefiniter*, ut *in cap. Si quis vult*, & ibi gloss. *ult. 36. dist.* & ita etiam intelligitur illud, *semper orandum est*, ut *c. Si laicus, 31. dist.* nec non illud, *numquam excidat psalterium de manibus tuis. Numquam, de consecr. dist. 5.* id est horis constitutis, ut ibi in gloss. 1. facit textus *in l. quod dicimus ff. de solut.* Quod nota pro dictis testium deponentium Ecclesiam semper percepisse decimas ex tali loco, nam intelligendum est, *semper*, id est, tempore competenti, quia de bladis in hieme decimæ non percipiuntur, sed in æstate, secundum Abb. Antiq. *hic, n. 1. in ver. Assidue.*

Quintò, nota argumentum quod Præpositus, & Capitu- 12
lum possunt statuere ut liceat præbendato de communi consensu præbendæ suæ renunciare. Nam illa verba, *non nisi communi tam Præpositi, quàm Capituli consensu possit dimittere*, à contrario sensu videntur innuere, ut de communi consensu hoc possit. Sed quia obstat *c. Admonet, de renunciat.* ut distingue ex mente Doctorum. Aut statuitur ab illis ut præbendatus possit renunciare cum solo consensu Præpositi, & Capituli; & non valet statutum quia est contra jus commune, & in præjudicium Episcopi, in cujus manibus debet fieri dimissio, *in d. c. Admonet.* Nec obstat iste textus, quia statutum non valuit, nisi vigore confirmationis Apostolicæ, & ideò confirmatio fuit petita. Simile *in c. Cùm accessissent, supra de const.* secundum Host. *hic n. 5. vers. Vel potest responderi*, Joan. Andr. *n. 1. in fine*, Butr. *n. 6.* & Card. *n. 3 in 2. oppos.* In veteti codice Barcinon. legitur, *autoritate Episcopi communi consensu*, ut refert. Ant. Aug. *in notis ad primam collectionem Decret. lib. 3. tit. 5. c. 13.* Aut statuitur ut præter consensum Episcopi in renunciatione requiratur etiam consensus Præpositi, & Capituli; valet statutum etiam sine confirmatione Apostolica, quia non est contra, sed præter jus commune, nec derogat juri Episcopi, ut per Butr. *ubi supra.*

Ultimò nota ibi, *eatenus confirmamus.* Papam in confir- 13
matione posse immutare, alterare, & interpretari voluntatem statuentium, testantium, & paciscentium, prout hic notant Innocent. *post princip. in ver. assidue.* Hostiens. *numer. 7.* Abbas Antiq. *numer. 1. in ver. Eatenus*, Joan. Andr. *nu. 3.* Butr. *num. 8.* Cardin. *in 5. opposit.* Anchar. *in 6. notab.* Abb. *numer. 5. ver.* Et *ex prædictis.* Sed qualiter hoc sit intelligendum, plenè explicabitur in quæstione sequenti *à num. 25.*

Quæro, An, & quando onera Missarum celebrandarum, 14
quæ in aliquibus Ecclesiis ex variis defunctorum relictis, vel ex largitionibus fidelium imposita sunt, Sedes Apostolica moderari, & adpauciorum numerum reducere possit aut debeat.

Hæc quæstio proponitur de Sede Apostolica; qui de jure 15
communi Episcopi hanc potestatem non habet, ut scripsi plenè *in c. Ex parte à n. 20. sup. de const.* & quod spectat ad Concilium Tridentinum, Sac. Congregatio Cardinalium ejus-

dem Concilii Interpretum olim consulta, an facultas tributa Episcopo in Diœcesana Sinodo, & Generalibus Ordinum in Capitulis generalibus per decretum Concilii *c.* 4. *sess.* 25. sit intelligenda de præteritis oneribus ab antiquo usque ad Concilium, & primam Congregationem Episcopalem, seu generalem Capitulorum Ordinum, aut etiam de oneribus in futurum imponendis quoties opus fuerit. Respondit *d. cap.* 4. esse intelligendum de onere Missarum imposito ante Concilium. Idem censuit decretum *d. c.* 4. non procedere in obligationibus Missarum, quæ impositæ sunt Capellis erectis in titulum, sive ex prima institutione testatorum, sive ex alia quacumque. Et propterea in decretis *de celebr. Missar.* à S. D. N. Urbano VIII. confirmatis, §. 1. eadem Sacr. Congregatio districtè prohibet, atque interdicit ne Episcopi in Diœcesana Sinodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis: Sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, ut *in Bullar. tom.* 4. *pag.* 315. Quin imò etsi legatum sit ita tenuè, ut non sit qui vult onus illi injunctum subire, & si recurrendum sit ad sedem Apostolicam pro moderatione oneris totum, aut ferè totum insumendum sit pro expensis ad id necessariis: nihilominùs S. Congregatio censuit pro reductione oneris, ut supra impositi ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quæ absque ulla impensa id statuet, quod magis in Domino à re esse judicaverit, *eod. tom p.* 317. Pro solutione quæstionis est animadvertendum duplex esse genus harum largitionum: nam aliquæ semel offeruntur, ut cum dantur centum aurei, ut ex eorum annuo redditu Missæ quinquaginta quotannis celebrentur. Aliquæ verò dietim dantur, & appellantur manuales, ut cùm offeruntur duo Julii pro duabus Missis. Præterea ex oblationibus primi generis quæ semel fiunt; aut quærimus de jam factis aut de faciendis. Rursus jam factæ aut proveniunt à defunctis aut ab his qui adhuc vivunt. Singula igitur considerando.

16 Dubitatur primò, an Summus Pontifex possit prædictas reductiones seu moderationes facere pro similibus largitionibus factis ab iis qui jam mortui sunt; & cùm hæ ad plas jam defunctorum voluntates reducantur: non videtur ambigendum, quin id Pontifici ex causa liceat, ut satis patet *ex dicto capite quarto*, *sessione* 25. & de hoc disputare dicit esse sacrilegium, Gemin. *cons.* 63. *Dubia suprà scripta in principio.*

17 Dubitatur secundò, quid de illis largitionibus quarum
18 largitores adhuc vivunt; & tunc cùm versemur quidem in materia pia, sed extra defunctorum voluntates: aliquibus non videtur ita clarum Pontificem posse largitoribus non consentientibus dictas obligationes moderari; nam primâ fronte cum laici qui non sunt de temporali jurisdictione Ecclesiæ, non teneantur potestati Ecclesiasticæ in non concernentibus animam obedire, *cap. Novit. de Jud.* Innoc. *in c. Inquisitioni prope finem*, vers. *Item sæpè præcipiat laico de sentent. excomm.* Abbas *in sua quæstione* 1. *incip.* Episc.
19 *col.* 2. *circa med.* Felin. *in c. Accipimus num.* 2. *de Fide instrum.* Nec Papa super actiones laicorum habeat potestatem, nisi prout diriguntur ad beatè vivendum, *c. Per venerabilem* & ibi glossa in verbo *Habeat potestatem. Qui filii sint legitimi.* Victor *de potestate Ecclesiastica* in illa quæstione. Utrum potestas Spiritualis sit supra temporalem per totum; nec sit peccatum laico si nolit bona sua Ecclesiæ aliter dare quàm super prædictis sibi benè visis conditionibus, lege *In traditionibus*, *ff. de pactis*: fortè non videtur subesse fundamentum quo Pontifex id in invitos possit contra regulam, *c. Id quod nostrum*, *de regulis Juris lib.* 6. & in lege *in re mandata*, *cod. Mand. c. Super his de*
20 *Sepultur.* Posset quidem Papa mandare ut hæ oblationes cum hoc onere non reciperentur, seu etiam ut adjecta onera minuerentur; sed tamen res ob id receptæ, nisi rationabilis causâ excusaret: fortè restituendæ essent, argumentum ejus quod idem Concilium disposuit in dissolutione Juris Patronatûs *sess.* 25. *c. in fine ibi restituto patronis eo quòd ab eis idcircò datum est*; & hic notat Butr. *num.* 12. verbo *etsi non adimpleatur*; *& tenendo hanc opinionem, non obstat hæc Decretalis ubi Papa modificavit illam erectionem præbendæ cum certis onribus adjunctis.* Quoniam hic solùm moderatus est quoad qualitates non laudabiles. Præterea hic nihil minuit; sed solùm declaravit illud verbum *perpetuò* quomodò intelligatur; & continua etiam residentia quomodò esset intelligenda; sed non indè sequitur ut eidem similis competat autoritas in recipientibus temporalia,
21 ut ibi notat Abbas *num.* 5. Similiter non obstat Concilium *d. c.* 4. *sess.* 25. quia Princeps habet quidem potestatem immutandi voluntates defunctorum: præsertim justa ex causa, lege 1. & lege *Legatam*, *ff. de administr. rerum ad Civitates pertin.* & quoad pia idem potest Papa, *cap. Quia contingit de Religiosis domib.* in Clementina Sed indè non videtur inferri ad dispositiones inter vivos in quibus Princeps non tam amplam habet facultatem. Butr. in lege *Servientes in fine*, *ff. de servitut.*

Cæterùm his non obstantibus, contraria opinio est verior 22
pro qua primò adducitur textus in dicta Clementina *Quia contingit de Religiosis domibus*, ubi præcipitur ut impleantur onera Hospitalibus incumbentia ex erogationibus & largitionibus Fidelium; nec distinguitur an hujusmodi largitiones factæ fuerint per dispositionem inter vivos; an in ultima voluntate, glossa in verbo *largitione*, exponit verbum illud *in vita & morte*; & tamen textus dum disponit ut ea quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium: ad illum debeant, non ad alium converti: expressè interferit præservationem illam salvâ Sedis Apostolicæ autoritate. Ergò ex eo textu constat apertè Sedem Apostolicam habere potestatem immutandi usum piarum largitionum & sic moderandi onera Ecclesiis vel piis locis incumbentia, etiam ex largitionibus viventium; & propterea glossa *ibi* in verbo *Sedis Apostolicæ.* Nota, inquit, per hanc litteram solùm Papam alterare posse usum illorum quæ per Fideles donata sunt vel relicta, *cap. Quòd translationem de Offic. Leg.* Pondera illud verbum glossæ *donata sunt*: quod propriè importat donationem inter vivos, lege 2. *ff. de don.* & eodem verbo utitur *ibi* Abb. *num.* 3. verbo *solus Papa.* Ratio est, quia res quæ à laicis
23 donantur Ecclesiis vel locis piis adjecto onere Celebrationis Missarum, desinunt esse laicales & transeunt in dominium &
33 proprietatem Ecclesiæ, *c. Conquestus* & *ibi* glossa fin. *de foro compet.* Anchar. hic *numero* 5. verbo *Salvando tamen dicta Doctorum*; & Ecclesiæ collatum dicitur consecratum Deo & Sanctis ejus, *c. infusum de rerum permut.* ac proindè subsunt omnimodæ dispositioni Summi Pontificis qui ut in proposito dicit Laudun. in dicta Clement. *Quia contingit* & post eum Cardin. *ibi num.* 4. est gubernator in solidum
24 universalis Ecclesiæ cujus Caput est Ecclesia Romana; & ideò ejus est tanquam Capitis ad membra, singula alimenta transfundere, *c. Cuncta & c. per principalem* 8. *quæst.* 3. Clement. *Frequens*, §. *præterea de excessu Prælatorum.* Deindè pro hac sententia est textus apertus hic non cavillando litteram. Nam Papa immutavit pactum, ut con-
25 ditionem illam in tribus secundum Innocent. *post princ.* in verbo *Assiduè*, Abb. Antiq. *numero* 1. in verbo *Extenus.* Host. *num.* 7. Joan. Andr. *num.* 3. Butr. *num.* 8. Cardin. *in* 5. *oppos.* Anchar. *in* 6. *not. & in* 3. *oppos.* & Abb. *num.* 5. quia ubi erat conventum de celebrando Missam de Sancta Maria; & quotidiè immutatur. Primò, ut Sacerdos non arctetur ad celebrandum quotidié; sed secundum qualitatem suæ devotionis. Secundò, ut non arctetur semper ad dicendam Missam de Sancta Maria; sed possit solemniter aliàs celebrare secundum devotionem & honestatem. Tertiò, quòd conventum fuit ut non possit præbendatus dimittere Ecclesiam & transire ad aliam: modificatur ut non habeat locum, subsistente legitimâ causâ; & in hoc secundum Hostiensem, confirmatio Apostolica limitat seu immutat pactum: ex quibus patet in hac Decretali, propriè agi de immutatione seu modificatione conventionis inter vivos; non autem de interpretatione, nisi quatenùs interpretatio sumitur pro correctione seu modificatione juxta textum in lege 1. §. *Qui operas*, junctâ glossâ in verbo *Interpretatione*, *ff. ad Tert.* Abb. *in cap. super quæstionum num.* 8. *de Offic. Deleg.* Paul. de Castro, *cons.* 340. *pra-*
26 *missis allegationibus in princ. l.* 1. & quamvis Innocentius ubi suprà, dicat se non credere quòd si aliquid esset in pactis à Jure tolerabile: licèt illud à confirmatore commutari; immediatè tamen subjicit aliam opinionem: quòd si pacta respiciant tantùm Religionem, sicut est cantare Missam de Sancta Maria: liceat Superioribus ea immutare, etiamsi sint licita: secùs si respicerent temporale commodum; & hæc secunda opinio placet ibi Hostiensi cum quo transit Joannes Andreas & reliqui suprà citati. Undè Anton. de Butr. *num.* 9. Oppono, inquit, Patres convenerunt & tamen Pacta pacta istarum partium aliter moderatur: quod facere non debuit, quia contractus legem accipiunt ex conventione, ut lege 1. §. *si conveniat*, *ff. de pos.* & ex eis oritur obligatio naturalis, *ff. de pactis*, lege 1. *solutio*; aut pacta respiciunt Religionem & tunc possunt immutari per Papam, ut hic etiam sint licita; aut respiciunt temporale commodum & non est licitum Papæ ipsa commutare postquam inita sunt autorisante Judice Ecclesiastico & in hoc secundo casu *num.* 12. dicit habere locum regulam, lege *In re mandata*, *cod. Mandati*; non autem in Spiritualibus. Quod etiam dixit Card. in dicta Clem. *quia contingit in* 2. *oppos. num.* 9. *de Relig. domib.* Ratio est 27
secundum Joannem Andream & Butrium *locis citatis*, quia pactum inferioris non potest præjudicare suo Superiori, nec inferior Superioris sui jus revocare potest, *c. Cùm accessissent de Constit.* & in hujusmodi pactis, sicut & in juramento 28
semper intelligitur excepta autoritas Papæ, *cap. Venientes*

& ibi glossa in verbo *Superioris de jurejurando*, glossa *in c. Constitutus* in verbo *juramento*; & ibi etiam Felin. *num.* 9. *de rejur.* glossa secunda *in c. Ex parte de Cler. non resid.* Feder. de Sen. *cons.* 191. *num.* 4. Bald. *cons.* 29. *num.* 2. *in fine lib.* 1. & per hæc patet etiam responsio ad objecta.

29 Dubitatur tertiò, numquid reduci possint onera futura Missarum celebrandarum & non video qua ratione id fieri possit absque eo quod Christi fideles fraudentur, seu rebus suis spolientur cum mendacio, ac violatione fidei & obliga-
30 tionis naturalis. Nam statim atque Ecclesia recipit rem sibi cum tali onere oblatam, facto ipso magis, quàm verbis loquimur, *i. Si tamen*, §. *ff. de ædil. edict. c. Dilecti il.* 2. *de appell.* promittit dicta onera adimplere; undè obligatio naturalis deducitur, *l.* 1. *ff. de pact.* quæ super omnia servanda est, ut ibi & *l. jurisgentium*, §. *Ait Prat. ff. eod.* 4. 1. *eod. tit. c. Puellæ* 29. *qu.* 1. *Innocens* 22. *quæst.* 4. *& c. Eleutherius* 18. *quæst.* 2. Omne enim pactum quantùm-
31 cumque simplex potest appellari fides *c.* 1. *d. Spons. dicor.*
32 & quamvis nuda pactio obligationem non pariat, parit tamen exceptionem, quia recedens à pacto mortaliter peccat, ut dicit gloss. 1. *in d. c.* 1. *de pact.* Nam inter pactum nudum & vestitum, nec Deus, nec bona conscientia distinguit, ut
33 ibi ait Bald. *n.* 5. subdens de Jure Canonico omne pactum æquum cujuscumque sit generis & formæ appellari vestitum vestimento Canonis seu vestimento roboris Canonicæ Sanctionis. Accedit quòd si Ecclesia accipit oblata hac intentione
34 ut onera adimpleat, utique aliàs nec rem sub hoc onere oblatam facere videtur suam, ad exemplum eorum qui beneficia Ecclesiastica obtinent & diurnum officium non recitant, secundum opinionem Calder. *in c.* 1. *de celebr. Missar.* Quomodò ergo potest eamdem retinere, arg. *c. Si res aliena*, 14. *quæst.* 6. Item ubicumque aliquid datur ob causam illa
35 non secuta potest repeti *l.* 1. *& quasi per tot. ff. de condict. cap. usque dat. l. In summa*, §. *Quòd ob rem ff. de condit. indeb. & l.* 1. *ff. de condict. ob turp. caus.* Quæ
36 omnia nituntur naturali ratione; & ideò humanis legibus non videntur subesse, Clem. *Pastoralis*, cum ibi notatis *de re jud.* §. *Sed naturalia*, *Instit. de jur. natur.*

37 Neque obstat quòd Leo X. informatus quòd in quibusdam regionibus pro celebratione unius Missæ certa pecuniæ quantitas dari consuevit in eleemosinam fratribus minoribus adeò tenuis, ut dicti fratres tot Missas, quot sunt largientes pro singulis celebrare non valeant, declaraverit & concesserit prædictis fratribus ut celebrando unam Missam duntaxat; si eleemosina æquivalens uni Julio, id est, decimi parti ducati non elargietur, commemorationem in genere faciendo, in hoc conscientiarum puritati prædictorum fratrum satisfactum esset. Etenim, ut inquit Collector privil. Mendican. *in ver. Missa* 3. *num.* 14. *Cavendum est omninò ne quis utatur hujusmodi concessione, quia revera nullius est valoris, prout multi celebres Theologi & Jurisperiti super hoc consulti responderunt & constat eam fuisse subreptitiè obtentam, Undè frater Joannes Clapion dùm institutus esset Procurator Curiæ Romanæ, promisit procurare revocationem, seu potiùs declarationem nullitatis hujus concessionis & credendum est obtinuisse, licet ad manus nostras non pervenerit.* Hæc ille quem totidem verbis refert Rodriq. *de Regular. tom.* 1. *qu.* 33. *art.* 17. ubi etiam allegat Medin. additque eam concessionem per contrarium usum fuisse abolitam. Novissimè in præal. eg. *de celebr. Missar. in* §. *Id verò*, revocantur privilegia & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesiis ac locis piis, tam sæcularibus quàm regularibus cujuscumque Ordinis, Congregationis & Instituti quamcumque ob causam concessa, quibus indulgetur certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione; aut aliquibus collectis seu orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat & verba illa *in futurum suscipiendis*, sunt intelligenda de oneribus suscipiendis post privilegium, ut S. Congregatio declaravit, habetur declaratio in *Bullar. tom.* 4. *pag.* 317.

38 In glossa prima quæro an Sacerdos, qui tenetur ad solam Missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem, possit pro applicatione eleemosinam accipere.

39 Videtur respondendum posse, nam communis Theologorum sententia est post D. Thomam *in* 2. 2. *qu.* 100. *art.* 3. necnon Canonistarum hic post Vincen. & gl. præalleg. Sacerdotem pro Missæ celebratione justè posse eleemosinam accipere, non quidem ratione rei & tanquam pretium commensuratum fructui Sacramenti, quem applicat; hoc enim tanquam simoniacum damnatur à Concilio Toletano 11. *c.* 8. ut *in c. Quidquid* 1. *quæst.* 1. sed tanquam sustentationis stipendium ut inquit D. Thom. *ubi suprà in responsione ad secundum*, & ibi Cajet. *in* 1. *dub.* seu ratione ipsius Sacerdotis, qui secundum Vincent. gloss. & Anton. de Butr. *hic n.* 12. potiùs videtur locare operas suas, quàm vendere divina, arg. *c. Relatum* 10. *qu.* 3. *c.* 1. *n.* 1. *qu.* 2. *& c. Cùm sit de Simon.* de quo tamen plenè disserit Cajetan. *ubi*

supra in 2. *dub.* quive ut sacrificium offerat, debet alii ex justitia & vivere de altari: nam *Quis militat suis stipendiis unquam? quis pascit gregem & de lacte gregis non manducat?* 1. ad Corinth. 9. *c. Ex his*, 12. *qu.* 1. *& c. Cùm ex officii*, *de præscr. dignus est enim operarius mercede sua* 1. ad Timoth. 5. *cap. Quicumque*, 12. *quæst.* 2. & denario fraudari non debent in vinea Domini operantes, *c. fin. de magistr.* ne qui ad onus eligitur repelli debet à mercede, *c. Cùm secundum*, *infra eod. c. Charitatem*, 12. *quæst.* 2. ibi, justum namque est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperiuntur obsequium, *& c. Ecclesiasticis*, *ead. caus. & qu.* ubi legitur, Ecclesiasticis utilitatibus desudantes Ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere. Atque hanc sententiam clarè approbavit Concilium Tridentinum dùm *in c.* 4. *sess.* 25. fecit Episcopis, & Generalibus facultatem reducendi onera Missarum quia eleemosinæ pro illis celebrandis sæpè erant tenues, ut non facilè invenirentur qui vellent huic se oneri subjicere. Nam si pecuniæ pro Missis celebrandis acceptæ fuissent à Sacerdotibus per simoniam conventionalem, non fuisset agendum de moderatione onerum, sed de illarum restitutione, *c. De hoc*, *de Simon. ibi*; *Si qua receperint*, *sine diminutione restituant*, *cum ea sine gravi suæ salutis periculo retinere non possint.* Silvestr. *in ver. Simonia*, *num* 20. quidquid sit in simonia mentali per *c. Mandato*, & ibi Doctores *eod. tit.* Quare jure optimo in Concilio Constantiensi *sess.* 8. damnantur quadraginta quinque errores Joannes Vicleff. quorum vigesimus quintus talis erat. videlicet: Omnes sunt 40
simoniaci, qui se obligant orare pro aliis eis in temporalibus subvenientibus, ut habetur 10. 3. *Concil. pag.* 859. *col.* 2. Potest autem accipi hujusmodi eleemosina etiamsi Sacerdos aliundè habeat sustentationem, imò etiamsi reddi- 41
tibus Ecclesiasticis abundet gloss. & Doctores *in c. Clericis* 1. *qu.* 2. & docet D. Thomas *quodlib.* 6. *art.* 10. Navar. *in Manual. c.* 23. *n.* 102. & Suar. *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 86. *sect.* 3. *concil.* 1. *&* 2. Undè cùm *in d. c. Clerici* 1. *quæst.* 2. decernatur ut Clerici omnes qui Ecclesiæ fideliter 42
vigilant & deserviunt, stipendia sanctis laboribus debita secundum servitii sui meritum per ordinationem Canonum à Sacerdotibus consequantur, Abb. *in sua qu.* 4. quæ incipit *Titius Clericus in* 4. *dub. sub. n.* 12. *usque in fin.* observat ponderandum esse illud verbum, *omnes*, quod includit tam pauperes, quàm divites, aliàs ad quid dixisset omnes? Item ponderanda esse illa verba *stipendia sanctis laboribus debita*, quæ innuunt danda esse stipendia Sacerdotibus, non propter indigentiam, sed propter labores, quos sustinent. Quæ quidem ratio verificatur tam in divitibus, quàm in pauperibus. Item ponderandum quod dicitur *secundum servitii sui meritum*, non autem secundum indigentiæ qualitatem.

Non obstat textus *in cap. Sacerdos*, 1. *quæst.* 2. ubi deciditur Clericos pauperes sive ex nativitate, sive ex propria voluntate justè vivere de bonis Ecclesiasticis, quia ad accipienda non eos cupiditas ducit, sed vivendi necessitas cogit & mox notabiliter subnectitur: De talibus videtur dicere Apostolum, 1. ad Corinth. 9. *Qui in sacrario operantur*, *quæ de sacrario sunt*, *edunt & qui in altari serviunt cum altari participant.* Ex quo textu videtur colligi ut Clerici divites, quos non necessitas sed cupiditas ducit, non possint vivere de altari, quamvis eidem inserviant, cùm de talibus non intelligatur Apostoli autoritas, sed de Sacerdotibus pauperibus, prout ad hoc illum textum ponderat Abb. *in d. q.* 4. *in* 4. *dubio sub n.* 12. Nam ut idem respondet, ille textus atque alii, qui in contrarium afferuntur, nempè *c. Clericos*, *Si quis & c. Pastor*, 1. *qu.* 2. *& c. Quoniam*, 16. *qu.* 1. *c. Illi & c. fin.* 12. *qu.* 1. procedunt secundum statum primitivæ Ecclesiæ, quandò exiles erant redditus & distribuebantur ex facultatibus Ecclesiæ prout cuique opus erat juxta *c.* 2. *& c. Tua ead. caus. & q.* Quæ solutio fuit originaliter Hugonis & Archidiaconi *in d. c. Clericos in pr.* ubi etiam Præp. & latiùs idem Præpos. *in Summa*, 44. *dist.* Abb. *in sua quæst.* 3. *incip. Sempronius Clericus*, Felin. *in c. Postulasti*, *n.* 6. *de rescr.* Covarr. *in c. n.* 2. *de testam.* & est ex mente S. Thomæ *in* 4. *dist.* 38. *art.* 2. *qu.* 2. *ad* 3. qua de re nos latissimè diximus *in c. Si quis sanè suprà de pecul. Cler. in q.* An & quandò Episcopi & Clerici teneantur præcepto charitatis vel justitiæ reddirus beneficiorum suorum pauperibus erogare, *d. n.* 9. *usque ad n.* 17. Atque hoc suppposito, sequitur ut Sacerdos qui habet stipendium pro sola Missæ celebratione, adhuc tamen possit accipere aliud stipendium pro illius applicatione, quia scilicet ratione applicationis sufficientem sustentationem non habet, licet eam habeat aliundè. Et quamvis nemo possit habere duplicem titulum sustentationis, ut tradit Valq. *in* 3. *part. disp.* 234. *c.* 4. hoc tamen non habet locum ubi sustentatio reci- 43
pitur pro rebus diversis, cujusmodi sunt celebratio & applicatio Sacrificii. Atque ita hanc sententiam sequitur Suar. *in* 3. *par. tom.* 3. *disp.* 86. *sect.* 3.

Verùm tutiùs fortè esset abstinere ab hujus dubii decla- 44

ratione, quia hoc rarò accidit. Nam qui dant eleemosinam pro Missa, licet aliud non exprimant, communiter intendunt ut sacrificium sibi applicetur, idemque intendunt beneficiorum fundatores, cùm hoc sit eis utilius arg. *l. 3. ff. de testam. milit.* & observat Scot. *quodlib.* 20. §. *De secundo vers.* Potest ergò dici & post eum Silvest. *in ver. Missa, primò n.* 11. & Abb. *consil.* 99. *videtur primò, col.* 4. *in* 3. *dubio, vers. Praterea, lib.* 2. Itaque hic casus solùm ferè posset verificari ubi benefactores exprimerent se nolle Sacerdotem obligare nisi ad solam missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem, quod fortè vix unquam continget. Deindè abstinendum esset à declaratione, quia Sacerdotes possent illa abuti & eludere Decretum S. Congregationis accipiendo plures eleemosinas sub prætextu quod non teneantur ad applicationem Sacrificii. Difficile tamen erit non respondere postulantibus, cùm hoc dubium intrinsecè pendeat ab intellectu decretorum de celebratione Missarum quorum quidem decretorum declaratio, seu interpretatio est omnibus aliis interdicta ut habetur *in* §. *Porrò, in fine.*

Posset fortè responderi Sacerdotem ex decretis hujusmodi non prohiberi accipere eleemosinam pro applicatione sacrificii, si expressè appareat eum non teneri nisi ad solam Missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem. Verùm an prohibeatur aliundè, quàm ex ipsis decretis, non pertinere ad Sacram Congregationem id declarare.

DE PRÆBENDIS
ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III. Salernitano Archiepiscopo.

CAPUT XIII.

AD hæc licet: & infrà. Illud est omni rationi contrarium, ut unus Clericus in una vel diversis Ecclesiis plures dignitates, vel personatus obtineat, Cùm singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigant personarum.

SUMMARIUM.

1 *Dignitates plures vel personatus in una vel diversis Ecclesiis quis habere non potest.*
2 *Dignitatum ac personatuum pluralitas est omni rationi contraria.*
3 *Ecclesias plures obtinens videtur spiritualis adulter.*
4 *Beneficiorum pluralitas æquè prohibita est in una Ecclesia atque in diversis.*
5 *Dignitates & officia requirunt residentiam continuam.*
6 *Dignitas personatus & officium quid sint & an inter se differant & num. seq. usque in fin.*
7 *Dignitas personatus & officium quandoque accipiuntur ut sinonima & num.* 9. & 12.
8 *Quandoque ut diversa & n.* 14. & 15.
9 *Dignitas largè comprehendit etiam personatum vel custodiam seu officium aut inferius ministerium.*
10 *Dignitatis appellatione an veniant Episcopatus & majores dignitates & num.* 17.
11 *Personatus quandoque includit majora & minora beneficia.*
12 *Inter dignitatem personatum & officium jura non constituunt specificam differentiam; & nominum diversitas introducta est ex diversis consuetudinibus Ecclesiarum, & num seq.*
Contrarium, num. 14.
13 *Nominum diversitas non semper arguit diversitatem in substantia.*
15 *Personæ Ecclesiarum in Anglia dicuntur quæ præsunt Ecclesiis, qui alibi dicuntur Curati.*
16 *Dignitas se habet ad personatum & officium tanquam genus ad species.*
Contrarium, num. 18.
17 *Dignitas sumitur largè & strictè secundum subjectam materiam vel intentionem.*
18 *Generis positio necessariò sequitur ad positionem speciei.*
19 *Dignitatem habens dicitur etiam habere personatum. Sed non è contra.*
20 *Dignitatis definitio quæ.*
21 *Administrationis appellatione continentur omnia Ecclesiastica officia.*
22 *Dignitatis ventosæ nullus alius est effectus, quàm ut invidiam generet & scandalum seminet inter fratres.*
23 *Dignitas Ecclesiastica non constituitur nisi sit perpetua.*
24 *Suffraganeatus non est titulus perpetuus, nec per illius acceptationem Parochialis intelligitur vacare.*
25 *Vicariatum Episcopi acceptans, an perdat dignitatem vel beneficium Curatum.*
26 *Vicarius Episcopi dignitatem habet ratione præeminentiæ provenientis ex jurisdictione & Tribunali Episcopi, & num.* 28.
27 *Judex dicitur habere dignitatem.*
29 *Vicarius tam absente, quàm præsente Episcopo præcedit Canonicos, dignitates & Capitulum etiam in actibus indifferentibus.*
30 *Dignitas Ecclesiastica satis est ut habeat administrationem rerum temporalium, ad Ecclesiam pertinentium.*
31 *Dignitas est excellentior gradus.*
32 *Dignitas quæ sit major in Ecclesia, ex quibus deprehendatur. Remissivè.*
33 *Dignitatis præeminentia, ex quatuor caussis constituitur & num. seqq.*
34 *Dignitas Ecclesiastica cognoscitur ex eo, quòd quis habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione, & num. seqq.*
35 *Dignitas, administratio, & jurisdictio sunt annexa, & quasi inseparabilia.*
36 *Sindici, Procuratores, Sacristæ, & alii Ministri, qui sine ulla jurisdictione Officium aliquod habent, non dicuntur in dignitate constituti, etiamsi sint perpetui, & num.* 54.
37 *Prior Ecclesiæ Collegiatæ, vel Conventualis dicitur habere dignitatem.*
38 *An Abbatissa habeat dignitatem.*
39 *Thesauraria an sit dignitas, Remissivè.*
40 *Camerarius Papæ cum administrationem habeat cum jurisdictione, dici potest habere dignitatem.*
41 *Dignitas propriè dicitur cùm in illius institutione cautum est, ut sit dignitas.*
42 *Dignitas censetur quæ ex consuetudine Ecclesiæ reputatur dignitas, licet de jure non sit talis.*
43 *Consuetudine introduci potest ut Officium in Ecclesia, quod nullam habet prærogativam jurisdictionis, sit dignitas.*
44 *Dignitates non tantùm administrationem habentes cum jurisdictione, sed etiam quæ solùm ex consuetudine Ecclesiæ pro dignitatibus habentur, præservatæ sunt à Concilio Tridentino, in cap.* 6. *sess.* 25.
45 *Dignitatem habere, non dicitur exercere ministerium spectans ad dignitatem, si in loco non reputetur dignitas.*

46 *Consuetudo potest efficere ut dignitas perdat primævam naturam, & transeat in naturam beneficii simplicis.*
47 *Dignitas an constituatur ex eo, quòd vocetur aliquo nomine dignitatis in jure expressæ, & n. seq.*
48 *Consuetudo, & communis reputatio non solùm deserit, sed etiam adimit dignitatem.*
49 *Dignitas cognoscitur quando habet nomen dignitatis, & prælationis, & prærogativam in choro, & in Capitulo, licet non habeat rerum administrationem, vel jurisdictionem, ut Archidiaconus Parmensis.*
50 *Personatus quid sit.*
51 *Non habet præeminentiam in gradu, sed simplicem prærogativam in Choro, & in Capitulo, & similibus.*
52 *Et tenet medium gradum inter dignitatem, & Canonicos.*
53 *Officium quid sit.*
54 *Castaldi, Sindici, Procuratores, Vicedomini, & alii habentes onus officio annexum, ut Præpositi Ecclesiæ Carnoten dicuntur habere officium.*

1 AD hæc. Plures dignitates, vel personatus in una, vel diversis Ecclesiis quis habere non potest. Hoc dicit secundum Jo. Andr. & omnes. Et sunt duæ partes, In prima ponit dictum. In secunda rationem subdit, ibi, *Cùm singula.*

2 Nota primò, pluralitatem dignitatum, ac personatuum esse omni rationi contrariam, ut in littera, adversatur enim rationi naturali juris humani primævi, quòd exigit ut unus unicam tantùm habeat conjugem carnalem, *c. Gaudemus, infra de divortiis.* Ergò & spirituale, *c. Sicut*, 21. *q.* 2. Atque ita plures habens Ecclesias videtur spiritualis adulter, *c.*

3 *Sicut vir*, 7. *q.* 1. Similiter adversatur rationi juris Canonici, ex cujus dispositione singula officia singulos ministros requirunt, ut hic, & *in c. Singula*, 89. *dist. & in c. Cum singula, infra eod. lib.* 6. Rursùs adversatur rationi juris civilis, quò cavetur ut unus conscribi non possit in duabus militiis, *l.* 1. §. *in posterum, l. Qui milit. non poss. lib.* 12. nec in duabus Societatibus, *l.* 1. §. *fin. ff. de colleg.* illic gl. *ult in c. Praterea, infra eod.* nec plures habere honores, *l. Libertus*, §. *Præscriptio, ff. ad municipal.* nec simul esse assessor, & advocatus, ut *l. Nemo, ff. de off. assessoris*, & plenius notatur *in d. c. Singula*, 89. *dist.* Demum hæc pluralitas adversatur etiam rationi congruæ locutionis: nàm si Petrus habeat duos Canonicatus, cogimur dicere Petrus Canonici venit; quod est contra rationem recti sermonis, *l. Plautius, ff. de aur. & argent. legat.* Ita Host. Jo. Andr. Card. Anchar. & Abb. omnes *n.* 1. Butr. *n.* 2. & Imol. *n.* 3. & Rebuff. *in prax. tit. de dispensat. ad plura beneficia à n.* 2. *usque ad n.* 21.

Secundò nota, ibi, *in una, vel diversis Ecclesiis*, bene-
4 ficiorum pluralitatem æquè prohibitam esse in una Ecclesia, atque in diversis, non obstat text. *in l. antepen. ff. de oper. libert.* ubi libertus servit duobus dominis in eadem domo. Quoniam illud procedit quoad officia diversa, nec se invicem impedientia, ut per Host. *n.* 1. *in ver. Unus Clericus*, Butr. *n.* 5. Card. *n.* 3. Anchar. *n.* 2. & Imol. *n.* 5. magis tamen abhorrent jura ut quis sit pluralis in una Ecclesia, ut notat gl. *ult.* in Clem. *fin. de Præb.* dixi *in c. Litteras à nu.* 6. *infra de concession. Præben.*

Tertiò nota, ibi, *dignitates, vel personatus.* Aliud esse dignitatem, aliud personatum, ponderando particulam disjunctivam, *vel*, *l. Hæc verba, ff. de verbor. signif. c. Inter cæteras supra de rescr.* Imol. *hic n.* 9. sed de hoc latiùs dicam infrà in prima quæstione.

Ultimò nota, ibi, *assiduitatem exigunt personarum*, digni-
5 tates, & officia Ecclesiastica requirere continuam residentiam in Ecclesiis, prout verbum *assiduitatem*, exponit Jo. Andr. *in fin.* Butr. *in 2. notab.* Imol. *n.* 2. & Abb. *num.* 3. Hodiè hoc est expeditum in decreto Conc. Trid. *sess.* 25. *c.* 12 circa quod vide quod scripsi *in c. Licet infra eod. & in c. Quia nonnulli, in secunda qu. supra de Clericis non resid.*

6 Quæro quid sit dignitas, quid personatus & quid officium; & an inter hæc sit differentia.

7 Quæstio est difficilis, tum ob varias istorum nominum acceptiones, quæ passim habentur in jure tum ob diversas opiniones interpretum *in c. De multa, infra eod. & in c.* 1. *de consuet. lib.* 6. & passim alibi. Nam jura interdum accipiunt dignitatem, personatum & officium tanquam sinonima ut est textus expressus *in c. Cùm accessissent supra de const.* ubi Primiceriatus Ecclesiæ Tullenn. primò appellatur personatus, secundò dignitas, tertiò officium, *in c. Ad aures de rescr.* ubi Decani, Archidiaconi, Præcentores & alii, dicit textus, supprimunt nomen dignitatis suæ, tanquam si non habeant aliquem personatum *& in c. Dudum, ti.* 2. §. *Licet autem, vers. Sed cum in jure, de elect.* ubi de Archidiacono jurisdictionem habente dicitur negari non posse quin sit personatus, ad idem, *c. Cùm olim, de consuet. c. Cùm in cunctis*, §. *Inferiora de elect. & c. Cùm ad nostram de instit.* Hinc Host. *in Summa hujus tituli*, §. 2. dicit dignitatem esse præeminentiam in gradu quæ alio nomine dicitur
8 personatus, allegat *d. c. Cùm ad nostram.* Multoties verò dignitas, personatus & officium accipiuntur in jure tanquam diversa ut patet in hoc *c. in c. De multa, infra eod. in c. In Genesi, supra de elect. & lib.* 6. *c. Statutum de rescr. c.* 1. *de consuet. c.* 1. §. *Hoc autem de elect. c. Eum qui de eo, qui instit. in poss. c. Quia sæpè, de Præb. cum simil.* Et ita negari non potest quin sint diversa; ut inquit Joan. Andr. in prædicta Decretali, *De multa n.* 13. *& in d. c. Cùm accessissent, n.* 7. ubi dicit falsam esse opinionem dicentium dignitatem, personatum & officium esse sinonima: & sequuntur, ibi Butr. *n.* 4. Imol, *num.* 1. & Abb. *in pr.* & idem Joan. Andr. *in d. c. Quia sæpè, in ver. Vel officio*, ubi notat hæc tria, scilicet dignitatem, personatum & officium ibi ponit ut diversa prout etiam ponuntur *in c. fin. de Præb. lib.* 6. Nec dissentit Innoc. *in d. c. De multa num.* 6. nam ut ipse ait, hæc tria ferè semper pro eodem accipiuntur; & ita secundum eum ex sui natura hæc sunt diversa, quamvis plerumque usurpentur à jure ac si essent idem & cum ipso transeunt ibi Joan. Andr. *d. n.* 13. Imol. *n.* 9. & 39. & plerique alii.

In hac varietate prima opinio fuit Abbatis Antiqui in *c. Dudum, ti.* 2. *de elect.* dicentis dignitatem esse præeminentiam cum cura, personatum sine cura. Sed ut inquit Joan. Andr. *ibid. n.* 27. hoc constat esse falsum per *c. In illis, de Præb. lib.* 6. *& c. unic. de ætat. & qualitat. eodem lib.* Secunda opinio fuit Archidiaconi *in c.* 1. *n.* 1. *vers. Sed* 9
circa hoc de consuet. lib. 6. quem totidem ferè verbis sequitur Joan. Andr. *eodem num.* Nam secundum eos, si dignitas sumatur in larga significatione, secundum quod dicitur quædam præeminentia in gradu, comprehendit etiam personatum & sic aliquando dignitas appellatur personatus vel custodia, *cap. Cùm ad nostram, de institut. seu officium* vel inferius ministerium, *cap. Cùm accessissent de constitut. cap. Cùm olim de consuet. cap. Cùm in cunctis*, §. *Inferiora de election. & cap. Nisi, de Præben.* Undè Archidiaconatus, Decanatus & Primiceriatus iis nominibus promiscuè appellantur & possunt ii omnes Præpositi appellari ex eo quòd præ aliis quamdam præeminentiam habere noscuntur, *cap. Quamvis, de verborum signification. lib.* 6. Sin autem strictè 10
sumatur hoc verbum *Dignitas*, accipitur etiam pro majoribus, scilicet Episcopatibus & similibus. De quo vide per Fel. *in Rubr. de major. & obed. col.* 5. ubi an dignitas comprehendat Papatum, Archiepiscopatum, Episcopatum Cardinalatum Patriarchatum & similia personatus verò accipitur pro 11
Archidiaconis & similibus; & hoc modo secundum eos intelligi potest *c. Eum qui de eo, qui mitt. in poss. lib.* 6. ubi personatus comprehendit majora, mediocria & minora beneficia. Verùm, ut inquit Gemin. *in d. c.* 1. *col.* 1. *post* 12
medium vers. Mihi videtur, isti non declarant funditus hanc materiam.

Tertia opinio fuit Guillelmi de Monte Lauduno in Extravag. *Execrabilis, n.* 3. *de Præb.* quæ haberur ibi in glos. *in ver. Personatus*, ubi firmat jura inter dignitatem personatum & officium non constituere aliquem gradum seu distinctionem aliquam: & licet nomina sint diversa, unam tamen formam tenere sicut legitur de Primatibus & Patriarchis *in c. Provinciæ* 99. *distinct.* Diversitas autem nominum introducta est ex diverso modo loquendi & diversis consuetudinibus Ecclesiarum. Nec obstat quòd de illo Curiæ omnia in litteris & Constitutionibus specificantur; quia secun- 13
dum eum hoc fit ad cautelam & ex superabundanti, cùm talia non vitient, sed profint potiùs ad exceptiones superfluas citiùs elidendas vel ut diversis locutionibus Gentium satisfiat arg. Clemen. 1. *de Magistris, c. Qui de mensa* 37. *dist.* Ad varietatem autem diversæ locutionis, seu mutabilitatem nominantium nihil immutatur in istis realiter in effectu nec mutari debet, seu aliqua diversitas denotari, arg. *c. Lege* 10. *dist.* Unde dicit Philosophus, propter nostrum affirmare vel negare rei veritas non mutatur, *l. Assumptio, ff. ad Municipal.* Eamdem opinionem amplectitur Card. *in d. c. De multa*, §. *Hoc idem n.* 3. *vers. Et per prædicta*, dicens dignitatem, personatum & officium non habere distinctionem præcisam in jure: & licet personatus videatur poni supra officium & dignitas supra personatum, tamen hoc jure non probatur, nec est jus, quia de istis idem judicium *c.* 1. *de consuet. lib.* 6. nec ulla realis differentia inter hæc potest assignari; & hæc vocabulorum varietas potiùs originem traxit à diversitate locorum, quàm à jure & sequitur Abb. *in d. c. De multa n.* 2. *vers. Prima conclusio*, ubi ait, credendum esse ex diversitate locorum insurrexisse hæc diversa vocabula; nam in multis locis dignitas appellatur personatus, & in aliquibus dicitur personatus quodlibet beneficium curatum; & ideò in his debet attendi substantia rei magis, quàm denominatio.

Sed certè hæc opinio distruitur ex prædicta Decretali, *De* 14
multa, §. *Hoc idem*, ubi primò statuit de dignitatibus, & posteà subdit: hoc idem in personatibus decernimus esse observandum. Quod frustrà fecisset, si personatus in substantia

dem Concilii Interpretum olim consulta, an facultas tributa Episcopo in Diœcesana Sinodo, & Generalibus Ordinum in Capitulis generalibus per decretum Concilii *c.* 4. *sess.* 25. sit intelligenda de præteritis oneribus ab antiquo usque ad Concilium, & primam Congregationem Episcopalem, seu generalem Capitulorum Ordinum, aut etiam de oneribus in futurum imponendis quoties opus fuerit. Respondit *d. cap.* 4. esse intelligendum de onere Missarum imposito ante Concilium. Idem censuit decretum *d. c.* 4. non procedere in obligationibus Missarum, quæ impositæ sunt Capellis erectis in titulum, sive ex prima institutione testatorum, sive ex alia quacumque. Et propterea in decretis *de celebr. Missar.* à S. D. N. Urbano VIII. confirmatis, §. 1. eadem Sacr. Congregatio districtè prohibet, atque interdicit ne Episcopi in Diœcesana Sinodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis: Sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, ut *in Bullar. tom.* 4. *pag.* 315. Quin imò etsi legatum sit ita tenuè, ut non sit qui vult onus illi injunctum subire, & si recurrendum sit ad sedem Apostolicam pro moderatione oneris totum, aut ferè totum insumendum sit pro expensis ad id necessariis: nihilominùs S. Congregatio censuit pro reductione oneris, ut supra impositi ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quæ absque ulla impensa id statuet, quod magis in Domino à re esse judicaverit, *eod. tom p.* 317. Pro solutione quæstionis est animadvertendum duplex esse genus harum largitionum: nam aliquæ semel offeruntur, ut cum dantur centum aurei, ut ex eorum annuo redditu Missæ quinquaginta quotannis celebrentur. Aliquæ verò dietim dantur, & appellantur manuales, ut cùm offeruntur duo Julii pro duabus Missis. Præterea ex oblationibus primi generis quæ semel fiunt; aut quærimus de jam factis aut de faciendis. Rursus jam factæ aut proveniunt à defunctis aut ab his qui adhuc vivunt. Singula igitur considerando.

16 Dubitatur primò, an Summus Pontifex possit prædictas reductiones seu moderationes facere pro similibus largitionibus factis ab iis qui jam mortui sunt; & cùm hæ ad plas jam defunctorum voluntates reducantur: non videtur ambigendum, quin id Pontifici ex causa liceat, ut satis patet *ex dicto capite quarto*, *sessione* 25. & de hoc disputare dicit esse sacrilegium, Gemin. *cons.* 63. *Dubia suprà scripta in principio.*

17 Dubitatur secundò, quid de illis largitionibus quarum
18 largitores adhuc vivunt; & tunc cùm versemur quidem in materia pia, sed extra defunctorum voluntates: aliquibus non videtur ita clarum Pontificem posse largitoribus non consentientibus dictas obligationes moderari; nam primâ fronte cum laici qui non sunt de temporali jurisdictione Ecclesiæ, non teneantur potestati Ecclesiasticæ in non concernentibus animam obedire, *cap. Novit. de Jud.* Innoc. *in c. Inquisitioni prope finem*, vers. *Item sæpè præcipiat laico de sentent. excomm.* Abbas *in sua quæstione* 1. *incip.* Episc.
19 *col.* 2. *circa med.* Felin. *in c. Accipimus num.* 2. *de Fide instrum.* Nec Papa super actiones laicorum habeat potestatem, nisi prout diriguntur ad beatè vivendum, *c. Per venerabilem* & ibi glossa in verbo *Habeat potestatem. Qui filii sint legitimi.* Victor *de potestate Ecclesiastica* in illa quæstione. Utrum potestas Spiritualis sit supra temporalem per totum; nec sit peccatum laico si nolit bona sua Ecclesiæ aliter dare quàm super prædictis sibi benè visis conditionibus, lege *In traditionibus*, *ff. de pactis*: fortè non videtur subesse fundamentum quo Pontifex id in invitos possit contra regulam, *c. Id quod nostrum*, *de regulis Juris lib.* 6. & in lege *in re mandata*, *cod. Mand. c. Super his de*
20 *Sepultur.* Posset quidem Papa mandare ut hæ oblationes cum hoc onere non reciperentur, seu etiam ut adjecta onera minuerentur; sed tamen res ob id receptæ, nisi rationabilis causâ excusaret: fortè restituendæ essent, argumentum ejus quod idem Concilium disposuit in dissolutione Juris Patronatûs *sess.* 25. *c. in fine ibi restituto patronis eo quòd ab eis idcircò datum est*; & hic notat Butr. *num.* 12. verbo *etsi non adimpleatur*; *& tenendo hanc opinionem, non obstat hæc Decretalis ubi Papa modificavit illam erectionem præbendæ cum certis onribus adjunctis.* Quoniam hic solùm moderatus est quoad qualitates non laudabiles. Præterea hic nihil minuit; sed solùm declaravit illud verbum *perpetuò* quomodò intelligatur; & continua etiam residentia quomodò esset intelligenda; sed non indè sequitur ut eidem similis competat autoritas in recipientibus temporalia,
21 ut ibi notat Abbas *num.* 5. Similiter non obstat Concilium *d. c.* 4. *sess.* 25. quia Princeps habet quidem potestatem immutandi voluntates defunctorum: præsertim justa ex causa, lege 1. & lege *Legatam*, *ff. de administr. rerum ad Civitates pertin.* & quoad pia idem potest Papa, *cap. Quia contingit de Religiosis domib.* in Clementina Sed indè non videtur inferri ad dispositiones inter vivos in quibus Princeps non tam amplam habet facultatem. Butr. in lege *Servientes in fine*, *ff. de servitut.*

Cæterùm his non obstantibus, contraria opinio est verior 22
pro qua primò adducitur textus in dicta Clementina *Quia contingit de Religiosis domibus*, ubi præcipitur ut impleantur onera Hospitalibus incumbentia ex erogationibus & largitionibus Fidelium; nec distinguitur an hujusmodi largitiones factæ fuerint per dispositionem inter vivos; an in ultima voluntate, glossa in verbo *largitione*, exponit verbum illud *in vita & morte*; & tamen textus dum disponit ut ea quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium: ad illum debeant, non ad alium converti: expressè interferit præservationem illam salvâ Sedis Apostolicæ autoritate. Ergò ex eo textu constat apertè Sedem Apostolicam habere potestatem immutandi usum piarum largitionum & sic moderandi onera Ecclesiis vel piis locis incumbentia, etiam ex largitionibus viventium; & propterea glossa *ibi* in verbo *Sedis Apostolicæ.* Nota, inquit, per hanc litteram solùm Papam alterare posse usum illorum quæ per Fideles donata sunt vel relicta, *cap. Quòd translationem de Offic. Leg.* Pondera illud verbum glossæ *donata sunt*: quod propriè importat donationem inter vivos, lege 2. *ff. de don.* & eodem verbo utitur *ibi* Abb. *num.* 3. verbo *solus Papa.* Ratio est, quia res quæ à laicis
23 donantur Ecclesiis vel locis piis adjecto onere Celebrationis Missarum, desinunt esse laicales & transeunt in dominium &
33 proprietatem Ecclesiæ, *c. Conquestus* & *ibi* glossa fin. *de foro compet.* Anchar. hic *numero* 5. verbo *Salvando tamen dicta Doctorum*; & Ecclesiæ collatum dicitur consecratum Deo & Sanctis ejus, *c. infusum de rerum permut.* ac proindè subsunt omnimodæ dispositioni Summi Pontificis qui ut in proposito dicit Laudun. in dicta Clement. *Quia contingit* & post eum Cardin. *ibi num.* 4. est gubernator in solidum
24 universalis Ecclesiæ cujus Caput est Ecclesia Romana; & ideò ejus est tanquam Capitis ad membra, singula alimenta transfundere, *c. Cuncta & c. per principalem* 8. *quæst.* 3. Clement. *Frequens*, §. *præterea de excessu Prælatorum.* Deindè pro hac sententia est textus apertus hic non cavillando litteram. Nam Papa immutavit pactum, ut con-
25 ditionem illam in tribus secundum Innocent. *post princ.* in verbo *Assiduè*, Abb. Antiq. *numero* 1. in verbo *Extenus.* Host. *num.* 7. Joan. Andr. *num.* 3. Butr. *num.* 8. Cardin. *in* 5. *oppos.* Anchar. *in* 6. *not. & in* 3. *oppos.* & Abb. *num.* 5. quia ubi erat conventum de celebrando Missam de Sancta Maria; & quotidiè immutatur. Primò, ut Sacerdos non arctetur ad celebrandum quotidié; sed secundum qualitatem suæ devotionis. Secundò, ut non arctetur semper ad dicendam Missam de Sancta Maria; sed possit solemniter aliàs celebrare secundum devotionem & honestatem. Tertiò, quòd conventum fuit ut non possit præbendatus dimittere Ecclesiam & transire ad aliam: modificatur ut non habeat locum, subsistente legitimâ causâ; & in hoc secundum Hostiensem, confirmatio Apostolica limitat seu immutat pactum: ex quibus patet in hac Decretali, propriè agi de immutatione seu modificatione conventionis inter vivos; non autem de interpretatione, nisi quatenùs interpretatio sumitur pro correctione seu modificatione juxta textum in lege 1. §. *Qui operas*, junctâ glossâ in verbo *Interpretatione*, *ff. ad Tert.* Abb. *in cap. super quæstionum num.* 8. *de Offic. Deleg.* Paul. de Castro, *cons.* 340. *pra-*
26 *missis allegationibus in princ. l.* 1. & quamvis Innocentius ubi suprà, dicat se non credere quòd si aliquid esset in pactis à Jure tolerabile: licèt illud à confirmatore commutari; immediatè tamen subjicit aliam opinionem: quòd si pacta respiciant tantùm Religionem, sicut est cantare Missam de Sancta Maria: liceat Superioribus ea immutare, etiamsi sint licita: secùs si respicerent temporale commodum; & hæc secunda opinio placet ibi Hostiensi cum quo transit Joannes Andreas & reliqui suprà citati. Undè Anton. de Butr. *num.* 9. Oppono, inquit, Patres convenerunt & tamen Pacta pacta istarum partium aliter moderatur: quod facere non debuit, quia contractus legem accipiunt ex conventione, ut lege 1. §. *si conveniat*, *ff. de pos.* & ex eis oritur obligatio naturalis, *ff. de pactis*, lege 1. *solutio*; aut pacta respiciunt Religionem & tunc possunt immutari per Papam, ut hic etiam sint licita; aut respiciunt temporale commodum & non est licitum Papæ ipsa commutare postquam inita sunt autorisante Judice Ecclesiastico & in hoc secundo casu *num.* 12. dicit habere locum regulam, lege *In re mandata*, *cod. Mandati*; non autem in Spiritualibus. Quod etiam dixit Card. in dicta Clem. *quia contingit in* 2. *oppos. num.* 9. *de Relig. domib.* Ratio est 27
secundum Joannem Andream & Butrium *locis citatis*, quia pactum inferioris non potest præjudicare suo Superiori, nec inferior Superioris sui jus revocare potest, *c. Cùm accessissent de Constit.* & in hujusmodi pactis, sicut & in juramento 28
semper intelligitur excepta autoritas Papæ, *cap. Venientes*

& ibi glossa in verbo *Superioris de jurejurando*, glossa *in c. Constitutus* in verbo *juramento*; & ibi etiam Felin. *num.* 9. *de rejur.* glossa secunda *in c. Ex parte de Cler. non resid.* Feder. de Sen. *cons.* 191. *num.* 4. Bald. *cons.* 29. *num.* 2. *in fine lib.* 1. & per hæc patet etiam responsio ad objecta.

29 Dubitatur tertiò, numquid reduci possint onera futura Missarum celebrandarum & non video qua ratione id fieri possit absque eo quod Christi fideles fraudentur, seu rebus suis spolientur cum mendacio, ac violatione fidei & obliga-
30 tionis naturalis. Nam statim atque Ecclesia recipit rem sibi cum tali onere oblatam, facto ipso magis, quàm verbis loquimur, *i. Si tamen*, §. *ff. de ædil. edict. c. Dilecti il.* 2. *de appell.* promittit dicta onera adimplere; undè obligatio naturalis deducitur, *l.* 1. *ff. de pact.* quæ super omnia servanda est, ut ibi & *l. jurisgentium*, §. *Ait Prat. ff. eod.* 4. 1. *eod. tit. c. Puellæ* 29. *qu.* 1. *Innocens* 22. *quæst.* 4. *& c. Eleutherius* 18. *quæst.* 2. Omne enim pactum quantùm-
31 cumque simplex potest appellari fides *c.* 1. *d. Spons. dicor.*
32 & quamvis nuda pactio obligationem non pariat, parit tamen exceptionem, quia recedens à pacto mortaliter peccat, ut dicit gloss. 1. *in d. c.* 1. *de pact.* Nam inter pactum nudum & vestitum, nec Deus, nec bona conscientia distinguit, ut
33 ibi ait Bald. *n.* 5. subdens de Jure Canonico omne pactum æquum cujuscumque sit generis & formæ appellari vestitum vestimento Canonis seu vestimento roboris Canonicæ Sanctionis. Accedit quòd si Ecclesia accipit oblata hac intentione
34 ut onera adimpleat, utique aliàs nec rem sub hoc onere oblatam facere videtur suam, ad exemplum eorum qui beneficia Ecclesiastica obtinent & diurnum officium non recitant, secundum opinionem Calder. *in c.* 1. *de celebr. Missar.* Quomodò ergo potest eamdem retinere, arg. *c. Si res aliena*, 14. *quæst.* 6. Item ubicumque aliquid datur ob causam illa
35 non secuta potest repeti *l.* 1. *& quasi per tot. ff. de condict. cap. usque dat. l. In summa*, §. *Quòd ob rem ff. de condit. indeb. & l.* 1. *ff. de condict. ob turp. caus.* Quæ
36 omnia nituntur naturali ratione; & ideò humanis legibus non videntur subesse, Clem. *Pastoralis*, cum ibi notatis *de re jud.* §. *Sed naturalia*, *Instit. de jur. natur.*

37 Neque obstat quòd Leo X. informatus quòd in quibusdam regionibus pro celebratione unius Missæ certa pecuniæ quantitas dari consuevit in eleemosinam fratribus minoribus adeò tenuis, ut dicti fratres tot Missas, quot sunt largientes pro singulis celebrare non valeant, declaraverit & concesserit prædictis fratribus ut celebrando unam Missam duntaxat; si eleemosina æquivalens uni Julio, id est, decimi parti ducati non elargietur, commemorationem in genere faciendo, in hoc conscientiarum puritati prædictorum fratrum satisfactum esset. Etenim, ut inquit Collector privil. Mendican. *in ver. Missa* 3. *num.* 14. *Cavendum est omninò ne quis utatur hujusmodi concessione, quia revera nullius est valoris, prout multi celebres Theologi & Jurisperiti super hoc consulti responderunt & constat eam fuisse subreptitiè obtentam, Undè frater Joannes Clapion dùm institutus esset Procurator Curiæ Romanæ, promisit procurare revocationem, seu potiùs declarationem nullitatis hujus concessionis & credendum est obtinuisse, licet ad manus nostras non pervenerit.* Hæc ille quem totidem verbis refert Rodriq. *de Regular. tom.* 1. *qu.* 33. *art.* 17. ubi etiam allegat Medin. additque eam concessionem per contrarium usum fuisse abolitam. Novissimè in præal. eg. *de celebr. Missar. in* §. *Id verò*, revocantur privilegia & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesiis ac locis piis, tam sæcularibus quàm regularibus cujuscumque Ordinis, Congregationis & Instituti quamcumque ob causam concessa, quibus indulgetur certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione; aut aliquibus collectis seu orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat & verba illa *in futurum suscipiendis*, sunt intelligenda de oneribus suscipiendis post privilegium, ut S. Congregatio declaravit, habetur declaratio in *Bullar. tom.* 4. *pag.* 317.

38 In glossa prima quæro an Sacerdos, qui tenetur ad solam Missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem, possit pro applicatione eleemosinam accipere.

39 Videtur respondendum posse, nam communis Theologorum sententia est post D. Thomam *in* 2. 2. *qu.* 100. *art.* 3. necnon Canonistarum hic post Vincen. & gl. præalleg. Sacerdotem pro Missæ celebratione justè posse eleemosinam accipere, non quidem ratione rei & tanquam pretium commensuratum fructui Sacramenti, quem applicat; hoc enim tanquam simoniacum damnatur à Concilio Toletano 11. *c.* 8. ut *in c. Quidquid* 1. *quæst.* 1. sed tanquam sustentationis stipendium ut inquit D. Thom. *ubi suprà in responsione ad secundum*, & ibi Cajet. *in* 1. *dub.* seu ratione ipsius Sacerdotis, qui secundum Vincent. gloss. & Anton. de Butr. *hic n.* 12. potiùs videtur locare operas suas, quàm vendere divina, arg. *c. Relatum* 10. *qu.* 3. *c.* 1. *n.* 1. *qu.* 2. *& c. Cùm sit de Simon.* de quo tamen plenè disserit Cajetan. *ubi*

supra in 2. *dub.* quive ut sacrificium offerat, debet alii ex justitia & vivere de altari: nam *Quis militat suis stipendiis unquam? quis pascit gregem & de lacte gregis non manducat?* 1. ad Corinth. 9. *c. Ex his*, 12. *qu.* 1. *& c. Cùm ex officii*, *de præscr. dignus est enim operarius mercede sua* 1. ad Timoth. 5. *cap. Quicumque*, 12. *quæst.* 2. & denario fraudari non debent in vinea Domini operantes, *c. fin. de magistr.* ne qui ad onus eligitur repelli debet à mercede, *c. Cùm secundum*, *infra eod. c. Charitatem*, 12. *quæst.* 2. ibi, justum namque est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperiuntur obsequium, *& c. Ecclesiasticis*, *ead. caus. & qu.* ubi legitur, Ecclesiasticis utilitatibus desudantes Ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere. Atque hanc sententiam clarè approbavit Concilium Tridentinum dùm *in c.* 4. *sess.* 25. fecit Episcopis, & Generalibus facultatem reducendi onera Missarum quia eleemosinæ pro illis celebrandis sæpè erant tenues, ut non facilè invenirentur qui vellent huic se oneri subjicere. Nam si pecuniæ pro Missis celebrandis acceptæ fuissent à Sacerdotibus per simoniam conventionalem, non fuisset agendum de moderatione onerum, sed de illarum restitutione, *c. De hoc*, *de Simon. ibi*; *Si qua receperint*, *sine diminutione restituant*, *cum ea sine gravi suæ salutis periculo retinere non possint.* Silvestr. *in ver. Simonia*, *num* 20. quidquid sit in simonia mentali per *c. Mandato*, & ibi Doctores *eod. tit.* Quare jure optimo in Concilio Constantiensi *sess.* 8. damnantur quadraginta quinque errores Joannes Vicleff. quorum vigesimus quintus talis erat. videlicet: Omnes sunt 40
simoniaci, qui se obligant orare pro aliis eis in temporalibus subvenientibus, ut habetur 10. 3. *Concil. pag.* 859. *col.* 2. Potest autem accipi hujusmodi eleemosina etiamsi Sacerdos aliundè habeat sustentationem, imò etiamsi reddi- 41
tibus Ecclesiasticis abundet gloss. & Doctores *in c. Clericis* 1. *qu.* 2. & docet D. Thomas *quodlib.* 6. *art.* 10. Navar. *in Manual. c.* 23. *n.* 102. & Suar. *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 86. *sect.* 3. *concil.* 1. *&* 2. Undè cùm *in d. c. Clerici* 1. *quæst.* 2. decernatur ut Clerici omnes qui Ecclesiæ fideliter 42
vigilant & deserviunt, stipendia sanctis laboribus debita secundum servitii sui meritum per ordinationem Canonum à Sacerdotibus consequantur, Abb. *in sua qu.* 4. quæ incipit *Titius Clericus in* 4. *dub. sub. n.* 12. *usque in fin.* observat ponderandum esse illud verbum, *omnes*, quod includit tam pauperes, quàm divites, aliàs ad quid dixisset omnes? Item ponderanda esse illa verba *stipendia sanctis laboribus debita*, quæ innuunt danda esse stipendia Sacerdotibus, non propter indigentiam, sed propter labores, quos sustinent. Quæ quidem ratio verificatur tam in divitibus, quàm in pauperibus. Item ponderandum quod dicitur *secundum servitii sui meritum*, non autem secundum indigentiæ qualitatem.

Non obstat textus *in cap. Sacerdos*, 1. *quæst.* 2. ubi deciditur Clericos pauperes sive ex nativitate, sive ex propria voluntate justè vivere de bonis Ecclesiasticis, quia ad accipienda non eos cupiditas ducit, sed vivendi necessitas cogit & mox notabiliter subnectitur: De talibus videtur dicere Apostolum, 1. ad Corinth. 9. *Qui in sacrario operantur*, *quæ de sacrario sunt*, *edunt & qui in altari serviunt cum altari participant.* Ex quo textu videtur colligi ut Clerici divites, quos non necessitas sed cupiditas ducit, non possint vivere de altari, quamvis eidem inserviant, cùm de talibus non intelligatur Apostoli autoritas, sed de Sacerdotibus pauperibus, prout ad hoc illum textum ponderat Abb. *in d. q.* 4. *in* 4. *dubio sub n.* 12. Nam ut idem respondet, ille textus atque alii, qui in contrarium afferuntur, nempè *c. Clericos*, *Si quis & c. Pastor*, 1. *qu.* 2. *& c. Quoniam*, 16. *qu.* 1. *c. Illi & c. fin.* 12. *qu.* 1. procedunt secundum statum primitivæ Ecclesiæ, quandò exiles erant redditus & distribuebantur ex facultatibus Ecclesiæ prout cuique opus erat juxta *c.* 2. *& c. Tua ead. caus. & q.* Quæ solutio fuit originaliter Hugonis & Archidiaconi *in d. c. Clericos in pr.* ubi etiam Præp. & latiùs idem Præpos. *in Summa*, 44. *dist.* Abb. *in sua quæst.* 3. *incip. Sempronius Clericus*, Felin. *in c. Postulasti*, *n.* 6. *de rescr.* Covarr. *in c. n.* 2. *de testam.* & est ex mente S. Thomæ *in* 4. *dist.* 38. *art.* 2. *qu.* 2. *ad* 3. qua de re nos latissimè diximus *in c. Si quis sanè suprà de pecul. Cler. in q.* An & quandò Episcopi & Clerici teneantur præcepto charitatis vel justitiæ reddirus beneficiorum suorum pauperibus erogare, *d. n.* 9. *usque ad n.* 17. Atque hoc suppposito, sequitur ut Sacerdos qui habet stipendium pro sola Missæ celebratione, adhuc tamen possit accipere aliud stipendium pro illius applicatione, quia scilicet ratione applicationis sufficientem sustentationem non habet, licet eam habeat aliundè. Et quamvis nemo possit habere duplicem titulum sustentationis, ut tradit Valq. *in* 3. *part. disp.* 234. *c.* 4. hoc tamen non habet locum ubi sustentatio reci- 43
pitur pro rebus diversis, cujusmodi sunt celebratio & applicatio Sacrificii. Atque ita hanc sententiam sequitur Suar. *in* 3. *par. tom.* 3. *disp.* 86. *sect.* 3.

Verùm tutiùs fortè esset abstinere ab hujus dubii decla- 44

undè vivant, licitè possunt ad Sacros Ordines promoveri; & per consequens Ordinator ex facto à Jure permisso non est puniendus, ut dictum est suprà *in 1. notab. num.* 4. & tenet expressè Innoc. hic *num.* 1. dicens: Nota non cogi Ordinatorem Ordinato providere per Decretalem *Cùm secundum, infra eodem*; si patrimonio sustentari valeat, *arg. c. Pastor & c. Clericos*, 1. *quæst.* 2. idem firmat Host. *num.* 1. in verbo *Nisi*: ubi ait ex hoc capite evidenter colligi, ut Ordinato qualitercumque divini & qui sibi potest sufficere, non cogatur Episcopus providere: undè & talis potest ordinari nullo titulo assignato, *ut in dicto capite Tuis, infra eodem* & sequuntur Doctores infrà citandi, *numero sequenti*, versiculo *Sed oppositum*.

28 Sed hic incidit quæstio, an ad hoc ut Episcopus sit solutus obligatione suppeditandi alimenta Clerico ad Sacros Ordines promoto sine certo titulo, sufficiat ut Ordinatus habeat ex bonis patrimonialibus undè vivere possit; an verò requiratur ut fuerit expressè ordinatus ad titulum patrimonii. Joannes & Goffredus hic tenuerunt hoc non sufficere; sed oportere ut ad titulum patrimonii fuerit expressè ordinatus. Idemque insinuat Innoc. *num.* 2. dum ait, necessarium esse ut Ordinator & Ordinatus expressè consentiant ut de patrimonialibus vivat, alioquin posse Ordinatum petere Beneficium ab Ordinatore: licèt propter hoc patrimonium ejus non fiat Ecclesiasticum.

Sed oppositum censuerunt Tancred. & glossa finalis, existimantes satis esse ut promotus habeat ex bonis patrimonialibus undè sustentari valeat, quia intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii; & hanc partem amplectitur Host. *num.* 2. dicens opinionem Joannis & Goffredi esse contra hunc textum *& c. Cùm secundum* 1. *respons.* vers. *Cùm enim à Cleros & c. Tuis infra eodem*. Idem tenet glossa 3. *in c. Si Episcopus infra eodem lib.* 6. & consentiunt hic Joannes Andreas *num.* 2. in verbo *Nisi talis*, Antonius de Butrio *in* 2. *notab.* dicens: Nota quòd ad hoc ut cesset obligatio ista: sufficit Clericum habere patrimonium undè sustentari possit, licèt non assignetur in titulum, Petrus de Anchar. *in* 3. *notabili*, Abbas *numero secundo in ultimo notabili* & Decius *num.* 6.

29 Verùm Cardinal. *num.* 7. *in* 7. *quæst.* dicit utramque opinionem esse veram; nam Clericus intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii quoad excludendam actionem per conditionem hujus Capituli & concordantium, id est quamvis non fuerit expressè ordinatus ad titulum patrimonii: tamen si verè patrimonium habeat undè vivere possit, non habet actionem ad alimenta contra Ordinatorem; & hoc respectu intelligitur tacitè ordinatus ad titulum patrimonii; & ita procedit opinio glossæ, Tancred. & Host. sed non censetur ad titulum patrimonii ordinatus quoad hoc ut patrimonium fuerit effectus titulus Beneficii Ecclesiastici; & sic procedit secunda opinio Joannis Goffred. & Innoc. Eamdem distinctionem ante Cardinalem posuit glossa Joan. Andr. *in c. Si Episcopus* in verbo *titulum infra eodem lib.* 6. *in additione* ubi ait: *Licèt ad obligationem de qua hic loquimur, sequar Tancred. & Host. non tamen dico patrimonium esse titulum, nisi expressè fuerit sit actum*. Et pro primo hujus distinctionis membro videtur textum *in c. Postulasti suprà de præscr.* qui est gloss. Capituli *Cùm secundum Apostolum*, ubi habetur Sedem Apostolicam per illam formam voluisse succurrere necessitatibus pauperum Clericorum. Ergò si ex bonis patrimonialibus habeant undè commodè vivere possint, non intendit cogere Ordinatorem ad alimenta eis præstanda.

20 Ex his infert Decius *hic num.* 7. ut si Ordinatus tempore
21 promotionis haberet patrem divitem vel alium conjunctum à quo posset exigere alimenta: non obligaretur Episcopus; & dicit hoc sentire Imolam *hic col.* 2. vers. *Ultimò potes notare*: ad quod facit, quia pauper non dicitur qui patrem habet divitem, ut *in c.* 1. *infrà de Magistr. ibi, ne pauperibus qui parentum opibus juvari non possint, subtrahatur*; *& quia æstimum patris filii reputatur*, ut notat glossa in lege 2. in
22 verbo *potestate*, lege *qui ætate lib.* 10. qua de re plura scribit Alex. in lege 1. *in suis, ff. de liber. & posthum.* ad idem confert text. *in c. Clericos*, 1. *quæst.* 2. *ibi*: *quibus parentum & propinquorum, nulla suffragantur bona*
23 *& c. ult. ad finem* 16. *quæst.* 1. quod tamen limitat Decius *num.* 10. ut procedat, dummodò pater teneatur alimenta filio præstare, fortè quia filius propter Dignitatem non potest sibi propriis manibus victum quærere, secundum ea quæ notantur per Bart. in lege *Si quis*, §. *secundò* in verbo *sed filius* post glossam in verbo *Ut operis*, *ff. de libert. agnosc.* aliàs secùs, ut hic latius per eum.

Tu adverte; nam suprà scriptas Doctorum opiniones,
24 hodiè non obscurè sustulit Sacra Tridentina Sinodus *in c.* 2. *sess.* 21.

Primò enim dum statuit, ne quis Clericus sæcularis deinceps ad Sacros Ordines promoveatur, nisi priùs legitimè constet eum Beneficium Ecclesiasticum pacificè possidere; patrimonium verò vel pensionem obtinentes, ordinari post hac non possint, nisi illi quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum, apertè sustulit dispositionem, *c. Tuis infra eodem*; secundum quam Clerici non Beneficiati licitè poterant ad Sacros Ordines promoveri ad titulum patrimonii: quod etiam licebat in vim hujus Decretalis, secundum intellectum Joannis Andreæ & Doctorum exponentium verba illa *certo titulo*: scilicet Beneficii vel patrimonii; nam hodiè solum Beneficium est titulus legitimus ad Sacros Ordines; patrimonium verò nonnisi dispensativè, quemadmodùm etiam aliàs declaravit Sacra Congregatio ejusdem Concilii Interpres; & propterea Concilium utitur illis verbis, *statuit ne deinceps*: quæ ostendunt hanc provisionem esse jus novum, ut notat glossa in Clem. *Eos* in verbo *Deinceps de Regular.* ideòque colligitur ex dictione illa *posthac*, quæ idem importat quòd *deinceps* seu *de cætero*, ut lege *Si quis posthac, cod. de bon. proscriptor.* Rursùs Concilium ibidem correxit opinionem glossæ, Tancréd. & Host. de qua suprà in 18. vers. *sed oppositum*: qui dixerunt Clericum, si patrimonium habeat, ordinari posse, etiam nullo titulo assignato & tacitè ad titulum patrimonii ordinatum censeri; sam post Concilium, non sufficit ut habeat patrimonium; sed exigitur ut expressè ad patrimonii titulum ordinetur dispensativè ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ. Ad hæc dum Concilium in vers. *Eo quoque*, disposuit ut priusquàm Clerici ordinentur ad titulum patrimonii, constare debet patrimonium illud verè ab eis obtinendum: satis clarè improbavit opinionem Imolæ & Decii, existimantium Clericum posse ad Sacros Ordines jure promoveri; si patrem habeat divitem, ut dictum est suprà *num.* 20. quandoquidem patrimonium patris non est patrimonium filii: verè, sed interpretativè seu per quamdam Juris fictionem, secundum quam pater & filius censentur una & eadem persona, *c. contradicimus*, §. *Hæc autoritate*, 35. *quæst.* 3. ut notat glossa prælegata in lege 2. in verbo *potestate, cod. de his qui ætate se excusant lib.* 10. at ex Concilio, hujusmodi præsumptio seu fictio non sufficit: quemadmodùm nec sufficit ut pater teneatur filio ad alimenta; sed exigitur ut promovendus patrimonium illud verè obtineat. Obtinere autem, non dicitur qui actionem habet vel jus ad rem; sed qui habet
25 26
27
jus in re & legitimè possidet, ut notat Archid. *in cap. Si gratiosè num.* 1. vers. *Nam cùm non habeat jus in re de reser. lib.* 6. *& Alberic. in Dictionario* in verbo *obtinere* sicut habere, est cum effectu habere, ut lege *Nomen filiarum*, §. *habere de verborum signif.* & verbum illud *verè* fuit appositum à Concilio, ad hujusmodi fictiones excludendas; nam veritas & fictio opponuntur, ut lege *Qui*
28 *in utero, ff. de statu hom.* & lege *Si paterfamilias*, §. *Qui duos, ff. de adop.* & aliud est esse tale; aliud haberi pro tali: quod pluribus exornat Oldrad. *cons.* 67. *Quæstio talis est num.* 4. vers. *Hæc autem multùm refert*; præsertim verò, quia Concilium paulò post adjecit, ut patrimonium illud deinceps sine licentia Episcopi alienari non possit, quæ verba non conveniunt, nisi bonis verè assignatis in titulum; non autem bonis paternis quorum pater liberam habet dispositionem, lege *Cùm oportet* & lege *Cùm non solùm, cod. de bonis quæ liberis*. Ac demùm dum Concilium *in d. c.* 2. *sess.* 21. in extremis verbis innovavit pœnas antiquorum Canonum, *cod. id est hujus, c. & c. Cùm secundum* 29
infra eodem; non autem *c. Neminem & c. Sanctorum* 70. *distinct.* ut Sacra Congregatio declaravit, videtur sustulisse opinionem Host. Joan. Andr. Butr. & aliorum de quibus suprà *num.* 18. vers. *sed oppositum* qui dixerunt ad hoc ut Episcopus eximatur à pœna seu obligatione præstandi alimenta: sufficere ut Clericus habeat patrimonium undè sustentari possit, licèt ad illius titulum non fuerit ordinatus. Hodiè enim hoc videtur corrigi, quia cùm patrimonium non sit titulus ad Sacros Ordines, nisi dispensativè ex eo quòd Clericus habeat undè vivat: non videtur satisfactum Concilio quod voluit peninem ordinari, nisi ad titulum Beneficii, exceptà causâ necessitatis vel utilitatis Ecclesiarum; & consequenter Episcopus non servaverit formam sibi præscriptam: videtur incidisse in pœnam de qua hic *& in d. c. Cùm secundum* à Concilio innovatam; & sic obligari ad providendum Ordinato de competenti Beneficio Ecclesiastico, ne alioquin inveniatur Clericus ad Sacros Ordines promotus sine titulo Beneficii, nulla sub sistente causâ necessitatis vel commoditatis Ecclesiæ, tutius tamen esset super hoc dubio, Sacram Congregationem consulere.

In glossa finali nota diligenter hanc glossam & ex ea 30
collige, bona patrimonialia ad quorum titulum Clericus est ordinatus; gaudere privilegiis bonorum Ecclesiæ, prout hanc glossam ad hoc ponderat Felinus *in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ numero* 10. *de Constit.* & Decius *hic numero* 20. rationem assignat glossæ, quia talis de foro Ecclesiæ factus est licèt non habeat Ecclesiam; & allegat Jura *in c. Ecclesiarum*

31 *servos* 12. *quæst.* 2. *& cap. Sunt* 16. *quæst.* 1. Sed hæc ratio & Jura allegata includunt quoad privilegium in persona, non autem in rebus. Abbas verò hic *num.* 4. dicit hoc ideò esse, quia bona sunt accessoria ad personam & propter prærogativam personæ sæpè privilegiantur bona, ut lege 3. *cod. de Episcop. & Cler.* melior textus est *in c. Similiter*, 16. *quæst.* 1. Verùm hæc ratio Abbatis, generalis est ad omnia bona patrimonialia Clericorum, quæ tamen non gaudent privilegiis rerum Ecclesiasticarum, nisi in casibus expressis in Jure, ut dicam infrà *à num.* 35. *& seqq.* & è contra nimis stricta est alia ratio quam reddit glossa *in c. Ex litteris* in verbo *Obligata infrà de pignor.* ait enim res Clericorum propterea gaudere eodem privilegio quo res Ecclesiæ, juxta textum *in d. c. Similiter* 16. *quæst.* 1. quia sunt obligatæ Ecclesiæ, si malè administraverint. Hanc enim rationem meritò refellunt hic Butr.
32 *num.* 8. & Abbas *num.* 4. nam si ratio glossæ procederet, sequeretur ut Clericus non habens Beneficium, non gauderet illo privilegio. Dic ergò verùm rationem esse, quia patrimonium ad cujus titulum Clericus est promotus, subrogatur in locum Beneficii & ideò sapit illius naturam, §. *Fuerat institut. de action.* cum similibus, ut latiùs dicam infrà *num.* 43.

33 Ad unum tamen adverte, quia dum glossa nostra dicit patrimonium Clerici ordinati sine titulo Beneficii, gaudere privilegio bonorum Ecclesiæ, etiamsi patrimonium illud non fuerit ei expressè assignatum in titulum, hoc à Doctoribus non admittitur, quia ad hoc ut patrimonium Clerici gaudeat generaliter & indistinctè privilegiis bonorum Ecclesiasticorum, requiritur ut Clericus ad illius titulum fuerit expressè ordinatus, secundum opinionem Joan. Goffred. & Innoc. hic & gloss. *in cap. Si Episcopus* in verbo *Titulum infra eodem lib.* 6. quæ à Doctoribus communiter recipitur, ut patet ex dictis *suprà num.* 19. & fusiùs patebit ex his quæ dicentur infrà in præludiis quæstionum subsequentium.

34 S. Congregatio super Bono Regimine consuluit S. Congregationem Concilii super dubiis infra scriptis.

Primò, Clericus ordinatus ad titulum, beneficii resignavit illud non constituto sibi autoritate Principis, vel Ordinarii certo Patrimonio, sed solùm narrato in resignatione quod habebat Patrimonium sufficiens ad vitam.

Quæritur, an hoc Patrimonium in totum, vel pro aliqua parte & pro qua consequatur immunitates concessas Patrimonio, ad cujus titulum Clericus ordinatur.

Secundò, Clericus ordinatus ad titulum Patrimonii consequitur beneficium sufficiens ad vitam.

Quæritur an dictum Patrimonium amittat immunitates ei concessas in ordinatione.

Tertiò, Clerico ordinato ad titulum Patrimonii fuit concessum privilegium particulare reale ob oneribus cameralibus, donec consequatur beneficium, obtinuit beneficium & posteà illud dimisit.

Quæritur, an dictum privilegium, quod cessavit per assecutionem beneficii redeat ad primævam ejus naturam per ejusdem beneficii dimissionem.

35 Pro clariori solutione harum dubitationum præmittendum est bona Patrimonialia Clericorum in hoc differre à bonis, ad quorum titulum Clerici ordinantur, quòd illa non gaudeant privilegiis bonorum Ecclesiæ, nisi in casibus à jure expressis & hoc pro regula constituunt, Anton. de Butr. Imol. & Abbas *in c. Si diligenti, de præscr.* Rom. *in l. Usucaptionem, ff. de usucap.* Felin. post alios *in c. Ecclesia S. Mariæ, sub n.* 8. *vers. Sed nihilominus, de const.* Andr.
36 Barbat. *ibid. num.* 50. & Dec. *hic num.* 18. qui testatur hanc esse opinionem, ideòque bona Patrimonialia Clericorum, præscribuntur sicut bona laicorum, ut notat gl. 1. *in c. Possessiones*, 16. *quæst.* 4. Roman. *singul.* 465. Butr. & Abbas *in d. c. Si diligenti*. Rursùs in his bonis non
37 competit Clerico restitutio in integrum, sicut competit in bonis Ecclesiæ, ut notat Specul. *in tit. de restit. in integr.* §. *Qualiter, vers. Sed nunquid* & gl. 2. in Clem. 1. *eod.*
38 *tit.* Item potest Clericus de his propria autoritate compromittere etiam in laicum, quod non potest de Ecclesiasticis, gl. 2. *in d. c. Si diligenti*, ac plura alia exempla congerunt Abb. & Felin. *loc. cit.*

39 At verò bona, ad quorum titulum Clerici ordinantur, habent indistinctè omnia privilegia & exemptiones, quæ competunt bonis Ecclesiæ, in quorum locum sunt subrogata, gl. *fin. hic*, Felin. *in d. c. Ecclesia S. Mariæ num.* 10. ubi asserit hæc bona gaudere privilegiis bonorum Ecclesiæ, etiam in casibus à jure non expressis; quia cùm subrogentur loco beneficii, non videtur deinceps esse simplex Patrimonium temporale & profanum, sed quædam quasi spiritualis merces & præmium pro servitiis altari exhibendis, quod latiùs prosequitur & ab objectis tuetur Anton. Burgos. *in repetitione ejusdem can. num.* 130. *& seq. vers. Limitant moderni.*

40 Atque inde fit, ut bona Patrimonialia licet possit Clericus alienare, etiam inconsulto Ordinario, aliud tamen sic si ad eorum titulum fuerit ordinatus, quia tunc censentur effecta quasi dotalia, atque alienari non possunt absque solemnitatibus &c. ut docuit Host. *in cap. Tuis, num.* 1. *infr. eodem*, quem ibi secuti sunt Joan. Andr. *n.* 6. *vers. Hostien. dicit*, Cardin. Zabarel. *num.* 3. *vers. Septimò quæro*, Butr. & Anchar. *in fin.* & Imol. *n.* 11. ubi testatur de communi, Joan. de Anania *num.* 6. *vers. An autem iste Clericus*, Anton. Burgos. post alios *in d. c. Ecclesia, S. Mariæ, n.* 44. *de Constit.* Quod clarius hodiè est sancitum decreto Concilii Trid. *c.* 2. *sess.* 21.

Casus autem à jure expressi, in quibus bona Patrimo- 41
nialia Clericorum bonis Ecclesiasticis æquiparantur, sunt immunitas à collectis, atque à jurisdictione sæculari, privilegium fori & alii plures, quos cumulat Felinus *in d. cap. Ecclesia S. Mariæ, num.* 7. *& seq.*

Cæterum quoad immunitatem à collectis, etsi inspecta 42
Juris communis dispositione nulla sit differentia inter alia bona Patrimonialia Clericorum & bona, ad quorum titulum Clerici sunt ordinati, sed omnia indistinctè sint immunia ab illarum exactione, ut proximè dictum est, ut probatur *in c.* 1. *de immunit. Eccles. lib.* 6. *& in c. Quamquam, de censibus, eod. lib.* tamen stantibus Bullis Pauli III. & Pauli IV. Clementis VIII. Pauli V. & aliorum Summorum Pontificum revocatoriis quarumcumque exemptionum, & immunitatum à solutione onerum Cameralium, Sac. Congregatio super Bono Regimine sæpiùs mandavit astringi Ecclesiasticos & alios privilegiatos ad solutionem hujusmodi onerum, nisi libertatem præcripserint, præterquam ex bonis Patrimonialibus, ad quorum titulum Clerici ad Sacros Ordines sunt promoti.

Quòd tamen non modicam patitur difficultatem, quia revocationes hujusmodi non afficiunt exemptiones quæ de jure competunt Ecclesiasticis, prout expressè declaravit Paulus V. in Constitutione sua, quæ incipit, *in maximis*, in Bullar. *to.* 3. *pag.* 118. ibi, *Volumus autem, ac declaramus nostræ intentionis non esse revocare exemptiones & immunitates quibuscumque personis Ecclesiasticis tam sæcularibus, quàm de regularibus de jure competentes.*

Nec tolli obicem, quod ordinationes, ut præfertur, editæ à S. Congregatione referri debeant ad onera quæ copulativè sunt certa, realia & invariabilia, à quorum solutione Ecclesiastici non sunt exempti, ut in decis. Rotæ in causa Brundusina gabellæ coram Penia cum suis concord. quam sæpiùs probavit Sac. Congregatio super controversiis jurisdictionalibus. Quoniam si tales ordinationes ita essent intelligendæ, à solutione prædictorum onerum non fuissent excipienda bona, ad quorum titulum Clerici sunt ordinati; quia solutioni illorum etiam hæc bona sunt obnoxia, perindè ac bona Ecclesiarum, ut in præallegat decis. Verùm quidquid sit in hac disputatione supponenda est differentia inter Patrimonium ad cujus titulum Clericus est ordinatus & alia bona Patrimonialia Clericorum, ut illud quidem sit immune à solutione onerum Cameralium, hæc autem non item.

Atque hoc supposito, ad primam quæstionem videtur 43
respondendum, Patrimonium illud, quod remanet Clerico beneficium resignanti, consequi immunitates concessas Patrimonio, ad quod Clericus ordinatur pro ea tantùm parte, 44
quæ ad congruam Clerici sustentationem sufficiat. Nam etsi Concilium *d. c.* 2. *sess.* 21. tantùm disponat, ut beneficium ad cujus titulum Clericus est promotus, resignari non possit nisi constito, quod ipse aliundè commodè vivere possit, nec ulteriùs procedat, arctando ordinarios ad certum Patrimonium pro titulo resignanti constituendum, tamen bona illa, quæ ex Concilio debet habere Clericus resignans, videntur succedere loco tituli, etiamsi hoc Episcopus non declaraverit; alioquin Concilium minimè prospexisset decori Ordinis Clericalis, quia Clericus dimisso beneficio posset posteà bona illa ad libitum alienare, si loco tituli non succederent secundum opinionem Host. & communem *in d. c. Tuis, infra eod.* atque ita cogeretur aut cùm ordinis dedecore mendicare, aut fordidum aliquem quæstum exercere, contra expressam rationem, *d. c.* 2. Accedit quòd cùm de jure communi bona Clerici simpliciter ordinati non subrogentur loco tituli, nisi quoad hoc, ut Clerico non competat conditio adversus Episcopum ordinantem, ex communi sententia *in d. c. Tuis & in d. c. Ecclesia S. M. de Const.* ut dictum est *supra, num.* 19 supervacaneum esset hac in parte Trid. Conc. decretum, si nihil adderet dispositioni juris communis. Quamobrem ut Clericorum dignitati sic consultum & Concilii provisio in re tam necessaria inanis non videatur, ea bona quæ supersunt Clerico beneficium resignanti, intelligi debent subrogari in locum tituli inalienabilis, licet Episcopus id non expresserit, ad hoc optimus text. *in l. Si donatæ*, §. 1. *ff. de donat. inter virum & uxor. in l. Filiæ*, §. *fin. de condit. & demonstrat.*

Hæc autem subrogatio, cùm fiat juris interpretatione, in- 45

telligenda est fieri pro ea tantùm parte, quam jus requirit; pro ea nimirum, quæ ad vitam Clerici congruè sustentandam sit satis. Neque enim aliud exigit Concilium *in d. c.* 1. Et subrogatio legis censetur fieri cum omnibus qualitatibus & conditionibus ejus, in cujus locum fit, *l.* 1. §. *Hæc actio* & ibi notat Bart. *ff. Si qui testam. lib. ess. juss. fuer.* Jas. *in l. licet imperator*, *n.* 25. *ff. de leg.* 1. Quæ autem dicatur congrua sustentatio, & ad quam rationem taxari debeat, prolixè explicatum est *supra in* 2. *notab. num.* 8.

46 Secundæ quæstionis solutio ex eo videtur pendere, an beneficium, quod consequitur Clericus promotus ad titulum Patrimonii, succedat loco tituli, ita ut ex Concilio resignari non possit. Nam si succedit, Patrimonii titulus extinguitur per acquisitionem alterius tituli Ecclesiastici; sicut dicimus de novatione, quæ priorem obligationem extinguit & in aliam transfundit, *l.* 1. *ff. de novat. & de obligatione Episcopi ordinatis aliquem sine titulo*, quæ extinguitur, eo ipso quòd ordinatus assequitur beneficium, ut hic & *in c. Cùm secundum infra eod.* Sin autem beneficium non succedat loco tituli, tunc Patrimonium, ad cujus titulum Clericus est promotus, retinebit sua jura & privilegia, arg. *leg. Sancimus*, *C. de testam.* Videtur autem dictum beneficium non succedere loco tituli, quia cùm Clericus habeat titulum Patrimonii ex provisione hominis, cessat titulus beneficii ex provisione legis *l. fin. C. de pact. conv. cum fim.* Ac præterea Concilium jussit Clercos ordinari cum titulo sufficienti, ne cogerentur mendicare in opprobrium Ordinis Clericalis. Quæ ratio cessat, ubi Clericus est jam promotus ad titulum Patrimonii inalienabilis, ac proindè nulla ratio suadet, ut beneficium intelligi debeat subrogari in locum Patrimonii, ad cujus titulum Clericus promotus fuerat.

47 Quam interpretationem sæpius videtur secuta S. Congregatio Concilii. Aliquando enim censuit decretum *d. c.* 2. *sess.* 21. dum prohibet resignationem beneficii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, non comprehendere resignationem illius beneficii quod posteà consecutus est Clericus jam promotus ad titulum Patrimonii, sed Patrimonium ipsum remanere inalienabile. Ergò ex sententia S. Congregationis beneficium illud non est loco tituli, neque extinguit antecedentem titulum Patrimonii, & consequenter Patrimonium non amittit propterea immunitates ei concessas in collatione Ordinum. Aliquando etiam respondit Patrimonium alienari non

48 posse sine licentia Episcopi, etiamsi promotus adeptus sit beneficium sufficiens &c. Ergò titulus Patrimonii ex S. Congregatione non extinguitur per assecutionem beneficii; Nam si extingueretur, alienari posset etiam Episcopo inconsulto, ex communi sententia *in d c. tuis*, *infra eod.* ut patet ex dictis *supra num.* 41. Cujus quidem decisionis potissima ratio fuit, quia si Clericus adepto beneficio alienare posset Patrimonium sine licentia Epicopi, posset posteà etiam beneficium illud resignare in fraudem Concilii, quia decretum *d. c.* 2. non arctat Clericum resignantem, nisi ad faciendam mentionem, quòd illius beneficii titulum sit promotus. Hoc autem casu Clericus posset tuto subjicere se fuisse promotum ad titulum beneficii, quod posteà adeptus fuit; quia utcumque succederet in locum tituli, semper tamen verum esset eum non fuisse promotum ad illum titulum, sed ad titulum Patrimonii, atque ita Clericus utroque titulo destitutus cogeretur mendicare in opprobrium Ordinis Clericalis, quod tantopere abhorrent sacri Canones, *ut c. Diaconi sunt* 93. *dist. & c Postulasti*, *supra de reser.* Quare huic interpretationi favet expressa mens Concilii. Verba autem non adversantur, quia illorum sensus non est ut bona, quæ sine licentia Episcopi prohibentur alienari, donec ordinatus beneficium Ecclesiasticum sit adeptus alienari deindè possint sine licentia Episcopi; siquidem verba illa, *sine licentia Episcopi*, posita sunt ad ostendendam differentiam, quæ constituitur inter eadem bona, antequam Clericus sit assecutus illud Beneficium; & postquam illud assecutus est, ut priùs quidem nec de ipsius Episcopi consensu possint alienari, posteà verò possint, sed de consensu, Episcopi tantùm. Alioquin si alius esset dictorum verborum sensus, sequeretur ut dum Concilium prohibet Clerico alienationem Patrimonii sine licentia Episcopi, donec beneficium sit adeptus, censeretur à contrario sensu illum permit-

49 tere de Episcopi licentia. Quod esset maximè absurdum. Neque obstat quòd titulus Patrimonii non sit titulus ad Ordines nisi dispensativè eò quòd non possint Clerici indistinctè ordinari ad ejusmodi titulum, sed illi tantùm, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, ut statuitur, *in dicto c.* 2. Et consequenter per assecutionem beneficii, qui est titulus approbatus à Sacris Canonibus, prior titulus minùs Canonicus & subsidiarius extinctus censeri debeat, argum. §. *Sciendum*, *instit. de satisdat tutor. l.* 1. *& per totum*, *ff. de Magistrat. Convent.* Non objectum tollitur, quia Concilium *d. c.* 3. non constituit differentiam, an Clericus promotus ad titulum Patrimonii assequatur beneficium Ecclesiasticum vel aliud sufficiens habeat undè vivere possit; imò utroque casu permittit Clerico alienationem Patrimonii; loquitur enim alternativè, ut patet ibi, *remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum officiens sint adepti, vel aliundè habeant undè vivere possint* & sic sufficit alterutrum verificari, ut *c. Inter cæteras supra de reser.* & regula *in alternativis de regul. jur. lib.* 6. Ergò quemadmodum per assecutionem aliorum bonorum non extinguitur prior titulus Patrimonii; ita nec 50 per assecutionem beneficii. Neque enim titulus Patrimonii est subsidiarius, nisi cùm agitur de Clerico promovendo eo enim casu ordinari non debet, nisi pro necessitate, vel commoditate Ecclesiæ; at ubi est jam promotus, Concilium non improbat tituli commutationem; quin imò ex Concilio 51 permittitur transitus à titulo beneficii ad titulum Patrimonii, ut ibi, *Neque ea resignatio admittatur, nisi constito quòd aliundè vivere commodè possit.*

Ad tertiam quæstionem videtur respondendum speciale 52 privilegium, quod cessavit per assecutionem beneficii, minimè revivescere per ejusdem beneficii dimissionem. Nam verba illa, *donec consequatur beneficium*, cùm sint collata in 53 incertum eventum, faciunt conditionem, Bart *in l.* 1. *in pr. in* 6. *col. ff. de condit. & demonstr.* Jas. *in l. sufficit*, *n.* 5. *ff. de condit. indeb.* Conditionem verò sufficit aliquo mo- 54 mento temporis impleri, licet implementum non duret, *l. Si quis hæred.* ubi omnes notant *C. de inst. & substit. l. in substitutione*, *ff. de vulgar. & pupillar.* Anton. Gabriel. post alios *lib.* 4. *comm. concil. tit. de fideicomm. conclus.* 7. & 8. Ideòque legatum factum alicui cùm filios habuerit, debetur 55 nato filio, nec quidquam obest si is decedat, text. *in l. Cùm uxor.* Et ibi Bald. & Salicet. *C. quando dies legati cedat.* Vel certè, ut placuit Bald. *cons.* 415. *Quod dicta Contesina*, *lib.* 1. *in pr.* dictio illa *donec*, non conditionem, sed termi- 56 num temporis impotat; ac proindè privilegium Clerico concessum donec beneficium assequatur, non perdurabit, nisi usque ad illius assecutionem. Neque enim est privilegium perpetuum, sed temporale, & limitatum usque ad actum consecutionis beneficii; atque hoc pacto arguit Dec. *cons.* 14. *visa prohibitione sub n.* 11. & Castr. *cons.* 184. *n.* 2. *vers. Colligitur in supra*, *lib.* 2. Ac propterea cùm privilegium fuerit sublatum per beneficii assecutionem, non redibit ad primævam ejus naturam per dimissionem ipsius, quia jus semel 57 extinctum non revivisci, *l. Quires*, §. *Arcum*, *ff. de solut. & c. Quæri*, *de consecrat. dist.* 4. Petr. de Anchar. *cons.* 38. *mortua d. Domina*, *n.* 3. & quia interea est jus quæsitum Cameræ in exigendis oneribus, quod non potest auferri per dimissionem voluntariam beneficii, atque ita cùm jus non modo quoad Clericum sit peremptum, verum etiam ad alios devolutum, numquam revivisci, ut ibidem animadvertit Anchar. Ideoque in simili videmus eum, qui fidejussit judicatum solvi, donec lata fuerit sententia definitiva; lata sententia absolutoria liberari, nec postea obligationem revivisce re per ipsius sententiæ revocationem; quia cùm principalis 58 fuerit semel absolutus, & sic quæsita fuerit liberatio fidejussori; condemnatio postea subsequens non potest jus illi quæsitum auferre. Casus est *in l. fin. ff. de pactis*, ubi ita concludunt Bart. & DD. & fusè consuluit Soccin. *cons.* 91. *Concludo*, *per totum vol.* 4. Neque obstat quod dispositio ita demum verificetur in primo actu, si actus effectum sortitus 59 fuerit secundum gl. quæ communiter recipitur *in l. Qui per saltum*, §. *Hoc sermone*, *ff. de jurejur.* Nam respondetur hoc 60 procedere in dispositione legis, non autem in dispositione hominis, ut in casu præsenti, sufficit enim in isto casu ut dispositio verificetur in primo actu, licet talis actus non duret, vel non sortiatur effectum. Ita declarat Bald. *in l.* 1. *q.* 4. *C. de his qui pœn. nomin.* & Soccin. *d. cons.* 91. *n.* 4. Etenim ad dissolutionem obligationis ex parte Cameræ sufficit primum unicum implementum, assecutionis scilicet beneficii, licet implementum non duret, ut inquit Anchar. *cons.* 404. *Tria dubia*, *n.* 6. Præsertim verò quia cum hoc casu implementum cesset facto ipsius Clerici, qui potuit non dimittere, 61 non datur sibi regressus ad jus semel extinctum, ut in terminis Clerici beneficium sponte dimittentis probat Archid. *in c. Non potest*, *de Præben. in* 6. & confert doctrina Bald. *in l. Si quis hæredem*, *vers. Item facit ad quæstionem*, *C. de instit. & substit.* ubi docet non sufficere conditionem semel extitisse, quando implementum non durat facto, & culpa illius qui implevit. Et Bald. sequitur ibi Salicetus *circa finem.* Et Alex. *col.* 2. *ver. Tangit etiam Bald.* & alii, quos cumulat Gabriel. *comm. conclus. lib.* 4. *tit. de fideicommiss. conclus.* 8. *numer.* 3. Quæ omnia satis etiam comprobantur ex tenore ipsius privilegii, quod cùm supponatur concessum sub his verbis, *do-* 62 *nec Clericus beneficium consequatur*; nulla videtur habita ratio retentionis beneficii, sed assecutionis tantùm, quæ tractum successivum non habet, sed unico momento perficitur, Bal. *in l. fi. col.* 2 *in* 2 *not. C. de ind. jud. tol. Gal. l. cit. n.* 6.

Fateri tamen oportet hanc materiam esse satis dubiam 63 Nam jus semel extinctum ex certa ratione vel causa, revivisci ratione illa vel causa cessante, ut respondit Abbas

cons.

cons. 3. Nitar. *sub. nu.* 8. *col.* 14. *vers. Nec obstat*, *juncto fin. illius qu.* 17. *lib.* 1. In casu autem præsenti privilegium immunitatis ab oneribus Cameralibus donec Clericus assequatur beneficium sufficiens, fuit concessum ea tantùm ratione, quia adepto beneficio ad vitam sufficienti, Clericus habet undè vivere possit, etiamsi ejus patrimonium sit obnoxium impositionibus Cameralibus. Hæc autem ratio cessat dimisso beneficio; quia eo casu Clericus non haberet undè viveret vel cogeretur cum Ordinis dedecore mendicare si ejus patrimonium ab oneribus Cameralibus absorberetur, vel minueretur. Ac proindè cessante hujusmodi causa extinctionis privilegium redibit ad primævam ejus naturam.

64 Et confirmatur, quia non sat est conditionem momento extitisse, ubicumqne constat disponentem voluisse ut perduraret Ang. *cons.* 159. Conradus Albert. *n.* 3. *col.* 4.

65 *vers. Nec etiam obstat.* At hæc ubi factum vel casus positus in conditione requirit effectum juris prout si in conditione est, si testamentum fecerit, si consul fuerit, si Matrimonium contraxerit, si Monasterium intraverit, cujus generis videtur esse etiam hæc, si beneficium assecutus fuerit utique si factum non duret vel effectus juris non sequatur, conditio non est impleta, nec sufficit, ut semel extiterit, nisi perseveret, ut tradit Ang. *d. cons.* 159. *n.* 3. *vers. Quan-*

66 *doque in conditione & num. seq.* ubi plura congerit exempla similia. Quod proculdubio procederet si dimissio beneficii non esset voluntaria, sed coacta, puta ratione infirmitatis perpetuæ, inimicitiarum vel præcepti superioris; ex singulari doctrina Anchar. *cons.* 404. *n.* 8. cujus verba hæc sunt: (Ista multùm differunt, facere actum voluntarium, vel coactum, sive necessarium: iltis enim qui necessariò actum faciunt, semper est à jure succurrendum, ut remaneant sine damno, aliis non ita ut *l. Fidejussor*, §. *Si necessaria*, *ff. Qui satisd. cogan.* Sic ergò huic resignanti videtur à jure subveniendum, ut sic beneficium, quod vigore gratiæ consecutus fuerat facto legis animatæ id est Papæ, amisit ad suam gratiam pristinam etiamsi extincta fuerit, ipso jure redeat, ut servetur illæsus, *cap. Si beneficia de præb. lib.* 6. 67 ubi ad jus etiam per renunciationem extinctum quis revertitur, si illud quod obtinuit, facto Papæ perdidit sive amisit. Pro hoc etiam facit natura rescissorum, quandò enim facto legis vel judicis de novo quæsitum rescinditur semper ad antiquum quis revertitur ipso jure. Et *infr.* si semel beneficio Principis beneficium consecutus sim & illud facto ejus amitto, æquum est me ad meam gratiam ipso jure reintegrari, nam sicut à beneficio Principis receditur, cùm incipit esse iniquum *c. Suggestum de decim.* ita è converso, si revocatio extinguitur, debet beneficium revivisce re.) Hæc Petr. de Anchar. qui hoc modo conciliat opiniones Archid. & Joan. Andr. *in d. c. Non potest de præb. in* 6. Itaque *in hac* 3. *qu.* nihil putarem generaliter respondendum, sed inspiciendas rationes, ac verba cujusque privilegii, an Clericus sponte dimiserit, an coactus, an remaneat pauper, an dives dimisso beneficio; atque ita in singulis casibus rerum ac personarum qualitatibus maturè consideratis deliberandum & ita responsum ad singula superius proposita.

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS

Idem Alexander III. eodem Concilio.

CAPUT V.

QUia in tantùm quorumdam processit ambitio, ut non duas vel tres, sed plures Ecclesias perhibeantur habere, cùm nec duabus possint debitam provisionem impendere: Per fratres & co-Episcopos nostros hoc emendari præcipimus, & de multitudine (præbendarum) Canonibus inimica, quæ dissolutionis materiam & evagationis inducit, certumque continet periculum animarum eorum, qui Ecclesiis deservire valeant, indigentiam volumus sublevari.

SUMMARIUM.

1 *Episcopi permittere non debent quem plures Ecclesias, vel præbendas obtinere.*
2 *Beneficiorum pluralitas quibus ex causis improbetur.*
3 *Ambitio quid sit.*
4 *Ambitiosus quas pœnas incurrat.*
5 *Beneficia plura obtinere absque rationabili dispensatione an sit peccatum mortale, & n. seq. usque ad n.* 20.
6 *Opinionum diversitas circa pluralitatem beneficiorum, an excuset à peccato.*
7 *Præbendas plures obtinere, an sit prohibitum Jure Divino.*
8 *Et an jure naturali.*
9 *Beneficiorum pluralitas quas habeat deformitates, & inordinationes.*
10 *Et quibus ex causis hujusmodi deformitates evacuentur vel augeantur & num. seq.*
11 *Dispensatio ad jus naturale non pertinet.*
12 *Beneficia plura obtinere etiam ex legitima causa jure Ecclesiastico non licet absque dispensatione.*
13 *Dispensatio ad plura beneficia sine rationabili causa non reddit tutum dispensatum quoad Deum.*
14 *Dispensatio irrationabilis dissipatio dicenda est.*
15 *Papæ voluntas in dispensationibus habetur pro ratione.*
16 *Declaratur.*
17 *Consuetudo nutriens pluralitatem beneficiorum non valet.*
18 *Consuetudo obtinendi plura beneficia simplicia, si unum sit sufficiens, est corruptela.*
Fagnan. in III. Lib. Decretal.
19 *Beneficium secundum ex Concilio Tridentino ita demùm uni potest conferri, si primum sit insufficiens, & utrumque personalem residentiam non requirat.*
20 *Dispensationes sunt odiosæ & in eis non valet argumentum de majori ad minus.*
21 *Dispensatio cum Monacho ad beneficium curatum non extenditur ad simplex.*
22 *Dispensatio, ut quis transire possit ad Archiepiscopatum non habet locum in Episcopatu.*
23 *Dispensatio extenditur ad accessoria vel connexa, seu consecutiva & dependentia.*
24 *Dispensatus ad plura beneficia censetur etiam dispensatus super fructibus alterius in absentia recipiendis & n.* 28.
25 *Parochiasem obtinens cum dignitate vel Canonicatu ex dispensatione tenetur residere in Parochiali & tunc lucratur reditus omnes dignitatis vel Canonicatus præter distributiones quotidianas.*
26 *Dispensatus ad Parochialem cum Canonicatu dum residet in Parochiali ut percipere debeat integras distributiones quotidianas, in quibus universi Capituli reditus consistunt vel aliquam earum partem & numer. seq. usque in finem.*
27 *Dispensatus ad duo incompatibilia censetur dispensatus super residentia alterius.*
28 *Et consequenter ad percipiendos fructus in absentia.*
29 *Distributiones quotidianæ, ubi nulli sunt fructus suc-*

cedunt in locum præbendæ; & ideò debentur absentibus ex justa causa.

30 *Privilegium debet latè interpretari ut aliquid conferat.*

31 *Canonia non datur sine præbenda.*

32 *Canonicis pro servitio Episcopi vel studiorum causa absentibus de jure communi debentur integrè distributiones quotidianæ, in quibus universi redditus consistunt.*

33 *Idem si fructus præbendæ sint admodum tenues.*

34 *Sed post Concilium Tridentinum debentur tantùm duæ tertiæ illarum partes, amissa alia tertia quæ inservientibus accrescit.*

1 QUia *in tantùm*. Non debent Episcopi permittere quem plures Ecclesias vel præbendas obtinere. Hoc dicit sunt duæ partes. In prima ponitur excessus. In secunda provisio ibi, *Per fratres*. Vel secundum Host. & Joan. And. Ambitionem Clericorum diversa beneficia usurpantium præcipit corrigi; & pauperum inopiam sublevari. Secunda ibi, *& de multitudine*.

2 Nota ex hac Decretali pluralitatem beneficiorum & præbendarum improbari tanquam Canonibus inimicam ut hic *&* *in c. Presbitero 16. quæst. 1. 21. quæst. 1. per totam*, *cap. Sanctorum 70. dist. c. de multa*, *infra eod.* cum multis si-
3 milibus. Et colligit ex littera plures causas cur hujusmodi pluralitas reprobetur. Prima est, quia procedit ex radice ambitionis. Est enim ambitio propriè aspiratio ad dignitatem procedens ad actum, *c. Cùm jamdudum infra eod. l. Quisquis, ff. si cert. pet.* secundum Host. *hic num. 1. in verò. Ambitio*, Joan. Andr. *in eod. ver.* Card. & Abb. *in 1. notab.* licet S. Thom. *in 2. 2. qu. 131. art. 2.* dicat ambitionem esse inordinatum appetitum honoris; nam ambitiosus non respicit undè venerit, sed quò tendit, nec sibi tam jucundum est multos post se videre, quàm grave aliquem ante se, ut ait Seneca, relatus ab Anton. de Butr. *hic n.*
4 3. Et quemadmodùm talis tenetur pœna simoniacæ pravitatis in spiritualibus, *c. 1. infra de Simon.* ita *l. Julia de ambitu in temporalibus*, ut *eod. ad l. Jul. de ambitu*, *per totum*, secundum Host. & alios præalleg. Et quamvis Abb. dicat contra pluralem esse præsumptionem ambitionis, pro quo facit littera ibi, *quorumdam*, tamen Hostiens. exponens illud verbum, *quorumdam*, meliùs, inquit, dixisset *Omnium*. Et recitat illud B. Bernardi, videlicet: *O ambitio ambientium! Crux quomodò omnes torques, omnibus places!*

Secunda causa est, quia præbet dissolutionis materiam, videlicet in vestibus & moribus, ut explicant Hostiens. & Joan. Andr. *in ver. dissolutionis*, & Card. *in 4. notab.* Nam *ex adipe prodit iniquitas*, ut dicitur in Psalm. 72. Et rursùs in Cantico Moysis Deuteron, 32. 15. *Incrassatus est dilectus & recalcitravit, impinguatus, incrassatus, dilatatus.*

Tertia causa est, quia præbet materiam vagationis, ut *in 1. 2. suprà de Offic. Archipresb.* nam ut Abb. inquit *n. 2.* Quò magis homo exuberat, eò faciliùs efficitur vagus.

Quarta causa est impotentia pluribus serviendi, ut patet ibi, *Cùm nec duobus possint debitam provisionem impendere.* Ad idem *c. Quia nonnulli, de Cler. non resid.* Rationem habes *in cap. Diversis, suprà de Cler. conjug.* secundum Hostiensem.

5 Quinta demùm causa est, quia talis pluralitas certum
6 periculum continet animarum ut dicitur in littera. Et hinc apertè deducunt Host. & Joan. Andr. Card. Abb. & alii peccatum esse plures præbendas obtinere. Et quamvis multi præsertim ex recentioribus, affirment in hoc articulo extare utrinque opiniones probabiles ac proindè esse tutum in conscientia, qui ejusmodi opinionibus innixus, plures Ecclesias vel beneficia obtinet, verè tamen, ut singulariter inquit Host. hic si quæratur à te, utrum tenere multas Ecclesias peccatum sit, nota quod dicitur hic, nec ubi certum te reddit littera, dicas te dubitare, *c. Cùm contingat, §. pen. suprà de rescr.* subdens hic esse expressum jus, *& in cap. Quia nonnulli, supra tit. prox.* contra id, quod notat Innoc. *in c. Cùm Ecclesiasticæ, de exception.* Quamobrem cùm lex sit certa, quamvis qui sequitur opiniones Magistrorum non faciat contra conscientiam; tamen tenendo plures præbendas facit contra legem & ideò peccat, ut egregiè probat D. Thom. *Quolib. 8. n. 13.* De certitudine autem legis ambigi non potest, quia est textus clarus hic, *in d. cap. Sanctorum 70. dist. & in c. 1. 21. qu. 1.* quod est septimæ Sinodi *c. 15.* ubi habetur: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis; negotiationis enim hoc est & turpis lucri commodum & ab Ecclesiastica consuetudine penitus alienum.* Ad idem decretum Concilii Tridentini *c. 17. sess. 24.* ubi expressum est, *Ecclesiasticum Ordinem perverti, cùm unus plurium officia occupat Clericorum; & multos qui improbæ cupiditatis affectu ea quæ benè constituta sunt variis artibus eludere & plura simul beneficia obtinere non*
7 *erubescunt seipsos, non Deum decipere.* S. Thomas *Quodlib. 9. art. 15.* disputat hanc quæstionem. Utrum habere plures præbendas sine cura animarum sit peccatum mortale? Et ex priùs dictis eliciuntur sex conclusiones.

(Prima conclusio est, Jure Divino hæc quæstio non invenitur determinata expresse cùm in sacra Scriptura expressa mentio de eo non fiat.

8 Secunda conclusio, quod pertinet ad jus naturale, plures præbendas obtinere non est actus habens deformitatem inseparabiliter annexam, sicuti est fornicatio; aliàs in nullo casu dispensationem recipere posset. Item non est actus ex se indifferens ad bonum & malum, non enim licitum est habere plures præbendas, sicut plura poma, ut nonnulli perperam dixerunt, sed tèt actus continens in se plurimas inordinationes. Primò enim non est possibile aliquem in pluribus 9
Ecclesiis deservire, in quibus est præbendatus, cùm præbendæ videantur esse ordinatæ quasi quædam stipendia Deo ibidem ministrantium. Secundò, hinc sequitur diminutio cultûs divini, dùm unus loco plurium instituitur. Tertiò, fraudantur voluntates testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerunt, ut certus numerus Deo deservientium ibi esset. Quartò, hinc sequitur inæqualitas, dùm unus pluribus beneficiis abundat & alius nec unum habere potest & multa alia hujusmodi, quæ de facili patent. Undè ejusmodi actus habendi plures præbendas non potest contineri inter indifferentes actiones & multò minùs inter eas quæ sunt secundùm se bonæ.

Tertia conclusio, quamvis idem actus sit ex genere illo-10
rum qui absolutè considerati deformitatem, vel inordinationem quamdam important; tamen hæc deformitas cùm non sit intrinseca seu inseparabilis, cessare potest ab quibus circumstantiis advenientibus, nam sicut occidere hominem vel percutere, in se deformitatem quamdam importat; sed si adiatur occidere malefactorem propter justitiam vel percutere delinquentem causa disciplinæ non erit peccatum, sed virtuosum; Ita quamvis plures præbendas obtinere aliquæ inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire ita honestantes actum, ut prædictæ inordinationes totaliter evacuentur, ut puta, si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequii & possit plus servire Ecclesiæ, vel tantùmdem ablens, quàm alius præsens & si quæ alia sunt hujusmodi.

Quarta conclusio, his conditionibus seu circumstantiis su- 11
pervenientibus obtinere plures præbendas cum recta intentione non erit peccatum, etiam nulla dispensatione interveniente, si consideretur tantùm secundum jus naturale; quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad positivum. Si verò aliquis ea intentione plura beneficia habeat, ut sit ditior ut lautiùs vivat & ut faciliùs ad Episcopatum perveniat in aliqua Ecclesiarum ubi est præbendatus; non tolluntur prædictæ deformitates, sed augentur, quia cum tali intentione & unum beneficium habere, quod nullam inordinationem importat esset illicitum.

Quinta conclusio, jure Ecclesiastico prohibitum est plures 12
præbendas obtinere absque dispensatione etiam illis circumstantiis supervenientibus, quæ deformitatem, seu inordinationem tollunt.

Ultima conclusio, cessantibus ejusmodi circumstantiis li- 13
citum non est plures præbendas obtinere etiam cum dispensatione, eò quòd dispensatio non auferat ligamen juris naturalis, sed solùm ligamen juris positivi.) Hæc ex D. Thoma. Et in hoc tandem resident hic Canonistæ nostri: nam Hostiens. in fine, dicit pluralitatem præbendarum cer- 14
tum periculum animæ continere, id est peccatum esse, nisi rationabiliter fuerit dispensatum: alioquin, inquit, si sine causa sit, te talis dispensatio dissipabit; quia secundum D. Bernardum, talis non dispensatio, sed dissipatio debet dici. Sequuntur Joan. Andr. *in fine*, Cardin. *num. 5.* Anchar. *n. 3.* & Abb. *n. 2. vers. Nec valebit dispensatio*, ubi testatur de communi opinione. Et idem fusius prosequitur *in cap. Extirpandæ, §. Qui verò de præb.* post Joann. de Lign. quem citat in Clem. *Gratiæ de rescr.* Dixi latissimè *in c. fin. de fil. Presbit. & in c. Dudum, il. 2. elect.* Nec dissentit 15
Dec. *hic*: nam etsi *n. 6.* dicat doctrinam Host. procedere in Episcopo tantùm, cujus dispensatio super pluralitate beneficiorum non valet sine causa, non autem in Summo Pontifice, quia de factis ejus judicare non licet, *c. Nemini. 17.* 16
qu. 4. Et in ejus dispensationibus sola voluntas est pro ratione: & allegat Innoc. *in d. c. Dudum*, tamen inferiùs *n. 9.* declarat hoc procedere quoad Ecclesiam militantem secùs quoad Deum. Et ita etiam dictum Innocentii declarat Abb. *in c. De multa, col. 3. vers. Ex prædictis infero, infrà eod. & in d. §. Qui verò, n. 44.* Dixi *in c. Ex parte, à n. 56. usque ad num. 66. supra tit. prox.* Undè concludendum cum B. Bernardo relato à D. Thoma *d. quodlib. 9. art 15.* Qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures erit in suppliciis.

Ex his infert Anton. de Butr. *n. 2. vers. & propter hoc ultimum*, ut non valeat consuetudo nutriens pluralitatem be- 17

neficiorum; quia cùm inducat periculum animarum, & sit causa tantorum malorum, est irrationabilis, *c. Ex parte, & c. fin. de consuet.* & sequitur Abb. *hic n. 2.* Et fusiùs *in d. c. Extirpandæ, §. Qui verò, n. 36. de præb.* ubi optimis rationibus concludit consuetudinem obtinendi plura beneficia simplicia, etiam personalem residentiam non requirentia, si unum
18 sit sufficiens, esse corruptelam, & ideò imprescriptibilem. Et videtur ex mente S. Thom. *d. quodlib. 9. art. 15.* dum dicit, jura antiqua prohibentia pluralitatem præbendarum continere jus naturale; & ideò non posse per contrariam con-
19 suetudinem abrogari. Hodiè Decreto Concilii Tridentini *c. 17. sess. 24.* statutum est, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Et circa hoc decretum vide quod scripsi *in c. Cùm non ignores, infra eod.*

20 In Gl. 1. ibi, *In omnibus accessoriis*, nota dispensationem extendi ad consecutiva, seu accessoria, & dependentia, quod numquam tradas oblivioni ad limitationem eorum, quæ not. Host. *in c. Postulasti, n. 12. de rescr.* ubi singulariter ait in dispensationibus non valere argumentum; Dispensatum est in majori, ergò & in simili, vel minori. Quod dictum valdè extollit hic Decius *n. 10.* Ratio est, quia dispensationes sunt odiosæ, & strictè intelligendæ, *c. 1. in fine de fil. Presbit. in 6. & c. Quod dilectio, infra de consang. & affin.* præsertim
21 super pluralitate beneficiorum, ut hic, *& in c. fin. de transl.* secundum Host. *ubi sup.* Undè si dispensetur cum Monacho ad beneficium Curatum non censetur dispensatum ad simplex, ut notabiliter scripsit Jo. Andr. *in reg. quæ à jure,*
22 *de regul. jur. in 6. in Mercurial.* quem sequitur Dec. *hic n. 14.* Et dispensatio ut quis transire possit ad Archiepiscopatum, non extenditur ad Episcopatum, ut est text. *in d. c. fin. de transl.* & notat Gemin. *in c. Quamvis de præb. in 6.* per text. *in c. Cui de non Sacerdotali, eod. tit. & lib.* Hæc, in-
23 quam, doctrina Hostiensis cum suis illationibus, quas cumulant D D. *in d. c. Postulasti*, non procedit in accessoriis, vel connexis, seu consecutivis & dependentibus; quia ad illa extenditur dispensatio, quantumvis odiosa, & stricti juris, ut in gl. nostra, quam sequuntur Anton. de Butr. *n. 5. & 6.* Abb. *n. 3.* & communiter D D. Mandos. *ad regul. 20. Cancell. q. 7. n. 3.*

24 Hinc fit, ut si dispensetur super pluralitate beneficiorum, censeatur etiam dispensatum super residentia alterius, ut dicam *infra n. 27.* Et dispensatus ad duo beneficia, censeatur
25 etiam dispensatus super fructibus alterius in absentia percipiendis, cùm hoc sit consecutivum, & accessorium ad principalem dispensationem, secundum Archid. & alios inferiùs citandos *n. 28.* argum. *c. Licet, infra eod. c. De cætero, & c. Cùm dilectus, supra tit. prox. & c. Olim. de verb. significat.* Et hodie est expressum in Constitutione Pii V. quæ incipit, *Cupientes*, edita 8. idus Julii 1568. *in Bullar. tom. 2. pag. 262.* ubi obtinentes ex dispensatione Apostolica Parochialem cum dignitate, vel canonicatu tenentur residere in Parochiali; & nihilominus sic residentes lucrantur in absentia omnes, & singulos fructus, & proventus Canonicatûs sui, vel Dignitatis, exceptis duntaxat quotidianis distributionibus, & aliis, quæ ex justa causa absentes percipere non solent.

26 Quæro de quæstione facti. Posita dispensatione, Joannis Baptistæ de Angelis à Sede Apostolica concessa ad obtinendum Canonicatum Cathedralis, & Parochialem intra mœnia ejusdem civitatis, ita tamen ut in Parochiali residere, & in Cathedrali post impletum Parochialis servitium horis Canonicis interesse teneatur, amittatque distributiones quotidianas illarum horarum, quibus ipse Parochialis servitio occupatus, choro Cathedralis non potuerit deservire: Quæsitum est, An idem Joannes Baptista obtinens vigore dictæ dispensationis tam Parochialem, quàm Canonicatum, cujus fructus omnes quotidianis distributionibus conflant, illis horis, quibus præpeditus Parochialis servitio chori nequiverit interesse, percipere debeat distributiones quotidianas, vel aliquam earum partem.

Juxta usitatam hujus dispensationis tenorem obtinens tam Parochialem, quàm Canonicatum, illis horis, quibus ob servitium Parochialis non potest interesse choro Ecclesiæ, in qua est Canonicatus, percipit fructus præbendæ, sed amittit distributiones quotidianas, ut in Constitutione Pii V. superius relata *n. 25.* Ratio autem perceptionis fructuum ea est,
27 quia dispensatus ad duo incompatibilia, est dispensatus etiam super residentia alterius, & ex consequenti etiam ad percipiendos fructus, ut de primo tradit gl. 2. *in c. Si quis in Clero, q. 1.* quàm hic sequuntur Card. *n. 6.* Anchar. & Abb. ambo *n. 3.* Idem notat Specul. *in tit. de dispens. §. Dicendum vers. Quod si habens*, Host. & Jo. Andr. *in c. Dudum,*
28 *il 2. de elect.* Et de 2. tradit Archid. *in c. 1. de quibusdam,* 37. *dist.* Feder. de Sen. *cons. 246. de jure communi*, Lap. Gemin. & alii *in c. 2. de privil. in 6.* Et in summa taliter dispensatus veluti privilegiatus quoad residentiam debet haberi pro residente quoad percipiendos fructus, sed non pro interessente ad percipiendas distributiones quotidianas, ut docent Gemin. & Franc. *in c. unico, §. Statuimus, super gl. in ver. affuerint de Cler. non resid. in 6.* Cùm igitur in casu hujusmodi dispensationis, Joan. Baptista, dum Parochiali inservit, & non potest Canonicatui deservire, sit habendus pro residente quoad fructus, sed non pro interessente quoad distributiones; quæritur nunc in dubio, cùm omnes redditus Canonicatus sint distributiones quotidianæ, nec alii fructus ex Canonicatu percipiantur; an dispensatus dum Parochialis servitio occupatur, debeat earum horarum distributiones percipere. Et certè sive spectemus jus commune Sacrorum Ca- 29
nonum, sive Sac. Congregationis morem, decisionesque in casibus huic affinibus sæpiùs editas, videtur respondendum debere hunc dispensatum prædicto tempore hujusmodi distributiones percipere, nam ex recepta conclusione quoties fructus omnes Canonicatûs conflant distributionibus tantum; qui studiorum vel alia de causa habentur pro residentibus, sed non pro interessentibus; & ideò aliàs perciperè deberent in absentia fructus præbendæ amissis distributionibus; eo casu lucrifaciunt distributiones ipsas perindè ac si divinis interessent, textus est notabilis *in c. Olim, infra de verb. signif.* secundum intellectum Host. verum, & communiter approbatum, ut ibi dixi *in 5. notab.* Et est sententia gl. *in c. Licet, de præb. in ver. distributiones*, quam ibi Butr. Imol. & cæteri omnes sequuntur. Guillel. de Monte Laud. & alii, quos refert, & sequitur Rebuff. *in tract. de privil. Scholar. privil. 31. n. 12.* Horat. Lut. Callien. *eod. tract. de privil. Scholar. privil. 100. in prima limitat.*

Hujus autem determinationis duæ sunt rationes, Altera
est, quam reddit gloss. *in d. c. Licet*, quia nisi privilegiati 30
ad fructus percipiendos perciperent distributiones, cum ex Canonicatu nulli alii redditus percipiantur, privilegium eis nihil prodesset, contra textum *in cap. In his de privileg.* Al-
tera est ratio magis ex juris Canonici propriis terminis de- 31
sumpta, quia ubi omnes redditus Canonicatûs conflant distributionibus, si tunc tales distributiones non haberent rationem præbendæ, esset dare Canoniam sine præbenda, quod juxta sacros Canones absurdum esset. Hanc rationem assignat gl. *in c. unic. de Cler. non resid. in 6. in ver. Receperit*, dicens hunc esse verum intellectum, *d. cap. Olim, de verbor.*
signif. Cùm igitur hic dispensatus percipere deberet fructus, 32
& amittere distributiones ubi illæ essent à fructibus distinctæ, percipiet hoc casu loco fructuum distributiones ipsas, quæ solæ ex Canonicatu colliguntur, quamvis non inserviat Choro illis horis, quibus vacat servitio Parochialis. Et ita in simili sæpiùs respondit Sac. Congregatio, quæ tam scholaribus in publica Universitate, vel Theologiæ, vel juri Canonico operam dantibus, quàm Canonicis Episcopo inservientibus præstari jubet distributiones quotidianas, cùm præter eas nihil percipitur ex Canonicatu; quamvis ubi præbendæ sunt distinctæ à distributionibus supra dictis, concedat solos fructus præbendarum, amissis distributionibus. Imò in causa Cameri- 33
nen. respondit absentes studiorum causa, qui percipere debent distributiones quotidianas, in quibus omnes redditus Canonicatûs consistunt, debere etiam easdem distributiones percipere, cùm fructus præbendæ sint adeò tenues, ut puta trium, vel quatuor ducatorum, ut perindè haberi debeant ac si nulli essent fructus. Et nonnumquam ad hunc effectum arbitrata est fructus præbendæ censeri tenues, ita ut illorum ratio habenda non sit, cùm ad quartam distributionum partem non ascendunt. Semper tamen has decisiones ita temperavit, ut tales privilegiati cùm percipiunt distributiones,
eò quod in illis universi fructus Canonicatus consistant, amit- 34
tant tamen earum tertiam partem. Idque post Concilium optima ratione: nam cùm decretum *c. 3. sess. 21.* mandaverit ubi nullæ sunt distributiones, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, præbendarum tertiam partem separari, & in distributiones quotidianas converti, non debent hi privilegiati volentes acquirere distributiones, eò quòd in eis solis consistant universi redditus Capituli, essent hoc casu melioris conditionis, quàm si omnes essent fructus præbendæ absque distributionibus. Sed si essent omnes fructus præbendæ, tertia pars in distributiones convertenda esset, ac proindè ab eis, amitteretur. Ergò idem juris esse debet cùm omnes sunt distributiones, ne sequatur inconveniens, ut faciliùs acquirantur distributiones, quàm fructus præbendæ, ut plenius probavi *in c. De cætero, à n. 29. usque in fin. supra tit. prox. & in c. Licet, n. 124. & seq. infra eod.* Posset itaque etiam hoc casu resolutio ita temperari, ut dispensatus hujusmodi dicto tempore amittat tertiam partem quotidianarum distributionum, quæ reliquis inservientibus accrescat.

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III.

CAPUT VII.

REferente J. Presbitero accepimus, quòd cùm duas haberet Ecclesias Archidiaconus tuus ipsum altera spoliavit, & quidam Presbitero G. nomine assignavit eamdem: prædictus autem J. sentiens se in hac parte gravari, ad Metropolitanum, videlicet Rhemenn. Archiepiscopum appellavit. Cùmque de mandato ejusdem Archiepiscopi, in prædicta Ecclesia restitutus fuisset, præfatus Archidiaconus eumdem J. eò quòd ad præsentiam suam vocatus venire contempsit, vinculo excommunicationis astrinxit. Nos autem ipsum à sententia qua tenebatur, facientes absolvi, tibi mandamus, quatenus præscripto J. de prædictis Ecclesiis, unâ, quam voluerit relictâ, alteram præfato G. si Ecclesiam non habet, non differas assignare, alioquin ipsam alteri personæ idoneæ beneficio Ecclesiastico carenti, incunctanter assignes.

SUMMARIUM

1 *Ecclesias plures habens alteram eligere, & alteram dimittere compellitur.*
2 *Metropolitanus, & Archiepiscopus an & in quo differant.*
3 *Consuetudo appellandi ab Ordinario inferiori ad Metropolitanum, omisso medio, valida est.*
4 *Appellatio, omisso medio, valet parte non excipiente.*
5 *Beneficia duo incompatibilia obtinens absque dispensatione, an, & quando cogi possit unum eligere, & alterum dimittere, & n. seq. usque ad n. 9.*
6 *Tempora quinque considerari debent ad dignoscendum an pluralis in beneficiis habeat optionem, an verò privetur primo, vel secundo, vel utroque, & n. seqq.*
7 *Ordo scripturæ in decretalibus non attenditur quoad hoc, ut illa censeatur priùs edita, quæ in præcedenti titulo reperitur collocata.*
8 *Optio eligendi unum beneficium, & alterum dimittendi hodiè sublata est à Concilio Trid. in quibuscumque beneficiis.*
Pallit, num. 10.
9 *Beneficia duo incompatibilia si alicui ab Episcopo conferantur eodem instanti, an alterum ipsorum, vel utrumque dicatur vacare; an verò liceat unum eligere, & alterum dimittere.*
10 *Et quid post Concilium Tridentinum.*

1 REferente. Habens plures Ecclesias alteram eligere, & alteram dimittere compellitur. Hoc dicit. Et sunt duæ partes. Prima impetrantis conquestio; Secunda ipsius absolutio, & causæ commissio, ibi, *Nos autem.*

2 Nota primò Metropolitanum, & Archiepiscopum esse Sinonima, seu idem importantia, cùm text. dicat, ad Metropolitanum, id est Rhemensem Archiepiscopum. Sed Archid. *in c. Præsenti n. 1. de off. Ordin. lib. 6.* dicit inter Metropolitanum, & Archiepiscopum differentiam esse; nam Archiepiscopus est major, allegat *c. Clericos 21. dist.* ubi Archiepiscopus dicitur præsidere tam Metropolitanis, quàm cæteris Episcopis, & in Auth. *de priv. Archiepiscopis Collat. 9. in pr.* ibi: *Non solùm Metropolitanus, sed etiam Archiepisc. fiat, & habetur illa Rubrica post tit. de santiss. Episc.* quæ non ligitur, nec glossatur, secundum Jo. Andr. *in d. c. Præsenti n. 5.* Verùm Cardinalis post Guillelm. de Monte Laudun. in Clem. 2. n. 27. *de priv.* affirmat Metropolitanum, & Archiepiscopum idem esse; sed Metropolitanum trahere nomen à *metros* quod est mensura, & *polis*, quod est civitas, & sic trahere nomen ab Ecclesiis, & earum numero. Archiepiscopum verò à personis, ab *archos*, quod est Princeps Episcoporum, ut *in d. c. Cleros, & 80. dist. per totam.*

3 Secundò nota argumentum, quod ab Ordinario inferiori viderur posse appellari ad Metropolitanum omisso medio, sicut iste Presbiter appellavit ad Archiepiscopum Rhemensem, posthabito Episcopo, & appellatio fuit valida, cùm illius vigore ab eodem Archiepiscopo obtinuerit restitui ad Ecclesiam qua fuerat spoliatus. Sed hoc intelligit Host. *in ver. Metropolitanum*, & alii post eum, quia Rhemensis Episcopus habet ex consuetudine, ut ad eum omisso medio appellationes interponantur, alioquin gradatim appellandum fuisset, *c. Metropolitanum, 2. q.* Et sic collige validam esse consuetudinem appellandi ad Archiepiscopum omisso medio, ut sentit gl. 2. *hic*, & probatur *in c. Romana, §. 1. de appellat. l. 6.*

Cæterùm adverte, quia etsi Rhemensis Ecclesia talibus utatur consuetudinibus, prout se scire attestatur hic Hostiens. *in v. Metropolitanum, vers. Scimus*, tamen quod spectat ad istum textum hic intellectus divinat. Unde secundum Abbatem *numer.* 4. dici potest hic non fuisse propositam exceptionem quod gradatim esset appellandum. Et ita habes hic casum, quod valet appellatio omisso medio, parte non excipiente. Quod latiùs prosequitur idem Abbas *in cap. Dilecti, il 3. supra de appellat.* post glossam *unicam*, ibi, *vers. Dicas quod gradatim*, Calder. *cons. 1. in tit. de appellation.* quamvis contrarium sentiat Archid. *in c. Si delegatus, de off. deleg. lib. 6.* tamen prima opinio communiter tenetur, ut attestatur Præpositus, *in d. c. Dilecti n. 9.* ubi etiam allegat Rotam *decis.* 287. quæ incipit, *Item si tres.* 4

Ultimò nota textum valdè notabilem, quod habens duas Ecclesias, non potest utraque vel earum altera præcisè privari; sed habet optionem dimittendi unam & retinendi alteram quam maluerit. Sed quia obstat Decretalis *de multa infra eodem*; & Doctores se involvunt circa solutionem contrarii, ideò tu dic plenius ut in quæstione sequenti.

Quæro an & quandò obtineris absque dispensatione duo Beneficia incompatibilia, teneatur unum eligere & alterum dimittere. 5

Pro solutione distinguenda sunt quinque tempora. Primum tempus fuit ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. de quo *in c. quia nonnulli supra de Clericis non resident.* & tunc non privabatur primo nec secundo; sed optionem habebat alterutrum retinendi; & secundum hoc tempus procedit hæc Decretalis *& c. Præterea infra eodem.* Quamquàm enim ordine compilationis sint posita post *d. c. Quia nonnulli*; & omnium Autor fuerit idem Alexander III. ut patet ex illorum suprascriptione, tamen in editione præcesserunt *d. c. Quia nonnulli*, ut ibi adnotavit Alex. de Nævo *in ult. notab.* & communiter Doctores, ut hic testatur Abbas *num.* 3. Et hinc collige ut non sit attendendus ordo scripturæ, videlicet ut illa Decretalis censeatur primò edita, 6 7

quæ

quæ in præcedenti titulo reperitur collocata, ut per Alex. de Nævo *loco citato.* Secundum tempus fuit Concilii Lateranensis in præcitato cap. *quia nonnulli*, secundum quod prima Dignitas vel primum Beneficium curatum non vacabat ipso jure per receptionem alterius similis; sed recipiens secundum erat illo privandus, ut per Card. *cons. 3. num. 4.* Abb. *in d. c. quia nonnulli num. 4. &* Alex. de Nævo *in ult. notab.* vel erat ipso jure privatus secundo, ut ibi dixi *in 4. notab.* post Butr. Anchar. & Imol. qui ita intellexerunt verbum *amittat* ibi positum: scilicet ipso jure. Tertium fuit tempus Concilii Generalis sub Innocentio III. de quo in Decretali *de multa infra eodem*: quà statutum fuit, ut obtinens Beneficium curatum, si secundum tale assequatur: perdat primum ipso jure. Quartum fuit tempus Extravag. *Execrabilis* Joan. XXII. *de præb. in §. Qui verò deinceps*, ubi statuitur & recipiens secundum curatum vel secundam Dignitatem, nisi statim adeptâ pacificâ illius possessione, verbo & facto in manibus Ordinarii sub testimonio publico dimittat primum: privatus sit utròque & inhabilis ad Sacros Ordines & ad Beneficia Ecclesiastica obtinenda; & Beneficium quod fuit ultimò collatum, non possit conferri per aliùm quàm per Papam. Et ita hæc quatuor tempora distinguunt Cardinalis *dicto cons. 3. num.* 4. Abbas & Alex. de Nævo *in d. c. Quia nonnulli*, uterque *in ultimo notab.* Card. & Imol. *hic.* Cassador *decis. 1. in titulo de Constit.* Gammar. *in tractatu de Offic. Legat. lib. 5. rub. an Legatus possit plura Beneficia uni conferre, numero 67.* & Alphons. Hojeda *in tractatu de incompatibilitate Beneficiorum, parte 1. cap. 7. num. 7.* quibus temporibus inspectis, optio de qua in hoc textu non erat funditùs sublata: quandoquidem *cap. Quia nonnulli* & Constitutio *Execrabilis* locum non habent, nisi in obtinentibus plures Dignitates vel plura Beneficia curata; & similiter Decretalis *De multa* inducens vacationem primi per assecutionem secundi, non habet locum nisi utrumque Beneficium sit curatum, ut ibi dixi *in 1. notab.* post Anchar. *num.* 10. & Abb. *in 3. not.* Unde si obtinens Dignitatem recipiebat Beneficium curatum; aut vice versâ, obtinens curatum recipiebat Dignitatem vel aliud Beneficium non curatum personalem residentiam requirens: non erat privandus secundo *ex d. c. Quia nonnulli*; nec erat ipso jure privatus primo ex Decretali *De multa*; nec erat privatus utroque ex Constitutione *Execrabilis.* Sed optionem habebat dimittendi unum & retinendi alterum ex hoc cap. *& c. Præterea infra eodem*, ut hic per Abbatem *num.* 3. alioquin si hæc jura fuissent funditùs sublata per subsequentia: frustratorium fuisset illa inserere in hac compilatione contra ea quæ dicuntur suprà in prœmio: Quamobrem huic juri antiquo standum erat, nisi in quantum ab eo reperiretur recessum per jura posteriora, lege *Præcepimus in fine cod. de appellat.* glossa *in c. Constitutionem* in verbo *Prorogamus de Regular. lib. 6.* Expedit enim Jura Juribus concordare, *cap. Cùm expediat de elect. eod. lib.* Sed posteà supervenit quintum tempus Concilii Tridentini quod *in c. 4. sess. 7.* ampliavit pœnam, *c. De multa* ad obtinentes plura Beneficia ex quovis capite incompatibilia *& in c. 17. sess. 24.* voluit incompatibilia esse duo beneficia simplicia, quandò primum est sufficiens ad honestam Clerici sustentationem, vel quandò utrumque personalem residentiam requirit: quapropter hodiè non habet ampliùs locum optio, *de qua in hoc c.* quia aut beneficia sunt compatibilia: puta quia primum est insufficiens & optio non intrat, quia ex Concilio potest retineri utrumque; aut sunt incompatibilia vel ratione sufficientiæ, vel ratione residentiæ, vel aliàs quomodocumque; & similiter non intrat optio, sed per assecutionem pacificam secundi vacat primum ipso jure & per retentionem cum primo vacat utrumque ex *d. c.* 4. & ita *c. de multa* & Constitutio *Execrabilis* hodiè locum habent in omnibus beneficiis, qualitercumque incompatibilibus, prout hæc omnia plenius explicavi *in dicto capite de multa à numero tertio* & plenius *in capite Cùm jam dudùm: præsertim in tertia quæst. infra eodem.* 8

2. Quæro quid si Episcopus uno & eodem momento ac verbo conferat alicui duas Dignitates vel Ecclesias Parochiales; nec constare possit cujus possessionem priùs sit nactus: an altera ipsarum vel utraque dicatur vacare; an verò sit locus optioni, de qua *in hoc c. & in c. Præterea infra eodem.* 9

Hostiensis format hanc quæstionem *in c. Quia nonnulli n. 6. suprà de Cler. non resid.* Et primò dicit responderi posse: non deficit jus, sed probatio, ut lege *Duo sunt, ff. de testam. tutel.* deindè dicit se non tenere respondere, quia quæstio excogitata & ficta nec Legislatores inspiciunt: quod rarò fit, ut in Auth. *Ut sine prohib. matr. fil. tutel. ger. col.* 8. arg. leg. *Nam ad ea, ff. de Legibus & c. Erit autem lex 4. dist.* Tertiò concludit vacare utrumque; nam de rigore Juris non tenuit collatio, cùm nec duas uxores quis simul possit habere, *c. Gaudemus, §. Quia verò de divort.* Posteà tamen subdit quòd aliqui contrarium judicarent & huic Clerico optionem darent, ut infra sex menses unam dimitteret & alteram retineret, ut sic res magis valeat quàm pereat, *cap. Abbate, §. Contra quod infrà de verborum significatione*: tandem remittit ad notata, *in c. Dudùm, ille 2. de elect. & in c. Omnis de pœnit. & remiss.* Dixit Guillelmus *in speculo in tit. 2. §. Videndum* vers. *sed quære* hanc glossam fuisse factam ab Hostiense ad instantiam suam. Et hæc dicta recitat simpliciter, nihil addens vel detrahens Joannes Andreas *in d. c. Quia nonnulli de Cler. non resid. num. 9.* & Anchar. *eod. num.* Primum dictum Joan. de Ligano dicit esse verius, sed secundum æquius; Cardinalis verò *ibid. in 12. quæst. num.* 17. dat Clerico optionem, quia hic non est incompatibilitas in collatione; sed in consecutione: ergò antequam possessionem adipiscatur, poterit eligere quam maluerit. Hæc ratio est in se vera, sed non solvit quæstionem propositam de illo qui reperitur in possessione utriusque Beneficii; & non constat cujus possessionem priùs sit nactus. Verius videtur huic Clerico competere optionem alterum retinendi & ulterum dimittendi, quia hic casus non potest dici provisus per *c. Quia nonnulli*, nec per Decretalem *de multa*, nec per Extravagantem *Execrabilis*; cùm hæc jura loquantur in eo casu in quo Clericus primò obtinuit unam Dignitatem vel unam Parochialem; & posteà pacificè assecutus est secundam; hic autem quandò eodem instanti assecutus est utramque: ergò hujusmodi casus tanquam omissus remansit in dispositione Juris antiqui & communis quod dat optionem, ut in hoc *cap. & in d. cap. Præterea infra eodem*; & hoc tenet Bart. *in d. c. Quia nonnulli num.* 5. Imol. *num.* 12. vers. *Tangit etiam* & Alex. de Nævo *in ultima quæstione num.* 22. Hoc autem puto verum esse post Concilium Tridentinum, quia dum *in cap. 4. sess. 7.* extendit pœnam Decretalis *de multa, infra eodem* ad omnia Beneficia incompatibilia: hoc intelligi debet retentis iisdem terminis, id est cùm quis primò obtinuit unum Beneficium: deindè adeptus est possessionem secundi & utrumque simul retinere pertexit: quod non contingit, quandò eodem instanti assecutus est primum & secundum; & vult alterum dimittere & alterum retinere; & sic habes casum in quo optio non est sublata.

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III. Præposito & Capitulo insul.

CAPUT XI.

SIgnificatum est nobis, quòd cuidam Sacerdoti præbendam unam in Ecclesia vestra communi voluntate dedistis, ita quòd Missam de sancta Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare: & Ecclesiam vestram, nonnisi communi tam Præpositi, quàm Capituli consensu possit dimittere, vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare. Quamsiquidem institutionem eatenus confirmamus, ut prædictus Sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assiduè debeat obsequium suum impendere Ecclesiæ memoratæ, & quantò frequentiùs potest (salva honestate sua, & debita devotione) Missarum solemnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, sive causâ voluptatis, sive se ad aliam Ecclesiam transferendo.

SUMMARIUM.

1 PRælatus & Capitulum possunt præbendæ vacanti honestum onus imponere ad quod Præbendarius teneatur.
2 Contrarium.
3 Beneficio novum onus Celebrationis Missarum ab Episcopo imponi non potest.
Etiam ex conjecturis verisimilibus, num. 5.
4 Beneficia simplicia obtinentes, non tenentur deservire per se nec per Substitutum.
6 Vicarius Apostolicus cui facultas in litteris Apostolicis tributa non fuit, non potest Beneficium onerare novo onere Celebrationis Missarum.
7 Sacerdos potest locare operas suas Spirituales absque vitio simoniæ, num. 39.
8 Sacerdos non potest obligari pacto vel statuto ad celebrandum quotidiè aut semper de uno Sancto.
9 Beneficii institutio quâ quis astringitur ad celebrandum quotidiè per seipsum, est illicita.
10 Secùs si institutione cautum sit ut celebret per seipsum.
11 Dictiones assiduè, semper, indesinenter & consimiles non sunt amarè intelligendæ; sed civiliter & cum aliquo temperamento.
12 Prælatus inferior cum Capitulo, an possit statuere ut præbendatus non possit præbendæ suæ renunciare, nisi de ipsorum consensu.
13 Papa in confirmatione potest immutare, alterare & interpretari voluntatem statuentium, testantium & paciscentium & num. 25.
14 Missarum onera, an & quandò per Sedem Apostolicam reduci possint aut debeant & num. seq. usque ad n. 37.
Quid si sint imposita ex piis defunctorum relictis, num. 16.
Et quid si ex largitionibus inter vivos, num. 17. & seq. usque ad num. 29.
15 Missarum onera ante Concilium Tridentinum imposita aut in Beneficiis fundatione Episcopi & Generales Ordinum reducere non possunt in vim, cap. 4. sess. 25.
Etiam si legatum sit adeò tenue, ut non sit qui velit onus illi injunctum subire, Ibidem, vers. Quin imò.
18 Laici qui non sunt de temporali jurisdictione Ecclesiæ, non tenentur potestati Ecclesiæ obedire in non concernentibus animam.
19 Papa in actiones laicorum potestatem non habet, nisi prout diriguntur ad beatè vivendum.
20 Pecunia pro Missis celebrandis collata, an sit restituenda si illarum numerus reducatur.
21 Princeps non tam amplam habet potestatem in dispositionibus inter vivos atque in ultima voluntate.
22 Papa potest immutare pias dispositiones, tam mortuorum quàm viventium & num. seq.
Intellectus Clementinæ Quia contingit de Relig. domib. ibidem.
23 Res quæ donantur Ecclesiæ cum onere Celebrationis Missarum, desinunt esse laicales.
24 Ecclesia Romana est Caput universalis Ecclesiæ; & ideò ejus est ad singula membra alimenta transfundere.
26 Pacta si respiciant tantùm Religionem, immutari possunt per Papam: etiamsi sint licita, secùs si respiciant commodum temporale.
27 Pactum inferioris non potest præjudicari Superiori.
28 Papæ autoritas in pactis respicientibus Religionem & juramentis, semper intelligitur excepta.
29 Missarum onera futura, an per Papam reduci possint & num. seq.
30 Ecclesia recipiens rem oblatam cum onere Celebrationis Missarum, facto ipso naturaliter obligatur ad oneris implementum.
31 Pactum quantumcumque simplex, potest appellari fides.
32 Pactum nudum quamvis non pariat actionem, parit tamen exceptionem; & recedens à pacto peccat mortaliter.
33 Inter pactum nudum & vestitum, nec Deus, nec bona conscientiæ distinguit.
34 Missarum onera si Ecclesia non adimpleat: res oblatas non facit suas & ad restitutionem tenetur.
35 Datum ob causam repeti potest, causâ non secutâ.
36 Legibus Humanis non subjunt, quæ ratione naturali nituntur.
37 Leonis X. Indultum Fratribus Minoribus concessum super futuris eleemosinis Missarum, dicitur subreptitiè obtentum.
38 Sacerdos qui tenetur ad solam Missæ Celebrationem; non autem ad illius applicationem, an possit pro applicatione eleemosinam accipere.
39 Simoniacum, an & quandò sit pro Celebratione Missæ pecuniam accipere.
Joannis Wicleffi error, asserentis omnes esse simoniacos qui se obligant ad orandum pro jubvenientibus: damnatur in Concilio Constantiensi.
41 Sacerdos potest accipere eleemosinam pro Missa: etiamsi aliundè habeat justentationem.
42 Intellectus, cap. Clerici 1. quæst. 2.
43 Sustentationis duplex titulus haberi non potest, nisi pro rebus diversis.
44 Eleemosinam dantes pro Missa, communiter intendunt ut Sacrificium sibi applicetur.

1 S*Ignificatum.* Possunt Prælatus & Capitulum præbendæ vacanti honestum onus imponere, ad quod Præbendarius teneatur. Sic summant Abbas Antiquus, Joannes Andreas, Butrius, Cardinalis & reliqui omnes. Dividitur in duas partes. In prima, ponitur Ordinatio tria continens. In secunda, confirmatio cum limitatione, *ibi: Quam siquidem.*

2 Nota primò ibi, *communi voluntate dedistis*, junctâ suprascriptione: Prælatum etiam inferiorem cum Capituli consensu, posse præbendæ vacanti ad suam collationem pertinenti, per viam statuti vel pacti aliquod Spirituale onus perpetuum imponere: dummodò illud sit honestum, prout hic notant Butr. & Card. ambo *in 5. notab.* & Imol. *num.* 4. & colligitur hic intellectus ex glos. ad cujus mentem Doctores communiter summant textum, ut suprà proximè dictum est. Verè tamen præsens littera hoc non probat, quin potiùs innuat oppositum. Nam Papa hic non decidit Ordinationem Præpositi & Capituli esse validam; sed illam confirmat cum modificatione, ut patet ibi: *Institutionem eatenùs confirmamus.* Ergò pactum & onus injunctum non substituisset, nisi accessisset robur confirmationis Apostolicæ, propterea enim fuit petita, arg. *c. Cum pridem, supra de pactis, c. 1. & 2. de confir. util. vel inutil.* & observant hic Joan. Andr. *num. 1. in fine*, Butr. *n.* 6. Card. & Abb. ambo *in 1. notab.* Vel certè secundum Hostien. *in princip.* onus fuit annexum huic præbendæ in limine erectionis, arg. *l. In traditionibus, ff. de pact. cap. Cùm venerabili, infra de censib. & cap. Verùm de condit. oppos.* Sed præbendæ jam erectæ autoritate ordinaria novum onus annecti non potest, quia obstat *cap. Cùm dilectus supra de consuetud.* Concilium Lateranense *in cap. Prohibemus, infra de censib.* & Concilium Tridentinum *cap. 5. sess. 25. de reform.* Undè Sac. Congregatio ejusdem Concilii interpres sæpiùs declaravit Episcopum non posse novum beneficiis onus imponere; sed tantùm curare debere ut quæ illis ex fundatione vel consuetudine incumbunt, exactè adimpleantur, & in specie; alias censuit novum onus Missæ in hebdomada non potuisse Episcopum imponere beneficio habenti onus anniversarii tantùm. Non igitur potuit iste Præpositus cum Capitulo annectere præbendæ vacanti novum onus celebrationis Missarum, vel personalis

4 residentiæ, ut habet communis lectura; & ideò fuit necessaria confirmatio Apostolica. Hinc cùm beatæ mem. Cardinalis Bonaventurus vellet cogere obtinentes simplicia beneficia in Parochialibus, ut per se, vel substitutos deservirent, cùm *cap. 3. sess. 21.* præsupponat omnia beneficia destinata esse ad cultum divinum, & Ecclesiastica munia obeunda juxta *cap. fin. de rejur. l. 6.* S. Congregatio ab eo consulta respondit non esse cogendos ad aliud, quam ad dicendas horas Canonicas, nec teneri, si beneficia simplicia sint, deservire per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cùm non teneatur residere causa studii, non tenetur etiam ad substitutum. Abb. *in c. Licet de præben.* Rursus cùm Episcopus Astulanus imposuisset onus paucæ eleemosinæ cuidam Prioratui, quod est beneficium simplex, pro Missis bis in hebdomada celebrandis in Cathedrali Ecclesia; Idque quia licet dictus Prioratus actu Ecclesiam non haberet, cùm tamen haberet redditus, & adessent vestigia veteris Ecclesiæ, non erat verisimile illam sine onere Missarum celebrandarum erectam fuisse, S. Congregatio consulta an id potuisset Episcopus, respondit nullum onus novum imponendum ex conjecturis

6 verisimilibus Sed nec visitatorem Apostolicum, cui facultas attributa non fuerit in litteris Apostolicis, censuit potuisse onerare beneficium simplex novo onere celebrationis Missarum.

7 Secundò nota ibi, *Ita quod Missam de S. Maria*, Sacerdotem posse locare operas suas spirituales absque vitio Simoniæ, arg. *c. Cum sit, de Simon.* secundum Vincent. Sed hoc latiùs explicabitur infrà in gloss. 1. *n.* 38.

8 Tertiò nota ibi, *debeat quotidie celebrare.* Statutum, vel pactum quo Sacerdos obligatur ad celebrandum unam Missam quotidie, & de uno sancto, non adeo strictè esse intelligendum, ut singulis diebus absque ulla intermissione, vel semper de illo sancto celebrare teneatur; sed hanc interpretationem admittere, ut iliam celebret quanto frequentiùs poterit salva honestate & devotione, prout ejusmodi ordinationem, & pactum hic temperat & moderatur Pontifex in vers. *Quam siquidem institutionem*, & notant Abb. & Dec. ambo *in 3. notab.* & pleniùs idem Abb. *in cons. 99. videtur in 1. dub. lib. 2.* & dixit *salva honestate*, fortè propter pollutionem nocturnam, ut *in c. 1. in fin.* ibi, *propter talem pollutionem à sacro misterio ea die abstinere oportet. 6. distinct.* Vel fortè, quia non decet eum celebrare cum vilibus indumentis, vel in Calice æreo, secundum Innocent. *in ver. Honestate*, & idem de similibus impedimentis, quæ poterunt contingere, ut per Hostien. *n. 9.* & Abb. *n.* 4

9 Declara notabiliter conclusionem proximè firmatam, ut procedat in eo tantùm casu, in quo specialiter cautum est ut Presbiter celebret unam Missam quotidie per seipsum, prout hic autem fuerat, ut patet ex littera ibi, *vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare*, & notat gloss. *antepenult.* Hostien. *n. 5. in ver. Vel cuiquam*, Card. *in 4. opposit.* & Dec. *in 4. notab.* Hujusmodi enim institutio est illicita, secundum Abb. *in 3. notab.* quia multoties præberet materiam peccandi, cùm facilè non contingat Sacerdotem quotidiè devotum existere ad celebrationem; nam satis est felix qui potest dignè unam Missam quotidie celebrare. Undè Augustinus talem celebrantem nec laudat nec vituperat, *in c. Sufficit, de consecrat. dist. 1.* ac proindè talis institutio eam recipit interpretationem ut non obliget ad celebrandum, nisi quanto frequentius poterit salva honestate & devotione, ut dictum est. Secùs verò si simpliciter statutum aut conventum

10 sit, ut Sacerdos celebret quotidiè unam Missam, nec sit adjectum ut celebret per seipsum, quia tunc oneri celebrationis Missarum potest per alium satisfacere, ut tenet Lapus *in suis allegationibus, videlicet alleg. 34. alias 36.* Utrum absque dispensatione *alleg. 116. Philippus n. 3. vers. In contrarium arguitur*, & vers. *Et licet prædicta, & alleg. 117. factum super quo n. 2.* quem sæpiùs & Rota, & S. Congregatio Concilii secuta est, ut scripsi latissimè *in c. 1. supra de ætat. & qualitat. à num. 60. usque ad n. 89.* & præsertim *n. 62.* & consequenter cùm onus non sit personale, nihil impedit quo minùs Missa celebrari debeat quotidiè absque ulla intermissione. Cessat enim ratio honestatis, & devotionis celebrantis hic considerata, cùm onus adimpleri possit per substitutum, argum. *c. Etsi Christus de jurejur. cum simil.* & ita virtualiter hunc textum declarat, Abb. *in d. cons. 99. in 1. dub. n. 4. v.* Et *ex his patet responsio lib. 2.*

Quartò nota, ibi, *Assiduè debeat obsequium suum impendere*, hoc verbum *Assiduè*, non esse amarè intelligendum, & 11
absque ullo temporis intervalo, sed civiliter, & cum aliquo temperamento & moderamine, ut hic patet in vers. *Quam siquidem institutionem*, concordat, *cap. 1. supra de offic. Archipresb.* ibi, *& assiduè in Ecclesia stare*, id est horis congruis, ut ibi per Hostien. *n. 3. in ver. Assiduè, & c. Sacrosancta, 22. dist.* ibi, *assidua effundatur oratio.* Idem dicitur de verbo *continuè*, ut *in c. fin. de frigid. & malefic. & de verbo indefiniter*, ut *in cap. Si quis vult*, & ibi gloss. *ult. 36. dist.* & ita etiam intelligitur illud, *semper orandum est*, ut *c. Si laicus, 31. dist.* nec non illud, *numquam excidat psalterium de manibus tuis. Numquam, de consecr. dist. 5.* id est horis constitutis, ut ibi in gloss. 1. facit textus *in l. quod dicimus ff. de solut.* Quod nota pro dictis testium deponentium Ecclesiam semper percepisse decimas ex tali loco, nam intelligendum est, *semper*, id est, tempore competenti, quia de bladis in hieme decimæ non percipiuntur, sed in æstate, secundum Abb. Antiq. *hic, n. 1. in ver. Assidue.*

Quintò, nota argumentum quod Præpositus, & Capitu- 12
lum possunt statuere ut liceat præbendato de communi consensu præbendæ suæ renunciare. Nam illa verba, *non nisi communi tam Præpositi, quàm Capituli consensu possit dimittere*, à contrario sensu videntur innuere, ut de communi consensu hoc possit. Sed quia obstat *c. Admonet, de renunciat.* ut distingue ex mente Doctorum. Aut statuitur ab illis ut præbendatus possit renunciare cum solo consensu Præpositi, & Capituli; & non valet statutum quia est contra jus commune, & in præjudicium Episcopi, in cujus manibus debet fieri dimissio, *in d. c. Admonet.* Nec obstat iste textus, quia statutum non valuit, nisi vigore confirmationis Apostolicæ, & ideò confirmatio fuit petita. Simile *in c. Cùm accessissent, supra de const.* secundum Host. *hic n. 5. vers. Vel potest responderi*, Joan. Andr. *n. 1. in fine*, Butr. *n. 6.* & Card. *n. 3 in 2. oppos.* In veteti codice Barcinon. legitur, *autoritate Episcopi communi consensu*, ut refert. Ant. Aug. *in notis ad primam collectionem Decret. lib. 3. tit. 5. c. 13.* Aut statuitur ut præter consensum Episcopi in renunciatione requiratur etiam consensus Præpositi, & Capituli; valet statutum etiam sine confirmatione Apostolica, quia non est contra, sed præter jus commune, nec derogat juri Episcopi, ut per Butr. *ubi supra.*

Ultimò nota ibi, *eatenus confirmamus.* Papam in confir- 13
matione posse immutare, alterare, & interpretari voluntatem statuentium, testantium, & paciscentium, prout hic notant Innocent. *post princip. in ver. assidue.* Hostiens. *numer. 7.* Abbas Antiq. *numer. 1. in ver. Eatenus*, Joan. Andr. *nu. 3.* Butr. *num. 8.* Cardin. *in 5. opposit.* Anchar. *in 6. notab.* Abb. *numer. 5. ver.* Et *ex prædictis.* Sed qualiter hoc sit intelligendum, plenè explicabitur in quæstione sequenti *à num. 25.*

Quæro, An, & quando onera Missarum celebrandarum, 14
quæ in aliquibus Ecclesiis ex variis defunctorum relictis, vel ex largitionibus fidelium imposita sunt, Sedes Apostolica moderari, & adpauciorum numerum reducere possit aut debeat.

Hæc quæstio proponitur de Sede Apostolica; qui de jure 15
communi Episcopi hanc potestatem non habet, ut scripsi plenè *in c. Ex parte à n. 20. sup. de const.* & quod spectat ad Concilium Tridentinum, Sac. Congregatio Cardinalium ejus-

DE PRÆBENDIS

ET DIGNITATIBUS.

Alexander III. Concilio Lateranenn.

CAPUT IV.

EPiscopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitæ percipiat, in Diaconum; vel Presbiterum ordinaverit: tamdiù ei necessaria subministret, donec in aliqua Ecclesia ei convenientia stipendia militiæ Clericalis assignet. Nisi talis ordinatus de sua vel paterna hæreditate subsidium vitæ possit habere.

SUMMARIUM.

1 *EPiscopus qui ordinavit aliquem ad Sacros Ordines sine titulo, non habentem de suo undè vivat: ei de proprio providere tenetur, donec aliquem titulum fuerit consecutus.*
2 *Licèt talis jam esset in Sacro Ordine constitutus.*
3 *Intellectus hujus Capituli.*
4 *Dispensare non potest Episcopus cum ordinato sine titulo ad aliquem ex sacris Ordinibus, ut sine novo titulo ad altiores Ordines ascendat & refellitur contraria opinio Henriquez.*
5 *Ordinatus ad sacros Ordines sine titulo à pluribus Episcopis potest quem libet in solidum convenire super alimentis.*
6 *Is tamen qui non ordinavit, non tenetur ex facto Ordinatoris.*
7 *Ordinato ad sacros sine titulo beneficii vel patrimonii Ordinator tenetur vitæ necessaria ministrare.*
8 *Alimenta quid comprehendant.*
9 *Et qua ratione taxari debeant.*
10 *Beneficium sufficiens quod dicatur.*
11 *Quid in ordinato ad sacros Ordines sine titulo.*
12 *Et quid in Rectore Parochialis Ecclesiæ.*
13 *Et quid in eo, qui ratione nobilitatis vel scientiæ pluribus indiget beneficiis.*
Nobilis & doctus pinguioria beneficia consequi debet quàm ignobilis & idiota ibidem.
14 *Papa, cùm scribit pro aliquo beneficiando in pluribus Ecclesiis, considerata qualitate personæ quæ sint considerando in beneficiis assignatione.*
15 *Subsidium vitæ & necessaria vitæ idem important.*
Legatum simpliciter factum puellæ pro subsidio vitæ, intelligitur factum pro alimentis ibid.
16 *Ordinatus ad sacros Ordines sine certo titulo, si ex patrimonio sustentari valeat, non potest petere alimenta ab Ordinatore & n. seq.*
Et quid post Concilium Tridentinum n. 29.
17 *Clerici non beneficiati habentes de patrimonio undè vivant licitè possunt ad Sacros Ordines promoveri.*
Et quid Ex Concilio Tridentino n. 24.
18 *Ordinatus ad sacros Ordines, an possit petere alimenta ab Ordinatore, licet habeat patrimonium sufficiens, si ad illius titulum expressè ordinatus non fuerit.*
Et quid post Concilium Tridentinum.
19 *Patrimonium non efficitur titulus Ecclesiasticus, nisi hoc expressè sit actum & n. 33.*
20 *Ordinatus si habeat patrem divitem à quo possit exigere alimenta, non potest illa petere ab Ordinatore & n. 23.*
Secùs post Concilium Trid. n. 26.
21 *Pauper non dicitur qui patrem habet divitem.*
22 *Æstimum patris filii reputatur & num. 26.*
24 *Patrimonium hodiè non est titulus ad sacros Ordines, nisi dispensativè, & n. 49. & n. 50.*
25 *Concilium Tridentinum c. 2. sess. 21. expenditur & num. seqq.*
26 *Patrimonium patris non est patrimonium filii nisi interpretativè, & per juris fictionem.*
27 *Obtinere dicitur qui habet jus in re & legitimè possidet.*
28 *Veritas & fictio opponuntur.*
30 *Patrimonium, ad cujus titulum Clericus est ordinatus gaudet privilegio bonorum Ecclesiæ, & n. 33.*
Etiam in casibus in jure non expressis, n. 40.
Et subrogatur in locum beneficii n. 32. & 39.
31 *Bona sunt accessoria ad personam.*
33 *Patrimonium Clerici ad hoc ut indistinctè gaudeat privilegiis bonorum Ecclesiæ exigitur ut Clericus ad illius titulum fuerit expresè ordinatus.*
34 *Congregatio super bono regimine consuluit Congregationem Concilii de pluribus dubiis spectantibus ad interpretationem c. 2. sess. 21.*
35 *Bona patrimonialia Clericorum non gaudent privilegiis bonorum Ecclesiæ, nisi in casibus à jure expressis.*
Et quid sint hujusmodi casus, n. 41.
36 *Bona patrimonialia Clericorum præscribuntur sicut bona laicorum.*
37 *Restitutio in integrum non competit Clerico in bonis patrimonialibus, sicut competit in bonis Ecclesiæ.*
38 *Compromittere potest Clericus in laicum de bonis patrimonialibus, non autem de bonis Ecclesiasticis.*
40 *Bona patrimonialia, ad quorum titulum Clerici ordinantur, censentur quasi dotalia & alienari non possunt sine licentia Episcopi.*
42 *Bona patrimonialia Clericorum, an & pro qua parte sint obnoxia solutioni onerum Cameralium.*
43 *Patrimonium quod remanet clerico beneficium resignanti, gaudet privilegio bonorum Ecclesiæ, pro ea tantùm parte quæ ad congruam illius sustentationem sufficiat.*
44 *Patrimonium resignantis beneficium succedit loco tituli, tametsi Episcopus hoc non declaraverit.*
45 *Subrogatio quæ fit juris interpretatione, censetur fieri cum omnibus qualitatibus.*
46 *Beneficium, quod consequitur jam ordinatus ad titulum patrimonii, non succedit loco tituli.*
47 *Nec prohibetur resignari à Concilio Tridentino.*
48 *Patrimonium ad cujus titulum Clericus est promotus non potest sine licentia Episcopi alienari, licet postea clericus adeptus sit beneficium sufficiens.*
50 *Patrimonii titulus est subsidiarius in clerico ad Ordines sacros promovendo, non autem in jam promoto.*
51 *Titulus patrimonii de Episcopi licentia potest commutari in titulum beneficii & è converso.*
52 *Privilegium exemptionis ab oneribus Cameralibus concessum patrimonio, donec Clericus assequatur beneficium, extinguitur adepto beneficio nec revivescit per beneficii dimissionem & n. seq. usque ad num. 65.*
Contrarium n. 63. usque in fin. præsertim si dimissio sit coacta, n. 66.
53 *Dictio, donec, collata in incertum importat conditionem. Vel terminum temporis, num. 56.*
54 *Conditio satis est, ut momentum temporis impleatur licet implementum non duret.*
Nisi nonduret facto illius, qui conditionem implevit, n. 61.

Aut nisi aliter constet de mente disponentis, num. 64.
55 *Legatum factum alicui cum filios habuerit, debetur nato filio, licet is postea decedat*
57 *Jus semel extinctum non revivescit.*
58 *Fide jubens judicatum solvi, donec lata fuerit sententia definitiva, liberatur lata sententia absolutoria, licet illa postea revocetur.*
59 *Dispositio in primo actu verificatur, si actus effectum sortitus fuerit.*
60 *Quod procedit in dispositione legis, secùs in dispositione hominis.*
61 *Beneficium sponte dimittenti non datur regressus ad jus semel extinctum.*
62 *Beneficii assecutio tractum successivum non habet, sed unico momento perficitur.*
63 *Jus semel extinctum ex certa ratione vel causa revivescit ratione illa vel causa cessante.*
65 *Conditionem non sufficit semel extitisse, ubi sequitur effectus juris.*
67 *Beneficium consecutus à Principe, si facto Principis illud amittat, debet ad suum gratiam ipso jure redintegrari.*

1 EPiscopus. Qui ordinavit aliquem ad Sacros Ordines sine titulo, non habentem de suo undè vivat, ei de proprio providere tenetur, donec aliquem titulum fuerit consecutus. Hoc dicit. Primò ponit dictum. Secundò exceptionem, ibi, *Nisi.*

2 Nota primò ibi, *Diaconum, vel Presbiterum*, non licere Episcopo ad ullum ex Sacris Ordinibus quemquam promovere sine titulo, licet talis jam fuerit in Sacro Ordine constitutus: nam hic arctatur Ordinator ad præstanda alimenta ordinato in Diaconum, vel Presbiterum & sic ei, qui priùs erat saltem Subdiaconus, hic per Decium *in 1. notab.* Non
3 enim placet expositio Hostiens. quod hoc cap. loquatur secundum antiqua tempora, quando Subdiaconatus pro Sacro Ordine non habebatur, etenim cùm cœperit haberi pro sacro à temporibus Gregorii I. ut *in cap. Ante triennium*, ubi plenè notatur 32. *dist.* & Urbani II. ut refertur *in cap. A multis supra de ætat. & qualit.* & Autor hujus capituli fuerit Alexander III. in Concilio Lateranen. qui sedit multò post memoratos Pontifices, utique ex hoc capite non fuisset prætermissus Subdiaconatus, qui multò ante jam ubique in Ecclesia reputabatur sacer, ut *in d. cap. A multis & c. Miratur de serv. non ordinand.* Sed arbitror propterea hic non fuisse factam mentionem Subdiaconatûs, quia de illo non erat dubium, nam cùm Episcopus per collationem Subdiaconatûs primò ordinatum constituerit in statu à quo non poterat retrocedere & tamen titulum non assignaverit, absque dubio obstrictus erat illi in necessariis providere, ut *in cap. 2. supra eod.* & infra *in cap. Cùm secundum*, Sed de ordinato ad Diaconatum, vel Presbiteratum major erat difficultas; quia cùm esset jam constitutus in Sacro Ordine, non videbatur ei prohibendus ascensus ad superiores Ordines, licet titulum non haberet & hunc casum uti magis dubitabilem voluit hic decidere Concilium Lateranen. statuendo, ut Episcopus teneretur alimenta præstare ordinato etiam ad Diaconatum, vel Presbiteratum, non obstante quòd jam esset in Sacro Ordine constitutus. Sed esto hoc cap. loqueretur secundum tempora primitivæ Ecclesiæ, adhuc tamen cùm adstringat Episcopum ad præstanda alimenta ordinato in Diaconum, vel Presbiterum & sic loquatur alternativè, profectò locum habet etiam in Episcopo, qui ordinavit aliquem in Presbiterum, non obstante quòd talis jam esset constitutus in ordine sacro, id est Diaconatûs, *ad c. Inter cæteras, supra de refer. & reg. in alternativis, de regul. jur. lib. 6.* Undè incautè Henriq. *in summ. lib. 10. de excom. 37. dub. 2. §. Contrarium*, dixit Episcopum posse occultè dispensare cum sic promoto, ut sine novo titulo ad altio-
4 res Ordines ascendat, contra quem est text clarus hic ut supra ponderatus: nam si posset dispensare, utique ordinando, non incideret in pœnam hic statutam quia, quod legitimè factum est, pœnam non meretur, *l. Gracchus, Cod. Ad leg. Jul. de Alterris*; & ita in dispensatione arguit glos. *in cap. Nihil, in ver. Ætatis, supra de elect.* Tene igitur jura prohibere promotionem ad quemlibet ordinem sacrum sine certo titulo & non ad Subdiaconatum tantùm. Sed & Concil. Trid. *in c. 2. sess. 21.* distributivè & in plurali loquitur, videlicet, ne quis Clericus sæcularis ad sacros Ordines pro-
5 moveatur &c. Ex his notabiliter infero, ut si quis sine titulo ad Sacros Ordines promoveatur à pluribus Episcopis, puta ad Subdiaconatum ab Episcopo domicilii, ad Diaconatum ab Episcopo originis & ad Presbiteratum ab Episcopo beneficii juxta textum, *in cap. Cùm nullus, de tempor. ordinat. lib. 6.* Quilibet horum Episcoporum teneretur in solidum ei in necessariis providere & esset in optione ordinati hunc vel illum convenire, aut illius successorem, vel hæredes; ad quod vide quod scripsi *in cap. Cùm secundum Apostolum, in quinta ampliat vers. Sed remanet dubium, n. 39. infra eod.*
6 Cæterum si Sacros Ordines quis suscepisset ab uno tantùm Episcopo, puta Beneficii, Episcopus domicilii, vel ordinis non esset cogendi quia hæc Decretalis & *d. c. Cùm secundum*, hac obligatione non devinciunt nisi ordinatores, vel successores eorum.

7 Secundò nota ibi, *necessaria*. Clericos ad Ordines promotos sine certo titulo, Ordinatorem teneri præstare alimenta: id est cibaria, vestitum & habitationem, ut lege *legatis, ff. de alim. & cib. legat.* Item medicinas, salarium Medici,
8 stratum sive lectum & omnia ad victum necessaria, lege *Sicut impendia, ff. de usufructu*, lege *Verbo victus, ff. de verborum significatione*; & notat Bartolus in lege *Si cùm artem, §. Sin autem num. 9. ff. solut. Matrim.* Jason post alios in lege *Cùm hi, §. Qui transigit, num. 3. ff. de transact.* & hæc taxari 9
debent secundum facultates Episcopi & conditionem Ordinati, lege *Cùm alimenta, ff. de alim. & cib. legat.* lege *Plenum, §. 1. ff. de usu & habit.* & notatur *in c. De multa, infra eodem* cum aliis hic allegatis in glossa 2. atque ita hoc verbum *necessaria* in hac specie exponit Goffred. *in d. c. Cùm secundum Apostolum*; & post eum Host. *numero* 15. Joannes Andreas *num.* 5. in verbo *necessario*, Butrius *num.* 11. Cardin. *num. 9. in* 18. *notab.* & Abbas *num. 9.* Petrus de Anchar. *in c. non liceat in 2. notab. suprà eodem*, glossa 10
2. *hic* Butrius *num.* 7. & alii communiter; & de medicinis vide hic plenius per Ancharum *num.* 5. Observandum est tamen tribus modis quæri posse de Beneficio assignando, secundum Hostiensem *in præd. Decretal. cum secundum num.* 17. quem sequitur ibi Card. *in 4. quæst.* & Joannes Andreas *in c. 1. num.* 3. in verbo *substan. infra eodem lib. 6.* Primò 11
quoad Ordinatum ad Sacros Ordines, qui conqueritur de Ordinatore vel præsentatore; & tunc locum habet quod 12
dictum est suprà de victu & vestitu; & hoc secundum Joannem Andream dici potest Beneficium necessarium. Secundò quoad Curatum Parochialis Ecclesiæ; & tunc requiritur ut Beneficium sit sufficiens, id est quod sibi & ad minus uni Clerico vel pluribus secundum quantitatem & qualitatem Parochiæ sufficiat in victu & vestitu, *cap. ut quisque Presbiter suprà de vita & honestate Clericorum*; & quoad hospitalitatem servandam & Jura Episcopalia persolvenda, ut *in d. c. 1. de Præbend. lib. 6. in c. de Monach. suprà eod. & in c. de supplenda negligentia Prælatorum.* Item quòd providere possit personis conjunctis indigentibus, ut matri, amitæ vel sorori si habeat, *c. 1. suprà de cohabitatione Clericorum & mulierum* cum concordantibus, de quibus ibi in glossa in verbo *Canones* & de tali sufficienter loquitur textus *in c. Extirpandæ infra eodem* & Concil. Trid. *c. 13. sess.* 24. Tertiò quoad dignum
& egentem pluribus Beneficiis ratione nobilitatis vel scientiæ; 13
qui pinguiora Beneficia consequi debet, quàm ignobilis & idiota, ut *c. De multa in fine infra eodem cum concordantibus* de quibus per Hostiensem *in d. c. Cùm secundum num.* 12. in verbo *Qualitate.* Qui tamen *num.* 17. dicit hoc præcipuè 14
locum habere, cùm Papa scribit pro aliquo Beneficiando in pluribus Ecclesiis, considerata qualitate personæ, ut in præallegato *c. de multa* & formam quam tunc dare consuevit Curia, ponit ibidem Joannes Andreas super verbum *Ratio.* Sed & facultates ipsius videntur considerandæ, lege *Cùm plures, §. penult. ff. de administrat. tutor.* Item honesta consuetudo patrisfamilias, argum. leg. *vel universorum, ff. de pignorat. act.* & lege *Qui semisses, ff. de usur.* Rursùs mos Patriæ in his omnibus spectandus est; nam etiam æqualibus personis minus Beneficium sufficeret in Provincia Provinciæ quàm in Anglia, ubi majores expensæ fieri consueverunt: ad hoc *c. Quisque 41. dist. c. Cùm Apostolus, §. fin. infrà de censib. & cap. Cæterùm de donat.* Potissimum habenda est ratio facultatum Ecclesiarum, quæ providere coguntur, ut notatur *in c. Quoniam suprà de vita & honestate Clericorum.* Ac demùm alia attendi debent quæ notantur *in cap. Cùm adeò, suprà de rescript.* in glossa in verbo *Sufficientem.*

Tertiò nota, necessaria vitæ & subsidium vitæ esse sinonima
& idem importantia. Undè infertur ut legatum simpliciter 15
factum puellæ pro subsidio vitæ, intelligatur factum pro alimentis, ut lege *Filia & ibi* Bald. *cod. de Patr. potestate*; & tenet hic Decianus *num.* 11. & 12.

Quartò nota, Episcopum qui ordinavit aliquem ad Sacros 16
Ordines sine titulo, non obligari ad alimenta ei subministranda simpliciter & absolutè; sed in subsidium duntaxat: videlicet cùm ordinatus de patrimonio vivere non potest, ut clarè probant illa verba: *Nisi talie de sua vel paterna hæreditate subsidium vitæ possit habere.* Idem innuit littera *ibi vitæ necessaria.* Ergò si dives est ordinatus, quod petit intùs habet, ut arguunt Host. *in principio*, Joannes Andreas *num.* 1. & ut inquit glossa 1. *in c. Tuis infra eodem.* Judicium sibi mandicant & bibunt qui de suo habent & alienum recipiunt, *c. Quoniam quidquid 26. quæst.* 1. Idemque colligitur *ex d. c. Tuis*, ubi Clerici non Beneficiati habentes ex patrimonialibus 17

ratione, quia hoc rarò accidit. Nam qui dant eleemosinam pro Missa, licet aliud non exprimant, communiter intendunt ut sacrificium sibi applicetur, idemque intendunt beneficiorum fundatores, cùm hoc sit eis utilius arg. *l. 3. ff. de testam. milit.* & observat Scot. *quodlib.* 20. §. *De secundo vers.* Potest ergò dici & post eum Silvest. *in ver. Missa, primò n.* 11. & Abb. *consil.* 99. *videtur primò, col.* 4. *in* 3. *dubio, vers. Praterea, lib.* 2. Itaque hic casus solùm ferè posset verificari ubi benefactores exprimerent se nolle Sacerdotem obligare nisi ad solam missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem, quod fortè vix unquam continget. Deindè abstinendum esset à declaratione, quia Sacerdotes possent illa abuti & eludere Decretum S. Congregationis accipiendo plures eleemosinas sub prætextu quod non teneantur ad applicationem Sacrificii. Difficile tamen erit non respondere postulantibus, cùm hoc dubium intrinsecè pendeat ab intellectu decretorum de celebratione Missarum quorum quidem decretorum declaratio, seu interpretatio est omnibus aliis interdicta ut habetur *in* §. *Porrò, in fine.*

Posset fortè responderi Sacerdotem ex decretis hujusmodi non prohiberi accipere eleemosinam pro applicatione sacrificii, si expressè appareat eum non teneri nisi ad solam Missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem. Verùm an prohibeatur aliundè, quàm ex ipsis decretis, non pertinere ad Sacram Congregationem id declarare.

DE PRÆBENDIS
ET DIGNITATIBUS.

Idem Alexander III. Salernitano Archiepiscopo.

CAPUT XIII.

AD hæc licet: & infrà. Illud est omni rationi contrarium, ut unus Clericus in una vel diversis Ecclesiis plures dignitates, vel personatus obtineat, Cùm singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigant personarum.

SUMMARIUM.

1 *Dignitates plures vel personatus in una vel diversis Ecclesiis quis habere non potest.*
2 *Dignitatum ac personatuum pluralitas est omni rationi contraria.*
3 *Ecclesias plures obtinens videtur spiritualis adulter.*
4 *Beneficiorum pluralitas æquè prohibita est in una Ecclesia atque in diversis.*
5 *Dignitates & officia requirunt residentiam continuam.*
6 *Dignitas personatus & officium quid sint & an inter se differant & num. seq. usque in fin.*
7 *Dignitas personatus & officium quandoque accipiuntur ut sinonima & num.* 9. & 12.
8 *Quandoque ut diversa & n.* 14. & 15.
9 *Dignitas largè comprehendit etiam personatum vel custodiam seu officium aut inferius ministerium.*
10 *Dignitatis appellatione an veniant Episcopatus & majores dignitates & num.* 17.
11 *Personatus quandoque includit majora & minora beneficia.*
12 *Inter dignitatem personatum & officium jura non constituunt specificam differentiam; & nominum diversitas introducta est ex diversis consuetudinibus Ecclesiarum, & num seq.*
Contrarium, num. 14.
13 *Nominum diversitas non semper arguit diversitatem in substantia.*
15 *Personæ Ecclesiarum in Anglia dicuntur quæ præsunt Ecclesiis, qui alibi dicuntur Curati.*
16 *Dignitas se habet ad personatum & officium tanquam genus ad species.*
Contrarium, num. 18.
17 *Dignitas sumitur largè & strictè secundum subjectam materiam vel intentionem.*
18 *Generis positio necessariò sequitur ad positionem speciei.*
19 *Dignitatem habens dicitur etiam habere personatum. Sed non è contra.*
20 *Dignitatis definitio quæ.*
21 *Administrationis appellatione continentur omnia Ecclesiastica officia.*
22 *Dignitatis ventosæ nullus alius est effectus, quàm ut invidiam generet & scandalum seminet inter fratres.*
23 *Dignitas Ecclesiastica non constituitur nisi sit perpetua.*
24 *Suffraganeatus non est titulus perpetuus, nec per illius acceptationem Parochialis intelligitur vacare.*
25 *Vicariatum Episcopi acceptans, an perdat dignitatem vel beneficium Curatum.*
26 *Vicarius Episcopi dignitatem habet ratione præeminentiæ provenientis ex jurisdictione & Tribunali Episcopi, & num.* 28.
27 *Judex dicitur habere dignitatem.*
29 *Vicarius tam absente, quàm præsente Episcopo præcedit Canonicos, dignitates & Capitulum etiam in actibus indifferentibus.*
30 *Dignitas Ecclesiastica satis est ut habeat administrationem rerum temporalium, ad Ecclesiam pertinentium.*
31 *Dignitas est excellentior gradus.*
32 *Dignitas quæ sit major in Ecclesia, ex quibus deprehendatur. Remissivè.*
33 *Dignitatis præeminentia, ex quatuor caussis constituitur & num. seqq.*
34 *Dignitas Ecclesiastica cognoscitur ex eo, quòd quis habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione, & num. seqq.*
35 *Dignitas, administratio, & jurisdictio sunt annexa, & quasi inseparabilia.*
36 *Sindici, Procuratores, Sacristæ, & alii Ministri, qui sine ulla jurisdictione Officium aliquod habent, non dicuntur in dignitate constituti, etiamsi sint perpetui, & num.* 54.
37 *Prior Ecclesiæ Collegiatæ, vel Conventualis dicitur habere dignitatem.*
38 *An Abbatissa habeat dignitatem.*
39 *Thesauraria an sit dignitas, Remissivè.*
40 *Camerarius Papæ cum administrationem habeat cum jurisdictione, dici potest habere dignitatem.*
41 *Dignitas propriè dicitur cùm in illius institutione cautum est, ut sit dignitas.*
42 *Dignitas censetur quæ ex consuetudine Ecclesiæ reputatur dignitas, licet de jure non sit talis.*
43 *Consuetudine introduci potest ut Officium in Ecclesia, quod nullam habet prærogativam jurisdictionis, sit dignitas.*
44 *Dignitates non tantùm administrationem habentes cum jurisdictione, sed etiam quæ solùm ex consuetudine Ecclesiæ pro dignitatibus habentur, præservatæ sunt à Concilio Tridentino, in cap.* 6. *sess.* 25.
45 *Dignitatem habere, non dicitur exercere ministerium spectans ad dignitatem, si in loco non reputetur dignitas.*

46 *Consuetudo potest efficere ut dignitas perdat primævam naturam, & transeat in naturam beneficii simplicis.*
47 *Dignitas an constituatur ex eo, quòd vocetur aliquo nomine dignitatis in jure expressæ, & n. seq.*
48 *Consuetudo, & communis reputatio non solùm deserit, sed etiam adimit dignitatem.*
49 *Dignitas cognoscitur quando habet nomen dignitatis, & prælationis, & prærogativam in choro, & in Capitulo, licet non habeat rerum administrationem, vel jurisdictionem, ut Archidiaconus Parmensis.*
50 *Personatus quid sit.*
51 *Non habet præeminentiam in gradu, sed simplicem prærogativam in Choro, & in Capitulo, & similibus.*
52 *Et tenet medium gradum inter dignitatem, & Canonicos.*
53 *Officium quid sit.*
54 *Castaldi, Sindici, Procuratores, Vicedomini, & alii habentes onus officio annexum, ut Præpositi Ecclesiæ Carnoten dicuntur habere officium.*

1 AD hæc. Plures dignitates, vel personatus in una, vel diversis Ecclesiis quis habere non potest. Hoc dicit secundum Jo. Andr. & omnes. Et sunt duæ partes, In prima ponit dictum. In secunda rationem subdit, ibi, *Cùm singula.*

2 Nota primò, pluralitatem dignitatum, ac personatuum esse omni rationi contrariam, ut in littera, adversatur enim rationi naturali juris humani primævi, quòd exigit ut unus unicam tantùm habeat conjugem carnalem, *c. Gaudemus, infra de divortiis.* Ergò & spirituale, *c. Sicut*, 21. *q.* 2. Atque ita plures habens Ecclesias videtur spiritualis adulter, *c.*

3 *Sicut vir*, 7. *q.* 1. Similiter adversatur rationi juris Canonici, ex cujus dispositione singula officia singulos ministros requirunt, ut hic, & *in c. Singula*, 89. *dist. & in c. Cum singula, infra eod. lib.* 6. Rursùs adversatur rationi juris civilis, quò cavetur ut unus conscribi non possit in duabus militiis, *l.* 1. §. *in posterum, l. Qui milit. non poss. lib.* 12. nec in duabus Societatibus, *l.* 1. §. *fin. ff. de colleg.* illic gl. *ult in c. Praterea, infra eod.* nec plures habere honores, *l. Libertus*, §. *Præscriptio, ff. ad municipal.* nec simul esse assessor, & advocatus, ut *l. Nemo, ff. de off. assessoris*, & plenius notatur *in d. c. Singula*, 89. *dist.* Demum hæc pluralitas adversatur etiam rationi congruæ locutionis: nàm si Petrus habeat duos Canonicatus, cogimur dicere Petrus Canonici venit; quod est contra rationem recti sermonis, *l. Plautius, ff. de aur. & argent. legat.* Ita Host. Jo. Andr. Card. Anchar. & Abb. omnes *n.* 1. Butr. *n.* 2. & Imol. *n.* 3. & Rebuff. *in prax. tit. de dispensat. ad plura beneficia à n.* 2. *usque ad n.* 21.

Secundò nota, ibi, *in una, vel diversis Ecclesiis*, bene-
4 ficiorum pluralitatem æquè prohibitam esse in una Ecclesia, atque in diversis, non obstat text. *in l. antepen. ff. de oper. libert.* ubi libertus servit duobus dominis in eadem domo. Quoniam illud procedit quoad officia diversa, nec se invicem impedientia, ut per Host. *n.* 1. *in ver. Unus Clericus*, Butr. *n.* 5. Card. *n.* 3. Anchar. *n.* 2. & Imol. *n.* 5. magis tamen abhorrent jura ut quis sit pluralis in una Ecclesia, ut notat gl. *ult.* in Clem. *fin. de Præb.* dixi *in c. Litteras à nu.* 6. *infra de concession. Præben.*

Tertiò nota, ibi, *dignitates, vel personatus.* Aliud esse dignitatem, aliud personatum, ponderando particulam disjunctivam, *vel*, *l. Hæc verba, ff. de verbor. signif. c. Inter cæteras supra de rescr.* Imol. *hic n.* 9. sed de hoc latiùs dicam infrà in prima quæstione.

Ultimò nota, ibi, *assiduitatem exigunt personarum*, digni-
5 tates, & officia Ecclesiastica requirere continuam residentiam in Ecclesiis, prout verbum *assiduitatem*, exponit Jo. Andr. *in fin.* Butr. *in 2. notab.* Imol. *n.* 2. & Abb. *num.* 3. Hodiè hoc est expeditum in decreto Conc. Trid. *sess.* 25. *c.* 12 circa quod vide quod scripsi *in c. Licet infra eod. & in c. Quia nonnulli, in secunda qu. supra de Clericis non resid.*

6 Quæro quid sit dignitas, quid personatus & quid officium; & an inter hæc sit differentia.

7 Quæstio est difficilis, tum ob varias istorum nominum acceptiones, quæ passim habentur in jure tum ob diversas opiniones interpretum *in c. De multa, infra eod. & in c.* 1. *de consuet. lib.* 6. & passim alibi. Nam jura interdum accipiunt dignitatem, personatum & officium tanquam sinonima ut est textus expressus *in c. Cùm accessissent supra de const.* ubi Primiceriatus Ecclesiæ Tullenn. primò appellatur personatus, secundò dignitas, tertiò officium, *in c. Ad aures de rescr.* ubi Decani, Archidiaconi, Præcentores & alii, dicit textus, supprimunt nomen dignitatis suæ, tanquam si non habeant aliquem personatum *& in c. Dudum, ti.* 2. §. *Licet autem, vers. Sed cum in jure, de elect.* ubi de Archidiacono jurisdictionem habente dicitur negari non posse quin sit personatus, ad idem, *c. Cùm olim, de consuet. c. Cùm in cunctis*, §. *Inferiora de elect. & c. Cùm ad nostram de instit.* Hinc Host. *in Summa hujus tituli*, §. 2. dicit dignitatem esse præeminentiam in gradu quæ alio nomine dicitur
8 personatus, allegat *d. c. Cùm ad nostram.* Multoties verò dignitas, personatus & officium accipiuntur in jure tanquam diversa ut patet in hoc *c. in c. De multa, infra eod. in c. In Genesi, supra de elect. & lib.* 6. *c. Statutum de rescr. c.* 1. *de consuet. c.* 1. §. *Hoc autem de elect. c. Eum qui de eo, qui instit. in poss. c. Quia sæpè, de Præb. cum simil.* Et ita negari non potest quin sint diversa; ut inquit Joan. Andr. in prædicta Decretali, *De multa n.* 13. *& in d. c. Cùm accessissent, n.* 7. ubi dicit falsam esse opinionem dicentium dignitatem, personatum & officium esse sinonima: & sequuntur, ibi Butr. *n.* 4. Imol, *num.* 1. & Abb. *in pr.* & idem Joan. Andr. *in d. c. Quia sæpè, in ver. Vel officio*, ubi notat hæc tria, scilicet dignitatem, personatum & officium ibi ponit ut diversa prout etiam ponuntur *in c. fin. de Præb. lib.* 6. Nec dissentit Innoc. *in d. c. De multa num.* 6. nam ut ipse ait, hæc tria ferè semper pro eodem accipiuntur; & ita secundum eum ex sui natura hæc sunt diversa, quamvis plerumque usurpentur à jure ac si essent idem & cum ipso transeunt ibi Joan. Andr. *d. n.* 13. Imol. *n.* 9. & 39. & plerique alii.

In hac varietate prima opinio fuit Abbatis Antiqui in *c. Dudum, ti.* 2. *de elect.* dicentis dignitatem esse præeminentiam cum cura, personatum sine cura. Sed ut inquit Joan. Andr. *ibid. n.* 27. hoc constat esse falsum per *c. In illis, de Præb. lib.* 6. *& c. unic. de ætat. & qualitat. eodem lib.* Secunda opinio fuit Archidiaconi *in c.* 1. *n.* 1. *vers. Sed* 9
circa hoc de consuet. lib. 6. quem totidem ferè verbis sequitur Joan. Andr. *eodem num.* Nam secundum eos, si dignitas sumatur in larga significatione, secundum quod dicitur quædam præeminentia in gradu, comprehendit etiam personatum & sic aliquando dignitas appellatur personatus vel custodia, *cap. Cùm ad nostram, de institut. seu officium* vel inferius ministerium, *cap. Cùm accessissent de constitut. cap. Cùm olim de consuet. cap. Cùm in cunctis*, §. *Inferiora de election. & cap. Nisi, de Præben.* Undè Archidiaconatus, Decanatus & Primiceriatus iis nominibus promiscuè appellantur & possunt ii omnes Præpositi appellari ex eo quòd præ aliis quamdam præeminentiam habere noscuntur, *cap. Quamvis, de verborum signification. lib.* 6. Sin autem strictè 10
sumatur hoc verbum *Dignitas*, accipitur etiam pro majoribus, scilicet Episcopatibus & similibus. De quo vide per Fel. *in Rubr. de major. & obed. col.* 5. ubi an dignitas comprehendat Papatum, Archiepiscopatum, Episcopatum Cardinalatum Patriarchatum & similia personatus verò accipitur pro 11
Archidiaconis & similibus; & hoc modo secundum eos intelligi potest *c. Eum qui de eo, qui mitt. in poss. lib.* 6. ubi personatus comprehendit majora, mediocria & minora beneficia. Verùm, ut inquit Gemin. *in d. c.* 1. *col.* 1. *post* 12
medium vers. Mihi videtur, isti non declarant funditus hanc materiam.

Tertia opinio fuit Guillelmi de Monte Lauduno in Extravag. *Execrabilis, n.* 3. *de Præb.* quæ haberur ibi in glos. *in ver. Personatus*, ubi firmat jura inter dignitatem personatum & officium non constituere aliquem gradum seu distinctionem aliquam: & licet nomina sint diversa, unam tamen formam tenere sicut legitur de Primatibus & Patriarchis *in c. Provinciæ* 99. *distinct.* Diversitas autem nominum introducta est ex diverso modo loquendi & diversis consuetudinibus Ecclesiarum. Nec obstat quòd de illo Curiæ omnia in litteris & Constitutionibus specificantur; quia secun- 13
dum eum hoc fit ad cautelam & ex superabundanti, cùm talia non vitient, sed profint potiùs ad exceptiones superfluas citiùs elidendas vel ut diversis locutionibus Gentium satisfiat arg. Clemen. 1. *de Magistris, c. Qui de mensa* 37. *dist.* Ad varietatem autem diversæ locutionis, seu mutabilitatem nominantium nihil immutatur in istis realiter in effectu nec mutari debet, seu aliqua diversitas denotari, arg. *c. Lege* 10. *dist.* Unde dicit Philosophus, propter nostrum affirmare vel negare rei veritas non mutatur, *l. Assumptio, ff. ad Municipal.* Eamdem opinionem amplectitur Card. *in d. c. De multa*, §. *Hoc idem n.* 3. *vers. Et per prædicta*, dicens dignitatem, personatum & officium non habere distinctionem præcisam in jure: & licet personatus videatur poni supra officium & dignitas supra personatum, tamen hoc jure non probatur, nec est jus, quia de istis idem judicium *c.* 1. *de consuet. lib.* 6. nec ulla realis differentia inter hæc potest assignari; & hæc vocabulorum varietas potiùs originem traxit à diversitate locorum, quàm à jure & sequitur Abb. *in d. c. De multa n.* 2. *vers. Prima conclusio*, ubi ait, credendum esse ex diversitate locorum insurrexisse hæc diversa vocabula; nam in multis locis dignitas appellatur personatus, & in aliquibus dicitur personatus quodlibet beneficium curatum; & ideò in his debet attendi substantia rei magis, quàm denominatio.

Sed certè hæc opinio distruitur ex prædicta Decretali, *De* 14
multa, §. *Hoc idem*, ubi primò statuit de dignitatibus, & posteà subdit: hoc idem in personatibus decernimus esse observandum. Quod frustrà fecisset, si personatus in substantia